

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A bécsi akna.

Budapest, márczius 4.

A miniszterelnök ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás után azt mondta a sajtó képviselőinek, hogy őszinte sajnálatára nem számolhat be részletesen, mert további tárgyalások szüksége merült fel az osztrák és a közös kormányra.

A miniszterelnök szavai súlyos helyzetre mutatnak. A bécsi akna jól dolgozott. A magyar kormány elnöke nem oszlathatta el a jobban informált koronánál az alattomosan informált koronággal. A király a magyar miniszterelnök előterjesztéseinek meghallgatása után is csak azt mondta, hogy jussanak kormányai egymás között megegyezésre. Ez pedig azt jelenti, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek olyan férfakkal kell most döntő mérkőzésbe bocsájtania, akik igazi osztrák alattomosággal utólag szeretnék felborítani a Kossuth-párttal történt megállapodást, utólag akarnák dezavualtatni azt a magyar miniszterelnököt, aki ehhez a megállapodáshoz kétségtelenül csak a korona előzetes jóváhagyásával járult hozzá. Már pedig ebben az alattomoságban annyi rosszindulat rejtezik, mely valószínűvé teszi, hogy a magyar kormánynak nem közönséges harcra kell odafenn vívnia, ha a rosszindulatot le akarja győzni s a

magyar álláspontnak diadalt akar szerezni.

Nekünk rendes viszonyok között nem szokott fájni a magyar kormány feje. Hiszen vajmi ritka eset, hogy odafenn egy magyar kormány ellen azért induljon meg aknamunka, mert az közeledni kíván a nemzeti állásponthoz. Ha például a szövetség, osztrák és közös miniszterek azért vetnének gáncot a magyar kormánynak, mert az legjobban iparkodása dacára sem tudja nekik elég gyorsan szállítani az annyira óhajtott véderőreformot: akkor az ilyen osztrák gáncvetésen kárörvendezni is lehetne. De ha az osztrák intrika azért ássa alá a magyar kormány helyzetét, mert ez — nem is hirtelen, hanem a király hozzájárulásával és hosszas alkudozások után — hajlandó elosztani az ellenzék nemzeti aggodalmait és egy lépést tesz a magyar álláspont felé, még pedig azért, hogy a véderőreform elől a legnagyobb akadályt elhárítsa: akkor meg kell állapítanunk, hogy a bécsi aknamunkának nem is a véderőreform gyorsabb elintézése a fontos s nem is a magyar kormányt akarja megbuktatni, hanem csak azt a kis lépést akarja megtorolni és visszacsinálni, mely a magyar nemzeti álláspont felé végre megtörtént.

A bécsi akna nem a magyar kormányt akarja helyéből kirobbantani. Mi érdeke volna neki a magyar kormányt megbuktatni, mely neki hatvan-hetes többséget teremtett s a véderő-

reformot tartja a legsürgősebb teendőnek? A bécsi akna azt a megállapodást akarja szétrobbantani, mely a kormány és a Kossuth-párt között létrejött s melynek tartalmában odaát nem bizonyos közjogi aggodalmak elosztatását, nem a létező jogok respektálását, hanem messzebbmenő közeledést látnak a magyar nemzeti álláspont felé. S a magyar kormánynak most Bécsben nem a programja s a saját léte miatt kell birkóznia, hanem azért, hogy minden osztrák perfidia ellen megvédelmezze azt a kötést, mely elosztatta a Kossuth-párt aggodalmait s lehetővé tette, hogy a Kossuth-párt elálljon a technikai obstrukciótól. Ezt a kötést akarják felrobbantani s ennek a kötésnek oltalmában a magyar kormány határozottan a magyar nemzeti álláspont oltalmazójává magasodik e pillanatban.

Megvalljuk őszintén, hogy inkább hittünk volna bármit, mint azt, hogy Khuen valaha a magyar nemzeti jogok védelmében birkózhassék az osztrákkal. Százféle formáját tudtuk elképzelni bukásának, de arra sohasem gondoltunk, hogy a magyar nemzeti álláspontnak essék áldozatául. De az osztrák perfidia, ha sikerülne, amit nem tudunk és nem akarunk elhinni, a bukásnak ezt a legszebbik nemét szerezhetné meg Khuennek. Ismételjük azonban: nem hihetünk az osztrák perfidia sikerében. Mert ha a magyar kormánynak sikerült valahára egy nagy lépést tenni a parlament munkaképessége felé s ha ezt úgy

Ibolyák.

Írta: Skita Ervin.

(Utánnemzés tilos)

Minden éjszaka egyforma. A hold hideg sugarai tíz évvel ezelőtt is épp úgy rajzolták ki a háztetők csipkés szilhouettejét; akkor sem volt sötétebb, mint ma s a csönd sem volt félelmeesebb tíz évvel ezelőtt. És lassan bandukolt végig az elhagyott háziorok között úgy, hogy részegnek nézhetnék volna, ki megfélelkezett arról, hogy ma már holnap van s hogy holnap újra kell kezdeni azt, amit abban hagyott tegnap.

Különös, tíz évvel ezelőtt éppen így volt s azóta mindig. Nem, nem volt részeg akkor éppen úgy nem, mint ma és jól emlékezett a tíz év előtt történetekre, talán tisztábban, talán világosabban, mint azon a délutánon, melyen fölébredt első mámore elszállta után.

Törz mosoly vonaglott ajkain, mikor egy pillanatra kiszabadult gondolatainak zavaros labirintusából. Megállt, körülnézett, mintha idegen helyre került volna s aztán tovább folytatta a megkezdett utat s a megkezdett gondolatmenetet.

Először történt meg, hogy megriadt egy pusztá gondolatától, hogy félt, hogy remegett, hogy segítségért szeretett volna kiáltani az elhagyott sötét éjszakában. Pedig hát ez az éjszaka sem volt különb, mint a

többi s nem jött volna segítség, épp úgy nem, mint tíz esztendővel ezelőtt, vagy mint tegnap, vagy tegnapelőtt, mikor még nem félt, mikor még nem volt szüksége rá.

Akkor még nem vette észre, de ma — különös — ma talán megnyugodna, ha tudná, hogy kiáltozására valaki közeledne.

De minek is kiáltana, hisz azóta semmi sem változott. Ma éppen úgy haza fog éri, mint tegnap s mint azelőtt mindig és aludni fog a nyirkos hideg szobában, álmatlanul, kimerülten, nyugodtan, úgy mint azok szoktak, kik tudják, hogy holnap újra ébrednek s hogy elkezdik újra azt, amit tegnap abban hagytak.

... És így lesz az holnapután, így lesz még tíz esztendeig ...

— Talán — mormolta félhalkan, de arra gondolt, hogy tíz esztendőből öt is lehet, vagy három.

— Mindegy ... Ma már ez nem foglalkoztatja, ma már nem riad meg ettől. Nem, nem ez nyugtalanítja, nem ettől dermed meg a vére.

Valamikor régen, nagyon régen lehetett, de még emlékezik tisztán rá, egy éjszaka, hogy hirtelen megébredt, úgy rémlett neki, mintha ágya mellett állana egy elterzult arcú, torzonborz alak, késsel a kezében. Még ma is látja izzó szeméit, amint megvillanva keresztül világítottak a szoba homályán; hanem ma nem ezt éri. Akkor védekezésre gondolt az első pillanatban, le

most tehetetlenül áll, mint a halálra ítélt a a bitó alatt.

Különös, hogy tíz esztendővel ezelőtt is minden ilyen volt s akkor mégis azt remélte, hogy egy reggelen minden megváltozik átmenet nélkül egyszerre, gyorsan. Várt sokáig, de nem türelmetlenül; elmúlt az idő s ma tudja, hogy hiába vár.

Hiába ... Igen, úgy fog elmúlni, mint ahogy jött, csöndesen, némán, ismeretlenül és nem fogja észrevenni senki. Másnap gondolta, de most már bele kell törődnie a gondolatba, melyet sohasem tudott megszokni: tegnap is az volt, ami ma s holnap is az lesz.

— Milyen borzasztó — sóhajtott a komoran s megrázkódott egész testében, pedig májusvég volt s az enyhe idő kicsalta a fák rügyeit.

A keleti láthatár már szürkült s a hold tele tányérja elmerült a sötét épületfömbök mögött. Pál pedig halált előre lassu, ingadozó lépésekkel, lehorgasztott fővel, mint akinek megártott az átözsölt éjszaka.

Soha sem érezte a hiányát annak, hogy nincs senkije, akihez egyetlen őszinte szót szólhatna, soha nem hiányzott jobban az a valaki, akinek elpanaszolhatná reménytelen tévelygését, mint ma. Igen, ma észrevette, hogy hiába élt eddig s hogy hiába fog élni tovább is. Amit kezdett, rosszul kezdte s most már mindegy, visszatérnie erről az útról nem érdemes.

érte el, hogy eloszlatta egyuttal nemcsak a Kossuth-párt, hanem saját pártja közjogi aggodalmait is: akkor a Bécseseli viaskodó Khuen mögött ott áll a politikai nemzet s az osztrák perfidiának még remélnie sem szabad, hogy olcsóbb ajánlközöket kaphat Magyarországon. Az osztrák perfidiának éreznie és tapasztalnia kell, hogy egész Magyarországgal áll szemben s Khuent esetleg megbuktathatja, de azt az ügyet, melyet most Khuen képvisel, nem. A farizeus osztrák tartani szeretné gróf Khuent, de lehetetlenné szeretné tenni a katonai javaslatok dolgában történt megállapodást. Mi pedig azt mondjuk, hogy csak az ellenkező eredményt érheti el. Megbuktathatja Khuent, de nem kaphat helyébe olyan utódot, aki ezt a megállapodást elejthesse.

Ha ma még nem, holnap be kell ezt már látnia az osztrák perfidiának. Akárhogy erőlködik: legjobb esetben azt ölné meg, akit szeret s azt erősíteni, amit fel akar robbantani. Khuennek ezuttal azért kell győznie Bécsben, mert győzhetetlenné teszi az a nemzeti erő, melyet neki éppen a nemzeti álláspont honorálása kölcsönzött.

Budapest, márczius 4.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, kedden délelőtt 10 órakor lesz. Napirend: véderőjavaslat és szabadság iránti kérelmek.

Illetéktelen beavatkozás. Bécsből jelentik: A dalmát képviselők, nevezetesen *Bianchini, Baljak, Cingria, Ifovic, Smadlaka, Tresic és Vukotic* a képviselőház holnapi ülésén sürgős indítványt fogtak beterjeszteni a horvátországi események miatt. A sürgős indítványt a cseh és a szociáldemokrata képviselők is aláírják. Azt hangoztatja az indítvány, hogy Horvátországban a helyzet tarthatatlan, mert az abszolutizmus féktelenül dühög és a horvát nép nem fogja sokáig tűrni szabadságjogainak megnyirbálását. A sajtó el van némitva, a gyülekezési szabadság illuzórius lett, vér folyt Zágráb utcáin az önkényuralom miatt. A sürgős indítványban felszólítják a kormányt, hogy az

Pedig lehetett volna másképp is. Nem tegnap, nem tegnapelőtt kellett volna kezdeni, hanem régen; ezelőtt tiz esztendővel. Akkor még templomba is járt, nem azért ugyan, hogy az ígét hallgassa, hanem valami másért. Az is elmúlt. Fáj egy kicsit, de elmúlt s azóta minden egyforma. És így is marad most már. Így lesz holnap, így lesz holnapután, így lesz tiz esztendeig.

Homlokát végig simította, hogy szabaduljon a gyöttrő gondolatoktól s bágyadt tekintete kabátjára esett, melynek gomblyukában három szál hervadt ibolya ült.

Megállt. Egy pillanatig nézte a haladók virágokat s aztán fanyarul elmosolyodott.

— Különös — dörmögte — mintha ma hamarabb pusztultak volna el, mint máskor. Talán mást is gondolt még.

A kaput nyitva találta. Bágyadtan, leverten halad föl a lépcsőkön, mintha azon gondolkodna, hogy vajon nem volna-e jobb visszafordulni. De aztán eszébe jutott, hogy úgy sincs hová mennie s megadással, csendesen nyitott be az elhagyott sötét szobába.

— Kinn már reggel van — mondotta fölhalálkan — úgy látszik, ma többet ittam a kelleténél.

Ugy mondta ezt, mintha magát biztatta volna, mintha magával szeretne volna elhittetni azt, amit mondott, mintha magát akarta volna megcsalni. Nem, nem ivott ma

1867: III. tcz. 24. szakaszának alapján a dualisztikus államforma tiszteletbentartásával és az abszolutisztikus uralom megszüntetésével állítsa helyre az alkotmányos rendet. — Még ha az osztrákoknak igazuk is volna, tiltakozunk, hogy ők a magyar szent korona bármely országának belügyébe beleavatkozzanak s elvárjuk, hogy illetékes helyről megfelelő leczkében részesüljenek ezért a jogtalan támadásért.

A miniszterelnök bécsi utja.

— Khuen és Auffenberg viszálja. —

Elkerülhetetlen a válság.

— Hírek a politika világából.

Budapest, márczius 4.

A politikai helyzet igen komolyra fordult. A bécsi katonai körök fondorkodásai végre is arra készítették gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnököt, hogy személyesen is a korona elé járuljon, miután a magyar kormány álláspontját írásban már eljuttatta volt az osztrák miniszterelnökhöz, a hadügyminiszterhez, sőt *Berchtold* külügyminiszter révén az uralkodóhoz is. Héderváry, amint a hozzá közel álló körök hirdetik, igen komoly elhatározásokkal utazott vasárnap Bécsbe, ami nem jelenthet mást, mint azt, hogy a lemondási kérvény is ott volt a zsebében. Valószínű azonban, hogy mielőtt demisszióját beadta volna, megkísérelte a királyt meggyőzni arról, hogy az 1888: XVIII. t. cz. értelmezésére vonatkozó határozati javaslat nem érinti a felségjogokat s az aggodalmakat *Bilinski* közös pénzügyminiszter közvetítésével a bécsi körökben is igyekezett eloszlatni. Khuen után gróf *Stürgkel* osztrák miniszterelnök is a felség színe elé járult s mind a két kormányférfi azt az utasítást kapta, hogy tárgyaljanak tovább s lehetőleg jussanak megegyezésre.

Bilinski egy dejeuner-t adott a Sacher-nél és itt találkozott Héderváry, akit *Hazai* Samu honvédelmi miniszter is elkísért, gróf *Stürgkel*, *Georgi* Landwehrminiszterrel, — csak *Auffenberg* hadügyminiszterrel nem, aki egész egyszerűen kimentette magát. Auffenberg e tüntető elmaradásának egyenest az a színezete, hogy ő nem is akar tanácskozni a

egy cseppel sem többet, mint máskor, nem, sőt talán kevesebbet. Hanem egészen más történt vele; ma rájött arra, hogy hiába élt, hogy elfecsérelte mindazt, ami értékes volt benne.

Igen, két kézzel szórta, gondolkodás nélkül, hosszú egyforma éjszakákon s most, most itt áll egyedül, elhagyatva, veszendőben.

— Mindegy. Most már mindegy — nyugtatta meg háborgó lelkiismeretét. — Pedig másképp is lehetett volna.

... És olyan sötét volt a szobában, hogy mozdulni is alig mert. A hanyatló hold már túl járt a hegyeken s az árnyak összefolytak. Egy darabig mozdulatlanul állt a sötétben, megbénulva nehéz gondolatainak terhétől s aztán megindult tapogatózva az asztal felé.

— Másképp is lehetett volna ... és most gyufája sincs.

Bosszankodott, de tovább botorkált, míg elérte az ágyat.

— Most már mindegy — dörmögte s ruhástól nyugtázott végig a hideg párnákon. Egy kicsit hanyta-vetette magát ide-oda, mintha nem találná a helyét, de aztán elszenderedett. Ugy ahudt, mint tegnap, mint tiz esztendővel ezelőtt, úgy, mint az a három ezal hervadt ibolya a gomblyukában.

magyar miniszterelnökkel és szinte hadüzenetnek tetszik ez a furcsa viselkedése. A hadügyminiszter tudvalevően *Ferencz Ferdinand* trónörökös egyik legbizalmasabb embere s ő a legerősebb exponense annak a mesterkedésnek, amely a Kossuth-párttal való megegyezés felborítását célozza. Tehát Khuen még csak nem is beszélhetett azzal a férfiuval, aki egyik vezetője volt a bécsi campagne-nak. Lehet, hogy a miniszterelnök ezt nem is nagyon bánta, mert kettőjük között újabban a legélesebb antagonizmus támadt s most már mind bizonyosabbnak látszik, hogy a konfliktus csak úgy oldható meg, hogy vagy Héderváry, vagy Auffenberg megy, amint ezt a kormány lapjai sejtetik is.

Az osztrák minisztérium szívesebbnek igyekszik mutatkozni Auffenbergnél s töle lehetőleg előzékenységet tanusít a magyar kormánnyal szemben, mert nagyon jól tudja, mily végzetes lehetne a magyarországi válság, amely az intrikáló bécsi körök ellen csatasorba állítaná az egész magyar parlamentet. Egyelőre azonban igen nehezen halad a megértés, mert az osztrák kabinet ragaszkodik ahhoz, hogy a véderőjavaslat 43. szakaszát változtatlanul kell hagyni s attól tart, hogy az erre vonatkozó rezolúció a véderőreform sorsát veszélyeztetné a Reicherathban, amely a felségjogok csorbitatlan fentartását s a hadsereg közösségének megővését követeli. Viszont gróf *Héderváry* tisztában van azzal, ha ő ezt a rezolúciót egy kormánydeklarációval akarná összehangszeríteni vagy más kibuvót keresne a régebbi megállapodás kijáratására, úgy ez a Kossuth-pártot ismét a szélső harcra kergetné vagyis a részleges, izolált obstrukciót ismét az egész ellenzék egyöntetű küzdelmére váltaná fel. Hogy mily kritikus a szituáció, az a legjobban kiviláglik a következő bécsi értesülésünkből:

„A két miniszterelnök mai kihallgatása után sem tisztázódott a szituáció. Magyar politikai körökben erősen hisznek benne, hogy sikerülni fog a nehézségeket elhárítani, de néhány napszükséges ahhoz, míg a kérdés megérlik. Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök már ma éjjel Budapestre utazott, hogy minisztériumával és esetleg a Kossuth-párt vezérével érintkezésbe lépjen, mert néhány nap múlva ismét Bécsbe fog jönni. Magyar részről nem hiszik, hogy a kormány pozíciója megrendült volna, viszont osztrák politikai körökben az a vélemény, hogy a tervezett határozati javaslatnak mostani formájában való elfogadása teljesen ki van zárva s ha nem sikerül megfelelő módosítást kieszközölni, már pedig gróf *Khuen-Héderváry* szerint módosításról szó sem lehet, akkor a válság kikerülhetetlen.”

E hét végére tehát eldőlt a nagy kérdés. Kétségtelen, hogy Khuen azzal fog visszatérni Bécsbe, hogy sem a kabinet, sem a többség, sem a Kossuth-párt nem hajlandó egy jöttányit is változtatni a létesített kompromisszumon, sőt, hogy idelent minden faktor annak megvalósítását követeli. Már most vagy belátják odafönt annak a szükségét, hogy respektálniuk kell a magyar nemzet minimális kívánságait, vagy nem. Ha belátják, akkor *Auffenbergnek* föltétlenül távoznia kell, de ha nem látják be s győzedelmeskedik a magyar-ellenes udvari párt és a Belvedere salfogása, ekkor a magyar kormány fogja a lemondásául benyújtani. Másképp immár a gordiusi csomót kibogozni nem lehet!

Híreink itt következnek:

Khuen és Hazai Bécsben.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök vasárnap este hét óraker *Hazai* Samu honvédelmi miniszterrel, dr. *Drasche-Lázár* Alfréd miniszteri titkárnak, a miniszterelnökség elnöki osztálya vezetőjének, valamint *Barát* Ármin királyi tanácsosnak, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjének kiegészítésben Bécsbe érkezett és a magyar házában szállt meg.

A miniszterelnök utjának közvetlen előmenye a következő: Gróf *Berchtold* külügyminiszter Budapestről való megérkezése után megjelent a királynál, akinek előterjesztést tett a gróf *Héderváryval* folytatott tárgyalásáról és a magyar kormánynak a határozati javaslat dolgában elfoglalt álláspontjáról. Gróf *Héderváry*, akinek eredetileg nem volt szándékában, hogy Bécsbe jöjjön. Budapesten azon az állásponton volt, hogy a Kossuth-párttal megállapított határozati javaslat tartalma nem érinti az osztrák kormányval történt megállapodás tartalmát, de az osztrák miniszterelnök és a hadügyminiszter jegyzéke után a magyar kormányban be kellett látnia, hogy a bécsi illetékes körök nem osztják a magyar kormány fölfogását és gróf *Héderváry* kénytelen volt magát arra elhatározni, hogy a Bécsben támadt félreértéseket személyesen oszlassa el.

Vasárnap nem konferált senkivel *Khuen*. Hétfőn reggel a miniszterelnök mindenekelőtt a honvédelmi minisztert fogadta, akivel egy óránál hosszabb ideig tanácskozott. Minden más közléssel szemben félhivatalosan is megállapítják, hogy gróf *Héderváry* miniszterelnök a maga elhatározásából tartotta szükségesnek, hogy Bécsbe utazzék és ő felségénél kihallgatásra jelentkezzen. Hétfőn reggel kapta meg a miniszterelnök az értesítést, hogy ő felsége tizenegy óraker Schönbrunnban kihallgatáson fogadja. A miniszterelnök feltizenegy óraker hajtattott ki Schönbrunnba, hogy a király előtt megjelenjen.

A magyar kormány válaszejegyzéke.

A magyar kormány a szombati nap folyamán válaszolt az osztrák kormányának pénteken érkezett jegyzékére. Az osztrák kabinetnek már vasárnap délelőtt birtokában volt a magyar válaszejegyzék. Osztrák forrásból való jelentés szerint gróf *Stürgkh* miniszterelnök vasárnap délelőtt lovag *Hochenburger* igazságügyminiszterrel és *Georgi* landwehrminiszterrel tanácskozást folytatott, amelynek tárgya a magyar válaszejegyzék volt.

Ma délelőtt 11 óraker gróf *Stürgkh* felkereste *Bilinski* közös pénzügyminisztert, hogy vele ebben az ügyben megbeszélést folytasson, utána pedig nyomban a hadügyminisztériumba hajtattott. *Auffenberg* hadügyminiszterrel is megbeszélést folytatott. Ma délután félegy órára gróf *Stürgkh* a királyi kihallgatásra kapott meghívót.

Mint illetékes helyről közlik, a magyar kormány lovag *Auffenberg* hadügyminiszter levelére, amelyet csak szombaton kapott meg, már szombaton este válaszolt. Ezenkívül *Hazai* miniszter személyesen is igyekszik eloszlatni *Auffenberg* aggodalmait.

A két miniszterelnök kihallgatása.

Mint Bécsből jelentik, gróf *Héderváry* miniszterelnök kihallgatása öt negyedóra hosszúságú volt. A miniszterelnök egy és fél óraker telt vissza Schönbrunnból a magyar házába és előbb *Hazai* honvédelmi miniszterrel vonult vissza tanácskozásra, azután a Sacher-szállóba ment ebédre. A kihallgatás lefolyásáról félhivatalosan a következő közlést adták ki:

„Gróf *Héderváry* Károly miniszterelnök a kihallgatáson jelentést tett ő felségének. A kihallgatás csakis tájékoztató jellegű volt s így semmiféle döntést nem hozhatott. Gróf *Héderváry* Károly miniszterelnöknek a mai nap folyamán valószínűen alkalma lesz az osztrák és a közös miniszterekkel beszélgetést folytatnia. Erre előreláthatóan az a villásreggeli szolgál alkalom, amelyet *Bilinski* lovag közös pénzügyminiszter két óraker a Sacher-szállóban rendez. A villásreggeli után a miniszterelnök tanácskozni fog az osztrák és a közös miniszterekkel. Ez értekezleten fog eldőlni, hogy a miniszterelnök

ma délután utazik-e vissza Budapestre, vagy pedig valamelyik éjszakai vonattal.”

A *Mittagszeitung* közli mai kiadásában: „Kétségtelen, hogy gróf *Khuen-Héderváry* már a mai kihallgatáson felajánlotta lemondását ő felségének, de az is nyilvánvaló, hogy mivel a korona nem bizza a kormányt az obstruáló kisebbségre, az uralkodó minden tekintetben hozzájárult a miniszterelnök mai előterjesztéséhez és gróf *Khuen* azzal a felhatalmazással utazik haza, hogy megtegye a végső lépést a válság megoldására, ami nem lehet más, csak a képviselőház feloszlatása és az új választások elrendelése, mert beszélni sem lehet a Justh-párttal való békés megegyezésről, az obstruáció erőszakos leverésére pedig nincs eszköz és mód.”

Gróf *Stürgkh* Károly osztrák miniszterelnök ma délben félegy óraker ő felségénél különkihallgatáson jelent meg.

Auffenberg szerepe.

Mint bécsi forrásból jelentik, gróf *Héderváry* egyelőre nem szándékozik *Auffenberg* hadügyminiszterrel tárgyalni, mert magyar közönségi fölfogás szerint a hadügyminiszter semmiféle befolyást sem gyakorolhat az ujonczmegajánlás kérdésére s ezért gróf *Héderváry* még a látszatát is kerülni akarja annak, mintha a hadügyminiszterrel tárgyalna.

Egyáltalában az utóbbi időben feszült lett a viszony gróf *Héderváry* és *Auffenberg* között. A magyar kormány nagyon neheztelt *Auffenbergre*, mert az egész vitás dolgot a nyilvánosság elé hozta, mielőtt a magyar kormány a bécsi kabinet fölfogásáról információt szerzett volna s ez az indiszkréczió nagyon megerőszítette a helyzetet. A magyar kormány és a hadügyminiszter között való személyes ellentét is fokozta a bonzodalmat s megerőszítette a megoldás megtalálását.

A magyar kormány egyébként ragaszkodik ahhoz, hogy nem térhet el álláspontjától, mert *Héderváry* sohasem lépte túl meghatalmazását s ezt most sem tette és a Kossuth-párttal történt megállapodást az utolsó pontig be kell váltani. Azt mondják továbbá, hogy a magyar kormány álláspontja semmiképpen sem érinti a véderőjavaslatot.

Jól értesült körök ma délben azt jelentik, hogy a megegyezést talán a hadügyminisztériumban várható változás fogja lehetővé tenni. Remélik, hogy gyorsan tisztázódni fog a helyzet, mert Magyarországon nem lehet tovább várni és mert holnap az osztrák parlament is összeül, amely elé az osztrák kormány tisztázott helyzettel akar lépni.

Tüntetés a hadügyminiszter.

Mint Bécsből táviratozzák, délután két óraker *Bilinski* lovag közös pénzügyminiszter a Sacher-szállóban dezsónét adott, amelyre hivatalosak voltak: gróf *Berchtold* közös külügyminiszter, *Auffenberg* lovag hadügyminiszter, gróf *Khuen-Héderváry* Károly, gróf *Stürgkh* Károly miniszterelnökök, *Hazai* és *Georgi* honvédelmi miniszterek és *Potiorek* boszniai tartományfőnök.

A dezsóné félánegyig tartott. Általános nagy feltűnést keltett, hogy *Auffenberg* lovag hadügyminiszter nem jelent meg a dezsónén.

A mai nap folyamán egyéb megbeszélések nem voltak tervbe véve. A ma folytatott beszélgetéseken az az ellentét, amely a véderőjavaslat VB. szakaszához tervezett háthatározatok tekintetében a két kormány között fennáll, semmivel sem változott.

A dejenner végeztével gróf *Héderváry* miniszterelnök visszatért a magyar házába és báró *Burián* volt közös pénzügyminiszter látogatását fogadta, aki körülbelül egy óra hosszúságú időtöltés után, később a miniszterelnök báró *Skerletz* Iván miniszteri tanácsost és *Vértesu* Géza államtitkárt fogadta, majd *Hazai* minisztert és *Thallóczyt*, a közös pénzügyminisztérium osztályfőnökét.

A bécsi lapok igen komolynak ítélik a helyzetet és hangeztatják, hogy sem az osztrák kormány, sem a közös hadügyminiszter a vitás kérdésekben eddig elfoglalt álláspontjából nem engedhet. A „N. Fr. Presse“ budapesti jelentése alapján azt írja, hogy gróf *Héderváry* miniszterelnök Bécsből való vissza-

érkezése után valószínűleg újabb tárgyalásokba bocsátkozik a Kossuth-párttal. Ezt megerősíti az a félhivatalos tudósítás, amely szerint gróf *Héderváry* miniszterelnök e hét vége felé valószínűleg ismét egy napra Bécsbe utazik.

Gróf *Héderváry* miniszterelnök és *Hazai* honvédelmi miniszter a ma éjjel tizenegy órai személyvonattal utaztak vissza Budapestre.

Andrássy intő szava.

Gróf *Andrássy* Gyula a „N. Fr. Presse“ hasábjain igyekszik a maga mély államférfi gondolatmenetével az osztrákokat meggyőzni arról, hogy a mostani ellentállásuk sem nem indokolt, sem nem jogszerű, s hogy a Kossuth-párttal kötött megállapodása a magyar kormánynak senki jogát nem csoróítja. A kiváló politikai érzékkel és találó érveléssel megirt cikkek így hangzik:

„Deák abtől indult ki, hogy a szabadság Ausztria népeit és magyar nemzetet közelebb fogják egymáshoz hozni. Azért követeltek öseink a negyvenes években alkotmányt az osztrákoknak is, mert azt hitték, hogy e közös kincs védelme közelebb fogja egymáshoz hozni a népek szívét.

Ugy látszik, csalódtak ebben. Ugy látszik, olyan nagy az ellenszenv, a bizalmatlanság Ausztriában irántunk, hogy a szabad sajtó s a parlament körei is szívesebben csonkítják meg saját jogukat is, minthogy eltűnjék a magyar parlament jogának fenmaradását. Szívesebben látják azt, hogy legértékesebb, sőt egyetlen valóban erős parlamenti jog kijátszható legyen, mint az, hogy a magyar parlament joga hatálylallyal bírjon.

Szomorú, kétségbeejtő ez a helyzet. Milliókat költünk nagyhatalmi állásunkra. A békének, legnagyobb kincsünk egyikének is előfeltétele az, hogy a külföld erősnek higgyen. De lesz-e erőnk és fognak-e erőnkben hinni, ha folytatódik a két államnak egymás ellen való gyűlölködése?

Bizony, maguk alatt vágják el ezzel a magyar-ellenes hangulattal a fát. Gondolja-e az osztrák közvélemény, hogy fog-e akadni majd más kormány és többség, amely a közös érdekekért harczba száll, hogyha a mostanit, mikor élethalál küzdelmet folytat a közös véderő fentartásáért és megerősítéséért, hátra támadják és megbuktatják?

Mostan arról van szó, hogy az ujonczjutalék megajánlásának joga komoly, hatálylallyal bíró jog maradjon. Kérdezem, sértheti-e ez az osztrák népek, az osztrák parlamentnek jogait és érdekeit. Ha az osztrák parlament annyira bizalmatlan önmaga iránt, hogy a véderőt és a hatalmi állást saját jogától félti, akkor ne csodálkozzék, ha jelentőségét elveszti, ha a végrehajtó hatalom majd még jobban félti tőle a sereg harczképességét. Ha az osztrák parlament veszélyt lát abban, ha az ujonczmegszavazás jogát a végrehajtó hatalom nem bírja kijátszani, akkor legyen következetes és mondjon inkább le arról a jogról, amelynek komoly tartalmat adni nem akar.

Nem tudom azt elhinni, mert teljesen példátlan volna, hogy az osztrákok azért fogják majd a véderőjavaslatot visszautasítani, mert a parlament azon helyzetben marad, hogy az ujonczmegszavazás joga hatálylallyal bír, ugyanannyi hatálylallyal, mint amennyivel jogszerűleg eddig is birni kellett volna.

Pedig csak erről van szó, semmi másról.

Az 1858-dik évi XVIII. t.-cz. arra használtott a végrehajtó hatalom által, hogy a visszautasított ujonczok által okozott hiányt segítségével pótolják.

A magyar országgyűlés azt tartja, hogy az 1858. évi XVIII. t.-cz. alkalmazása helytelen és ezt a meggyőződését országos határozatban akarja kifejezni. Ebben áll egész vétke. Nem akar új törvényt, új dolgokat alkotni, csak saját meggyőződését akarja kifejezni egy, a jelenben is érvényben lévő jogtételtől. Sem Ausztria rovására, sem a közösség, sem az uralkodó jogainak rovására nem akar új jogot, vagy hatalmat szerezni, csak a létező jogot akarja tisztán kifejezésre juttatni és csakis a parlament egészen jogát akarja ezen rezolúciójával megővni. Az obstruáció hatályát nem kívánja általa fokozni. Éppen olyan kevés-

felejtkezik meg a nagyhatalmi állásról, mint a gouvernementális érdekekről. S olyan téren mozog, ahol teljes akciószabadsággal bír. Nem akar mást, mint saját meggyőzését kimondani, amihez talán még a magyar parlamentnek is van joga bármely más idegen tényező engedélye nélkül.

A Neue Freie Presse szövege téves. A hozzácsatolt kritika tehát tárgyaltan. Bizton félreértésnek kell fenforognia, másképpen nem tudnám elhinni, hogy szabadságszerető, alkotmányos gondolkozású tényezők kifogást emeljenek az ellen, hogy a magyar parlament saját jogának, a modern viszonyok között egyetlen hatályos jogának kijátzásában segédkezett nyújtani nem akar.

Ebben a törekvésben támaszt kellene találnia az osztrák népeknél, nem pedig támadást.

Ausztriában sokszor ócsárolják a magyar parlamentet, mint osztályparlamentet, a magukéről mondván, hogy az népparlament és azért tökéletesebb. Nem akarok erről vitatkozni, de ha az általános választási jog alapján álló népparlament magasabb rangú, — mint a cenzusos parlament — akkor: az alkotmányos jogok védelmében se maradjon mögötte. Értem, hogy vannak tényezők, amelyeket ő felsége a királyi alkotmányos gondolkozásának azon bizonyítéka, hogy a magyar miniszterelnök proppozíciójához hozzájárult, idegessé tesz, de hogy a parlament és a sajtó is így érezzen, azt csak félreértésnek tudom magamnak magyarázni.

A pártkörökből.

A nemzeti munkapártban ma este nagy számmal voltak fenn a párt tagjai és élénken foglalkoztak a képviselőházban történetekkel és a miniszterelnök bécsi kihallgatásának eredményével. Pozitív és részletes információ a miniszterelnök bécsi utazásával kapcsolatban nem merült fel, azonban a hírek mind oda domborodtak ki, hogy a miniszterelnöknek mostani bécsi útja alkalmával sikerült a helyzetet tisztázni. A munkapártban fent voltak Lukács László pénzügyminiszter, Székely Ferenc igazságügyminiszter, Návay Lajos, a képviselőház elnöke és még mások. Návayt a terembe lépésekor hangos éljenzéssel és meleg ovációval fogadták. A párt tagjai legnagyobb mértékben el vannak keseredve a mai események miatt s különösen Polónyi Gézát támadták, aki ma a Házban már a revolvért emlegette. A harezias rész azt kívánja, hogy a többség ne engedje magát tovább terrorizálni és lépjen föl agresszíve a szélsőballal szemben.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt körében ma este igen sokan jártak fenn. Az volt az általános vélekedés, hogy az esetre, ha a miniszterelnök Bécsben nem tudná megszerezni a jóváhagyást az 1888: XVIII. t.-cikk magyarázata dolgában, akkor a pártnak ezt olybá kell vennie, hogy a kormány a megállapított kompromisszumot végrehajtani nem tudja s ezzel a Kossuth-párt obligója alól felszabadul. A párt ez esetben ismét harezba állana, mert az kizárt dolog, hogy újabb tárgyalásba menjen bele s az elért eredményből lealkudni engedjen.

A függetlenségi és 48-as Justh-párt r már a kora esti órákban rendkívül látogatott volt. Nemcsak a függetlenségi párt képviselő tagjai jelentek meg teljes számban, hanem a küzdő ellenzékhez tartozó többi képviselők is hosszabb időt töltöttek a klubban. A képviselőház ülésén történetekről beszélgettek és azokról az incidensekről, amelyek az ülés folyamán előfordultak. A legnagyobb mértékben elítélőleg nyilatkoztak a folyosói tumultusról és azután a képviselőház ülésének végén történt incidensről. Összejött az este folyamán a küzdő ellenzék vitarendező-bizottsága is a függetlenségi pártkörben, ahol több, mint egy órán át tartó és minden részletre kiterjedő, rendkívül beható tanácskozáson a legközelebbi napok taktikáját állapították meg. Nagy örömmel értesültek az általános, egyenlő, titkos választójog mellett történt fenomenális demonstrációról és annak impozáns lefolyásáról. A párt elnöksége részéről fenn voltak: Justh Gyula elnök, gróf Batthyány Tivadar, Holló Lajos és Földes Béla alelnökök.

Az országgyűlési néppárt ma este értekezletet tartott, amelyen behatóan megvitatták a politikai helyzetet és kültagokat vettek föl. Határozatot ma még semmi irányban sem hoztak, mert előbb be akarják várni a bécsi fejleményeket. Az a híresztelés, mintha gróf Zichy Aladár, a párt elnöke Szmracsányiék szombati viselkedése miatt meg akarna válni a párttól, nem felel meg a valóságnak, amit bizonyít az a nyilatkozata is, amelyet a bécsi Zeit-ben tett s amelyben a házelnökség házszabályellenes magatartásával szemben a néppárt legelősebbi ellentállását jelenti be. Nagyon valószínű azonban, hogy Rakovszky Béla, aki nem tud megbatározni a pártban felülkerekedett demagog keresztényszocializmussal, már a legközelebb ki fog onnan lépni s nem lehetetlen, hogy ismét a diplomáciai pályára fog visszatérni, tekintettel arra, hogy Berchtolddal együtt szolgált s neki jó embere. Ugy tudjuk, hogy Rakovszky István is, aki most távol van a fővárostól, szintén kikivánczozik a pártból s a Lloyd-klub felé gravitál, ahová előhírnökéül elküldötte már Buzáth Ferenczet.

Návay vezeklése.

— Justh Gyulától megvonták a szót. —

Pofozkodás a folyosón.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, márczius 4.

A képviselőház ma a szombati események izgalmainak hatása alatt ült össze. Mindjárt az ülés kezdetén Návay Lajos elnök tett ünnepeles kijelentést, amelyben sajnálkozását fejezte ki szombati heveskedése fölött, nyilatkozata azonban nem elégitette ki a Justh-pártot, amely tovább folytatta a támadást az elnökség ellen.

Justh Gyula személyesen lépett sorompóba Návay ellen és a munkapárt tiltakozása közepette azt vetette a szemére, hogy *adott szavát nem tartotta meg.* Návay erre rendentastotta Justhöt és utóbb, amikor Justh megismételte eulyos állítását, megvonta tőle a szót.

Ebből zárt ülés és újabb bonyodalom keletkezett, amely a Ház tanácskozássra szánt idejét teljességgel kimerítette. A zárt ülésen Beöthy Pál alelnök vette át az ülés vezetését, míg Návay a képviselői padosokról védekezett a szélsőbaloldaltól reá szórt nyilak ellen.

A mai nap főkérdése is a házszabálymagyarázatok körül forgott. Návay — akivel később Beöthy Pál alelnök is azonosította magát, — a jegyzőkönyv hitelesítésénél minden áron házhatározatot akart provokálni, aminek a Justh-párt teljes erővel ellenesegült. A főkérdés azonban csaknem egészen eltűnt a személyes élű felszólalásokban és csak az ülés végén domborodott ki, amikor Justh Gyula pártja nevében tiltakozását és óvásait jelentette be az ilyen házszabálymagyarázatok alapuló határozathozatal ellen. A Ház azonban a határozatot mégis meghozta és a jegyzőkönyvet hitelesítette.

Mialatt benn az üléstereben javában folyt a házszabálymagyarázat izgalmai, az alatt a folyosón parázs kis botrány és tettelegesség tört ki a munkapárti képviselők és egy karzatlátogató ur között.

Az incidens a ezünet alatt játszódott le, amikor a Justh-párti képviselők Justh Gyulát ünnepele, a folyosóra tolultak. Ekkor egyszerre Justh elé pattant egy zömök, alacsony emberke, — akiről utóbb kiderült, hogy Szerdahelyi Henrik állatorvosnak hívják, — és a következő paprikás szónoklatot vágta ki Justh Gyulának:

— A néptömegek millióinak megbizásából üdvözlöm a kegyelmes urat! Nem a pénzen megvásárolt többség képviseli az országot...

Tovább azonban nem folytathatta, mert a munkapárti képviselők testületileg nekiestek. Némel Károly munkapárti képviselő a szónokhoz furakodott és arculütötte. Pekár Gyula, Kállay Tamás, ifju Erdélyi Sándor pedig közrefogták és ütéseket, rugások közt kilökdözték a folyosóról.

Szerdahelyi erősen védekezett és ő is több

ütést mért le támadóira, akik közül Kállay Tamásnak az újját véresre harapta.

Ez a csunya incidens, amely semmiképpen sem méltó a képviselőház folyosójára, ellenzéki körökben kinos feltűnést keltett és csak fokozta azokat az izgalmakat, amelyekben a magyar politikai élet mostanában amugy is bővelkedik.

A képviselőház üléséről részletes tudósításunk a következő:

Návay megköveti a Házat.

Návay Lajos elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és a következő nyilatkozatot teszi. A Ház tárgyalási rendjének érdekében (Halljuk! Halljuk!) mindenekelőtt egy nyilatkozatot kívánok tenni és ki akarom jelenteni, miszerint teljes félreértésen alapszik az a feltevés, mintha én a zárt ülésekre vonatkozó kérelmeket, amelyek házszabályszerűen előterjesztettek, bármikor mellőzni akarnám, vagy akartam volna, az teljes mértékben ki van zárva és kijelentem, hogy a jövőben is mindenkor a zárt ülést kérom iverket el fogom fogadni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A multkori esetre vonatkozólag megjegyzem, hogy magam is ragaszkodom a házszabályokhoz és a házszabályszerű előterjesztésekhez, de viszont a zárt ülések kérésének is meg van a házszabályszerű kelleke és módja és azt hiszem, a t. Ház egyetértéssel fog igazat adni abban, hogy a beszédek alatt, a beszédek folyamán, a zártüléseknek kérése, pláne olyan alakban való kérése, amint történt, abszolte nem engedhető meg. (Élénk helyeslés jobbfelől.) mert a zártülés kérésének célja nem lehet az, hogy az egyesektől a szó megvonását vagy a szónak beléjük fojtását involválja. A multkori ülésen, amikor Szmracsányi képviselő ur a zárt ülést kérom iverket ide folhozta, ugy emlékszem, azt mondtam, hogy most nem lehet. Akkor, amikor az iveret elébem tette, igenis, ismétlem, talán egy olyan lépést tettem, amit sajnállok, emberi indulat és emberi idegek által indokolhatóan, azért, mert okot adtam arra, hogy a Ház nyugalma megzavartassék. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Előmerem, hogy nehéz helyzet: a 413 képviselő között én vagyok, akinek mindenkor bizonyos mértékig tünni kell, sohasem szabad megharagudni; (Derültség.) amennyiben azonban akkor megharagudtam, ezt a lépést sajnálom. (Helyeslés.) Hogy a házszabályokat meg akartam volna sérteni, vagy azt akartam volna kifejezni, hogy a zárt ülési kérelmet házszabályszerűleg nem akarom teljesíteni, ezt kereken tagadom, ez távol áll tőlem.

Barabás Béla: Ne tessék paklizni a többséggel!

Elnök: Magára a kérdéses esetre vonatkozólag, további nyilatkozatot tenni nem kívánok; a közvélemény pártatlan ítélőre bízom annak megállapítását, vajjon méltányosan jártak-e el velem szemben, amikor nyilvánosan történt megtámadással szemben a védekezés nyilvánosságát ki akarták zárni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Nem akarok vitába bocsátkozni: kijelentem azt, hogy a házszabályokat legjobb lelkiismeretem és tudomásom szerint megtartottam eddig és megtartom ezután is. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Justh Gyula: De nem az eddigi mód szerint! (Zaj.)

Justh-tól megvonják a szót.

Justh János azt kívánta, hogy vegyék a jegyzőkönyvbe a szombati ülésnek azt a két mozzanatát, hogy az elnök a zárt ülést kérom iveret ledobta s hogy egy újságíró a terembe ugrott.

Polónyi Dezső két módosítást ajánl.

Molnár János szólásra jelentkezik.

Polónyi Géza: Milyen címen beszél? (Derültség.)

Molnár János a kérdés föltevéséhez kér szót. Ugy gondolja, hogy előbb a pótlásokról kellene a szavazást elrendelni.

Polónyi Géza közbeszól.

Molnár János: Hát a képviselő ur milyen címen beszél? (Derültség.)

Polónyi Géza: Nem beszéllek, csak beszélgetek. (Derültség.)

Molnár János ismétli, hogy a helyes eljárás az volna, ha előbb a pótlásokról tenné föl a kérdést s csak azután a jegyzőkönyvre.

Polónyi Géza személyes kérdésben hangoztatja, hogy azért kérdezte előbb Molnártól, milyen címen beszél, mert szólnak a multkor a jegyzőkönyv hitelesítése közben nem engedte meg a föl-szólalást.

Elnök hangoztatja, hogy most a kérdés föltevéséről van szó.

Justh Gyula: Az elnök azt a kérdést intézte hozzám, hogy mutassam ki, miben követett el házszabálysértést az általa proponált kérdés föltevésakor. Röviden öhajtok e kérdésre válaszolni. Természetesen fentartom magamnak, — ebben a kérdésben ugy sem lehetne a többi házszabálysértéseit megvilágítani, — hogy majd házszabályvita cí-

mén előterjesztessem egyéb megjegyzéseimet is. Az elnök ural szembem be fogom bizonyítani azt az állítást, hogy ő adott szavát nem tartotta meg. (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök (csenget és félbeszakítja a szónokot): Sokkal higgadtan és sokkal csöndesebben, mint azt a képviselő ur tette a jelen esetben, kénytelen vagyok ezt az állítást visszautasítani. *Justh Gyula képviselő urat rendreutasítom.* (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon és a középben. A szélsőbal tombolva éljenzi Justh Gyulát.) A házszabályok kötelezőségem teszik a tárgyalások vezetését. A házszabályok egy pontja kötelezővé teszi az elnöknek, hogy a sértés ismétlődése esetén az illető képviselőt megvonja a szólás jogát. *En ezt is meg fogom tenni!* (A jobboldalon taps és felkiáltások: Éljen az elnök! A baloldal Justhot élteti.)

Justh Gyula: Hát kérem, ez a megjegyzés tökéletesen beleillik az elnök ur programjába! (Viharos taps és tomboló éljenzés a szélsőbalon.) Fölteszem a kérdést... (Zaj és mozgás a jobboldalon.)

Elnök: A képviselő ur azt mondta, hogy a szavamat megszegtem. Ezért utasítottam rendre. **Justh Gyula:** Ezt már szombaton is mondtam, anélkül, hogy az elnök ur rendreutasított volna. (Helyeslés és taps a szélsőbalon. Zaj és mozgás a jobboldalon.)

Elnök: A házszabályok rendelkezéseihez képest a képviselő urtól megvonom a szót. (Taps a jobboldalon. A szélsőbal rettenetes viharral fojadjá az elnöki kijelentést. Felkiáltások a Justh-párton: Zárt ülést! Zárt ülést!)

Eitner Zsigmond az elnöki emelvényre fut és egy ívet nyújt át az elnöknek.

Elnök (folytonos zajban): Husz képviselő kérésére zárt ülést rendelék el és öt perc szünetet adok.

Zárt ülés.

Beöthy Pál alelnök a zárt ülést megnyitja. (Návay a képviselői padokban foglal helyet.)

Gróf Batthyány Tivadar rámutatott arra, hogy a nagy izgatottságnak az oka az, hogy az elnök napról-napra új trükkökkel áll elő és egyre jobban távolodik attól az ígéréstől, hogy Berzeviczy szellemében fogja kezelni a házszabályokat. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a jobboldalon: Önök tárgyalnak Bécsben! Ön járt Aufferbergnél és másoknál!

Gróf Batthyány Tivadar: Nem is ismerem azt az urat, akire céloznak. De ha tudni akarják, igenis beszéltem Aufferberggel, de a delegációk előtt. Am ugyanakkor beszéltem Montecuccolival is, Lukácsal is, Héderváryval is, de egyáltalán nem arról, amire az urak olyan szorgalmasan céloznak! Ezután utalt a mai szociális népgyűlésre is, amelyen a nép százezrei követelték a népjogok kiterjesztését és kijelentette, hogy addig nyugodt tárgyalás nem lesz, amíg a király és a nemzet meggyezésével a népparlament alapjait az általános szavazati joggal le nem rakják. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Návay Lajos a képviselői padokból szól föl. Kijelenti, hogy az elnöki állás elvállalása előtt semmi irányban nem kötötte le magát és föntartotta a szabadságát, hogy a saját alelnöki gyakorlatát fogja folytatni. Nincsen sem Berzeviczy-féle, sem Apponyi-féle, sem Justh-féle, sem Bánffy-féle elnöki praxis, csak a házszabályok szigorú betartásáról lehet szó. A legjobb hiszemmel ígérte meg ezt, arról nem tehet, ha ezt az ígérést félreértették. Fölmutatja Berzeviczynek hozzá intézett levelét, amelyről még eddig senkinek sem volt tudomása s amelynek lényege az, hogy ha Návay úgy gondolja, hogy a Berzeviczytől eltérő eljárással boldogul, akkor vállalja el az elnökséget. (Nagy tetszés a munkapárton.) Mint becsületes ember vállaltam az elnökséget — folytatta azután Návay — s ha meg akarám szegni a házszabályokat, akkor nem magyaráznom annyit eljárásom helyességét. Megkönnyíteni a kisebbség küzdelmét nem akarom, mert a kisebbség nemcsak hogy a maga akaratát akarja a többségre ráerőszakolni, de egyenesen meg akarja kötni az elnököt. (Zajos tetszés a jobboldalon.)

Justh Gyula: Nyílt ülésen óhajt válaszolni, nem most.

Felkiáltások a munkapárton: Előbb meg kell beszélni a vitarendezővel.

Justh Gyula: A horvát kérdésre tér vissza. Ő, hogy mit csináljon, minisztertanács elé vitte, hogy foglaljon állást mellette, különben lemond.

Felkiáltások a munkapárton: Szép házelnök! (Gunyos nevetés a munkapárton.)

Justh Gyula: Jogi kérdésről volt szó, azért mentem a minisztertanácshoz. Tényleg eltért az én és Návay nézete.

Felkiáltások a munkapárton: Hallatlan! Egy független házelnök, ki a minisztertanácshoz rohan.

Justh Gyula: Néki nem kellett leköszönni. Ha Andrassy nem biztosította volna az ellenzékét arról, hogy Návay Berzeviczy szellemében fogja

kezelni a házszabályokat, még ma is Berzeviczy lemondásáról tárgyalnánk.

Felkiáltások a munkapárton: Menjen a minisztertanácshoz.

Holló Lajos szólal föl. (Halkan beszél.)

Fekete Márton: Nem hallják meg Bécsben, ha oly halkan beszél.

Holló Lajos: Az elnökválasztás idején pártközi megbeszélések folytak. Nem akar mélyebben belemenni a dologba, de ő is emlékszik arra, hogy Návay kijelentette, hogy Berzeviczytől egy pontra nézve eltérő felfogása van. Nemcsak a házszabályokat kell alkalmazni, hanem a gyakorlatot is.

Felkiáltások a munkapárton: Justh gyakorlatát követi!

Holló Lajos: Ha az alelnöknek az elnöktől eltérő nézete van, mondjon le.

Felkiáltások a munkapárton: Dehogy, Justh receptje szerint menjen minisztertanács elé. (Zajos derűtség.)

Holló Lajos védi Justhot, mert minisztertanács elé ment. Justh akkor is nemeseen cselekedett, le akart mondani, azért ment minisztertanács elé.

Felkiáltások a munkapárton: Hogy a minisztertanács ne engedje lemondani. (Zajos derűtség.)

Holló Lajos: Nem kételkedik Návay tisztességében.

Felkiáltások a munkapárton: Jó is lesz!

Holló Lajos: Más kezelését a házszabályoknak óhajtja.

Gróf Tisza István: Nem barátja a zárt ülésnek. Pár megjegyzésre szorítkozik. Legyen zsinórmérték a kérdés megítélésénél az a pro memoria, melyet azok vettek fel, akik Návaynál jártak. E nyilatkozat utal Návay programbeszédére és hatéves gyakorlatára. Veltünk szemben Návay nem hagyott fenn kétséget az iránt, hogy ő a házszabályokkal ellenkezőben nem fog cselekedni. Az elnöki székben mindenki csak saját lelkiismeretére támaszkodhatik és a többség Návaytól nem kívánhat semmit, mint amit lelkiismerete és meggyőződése előír. Biztosítja Návayt, hogy ily irányban a többség őt az ellenzék minden terrorával szemben megvédi. (Élénk éljenzés és taps a munkapárton.)

Nyílt ülés.

Beöthy Pál alelnök megnyitja a nyílt ülést. A kérdés úgy fog feltétetni... (Nagy zaj.)

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Sehogy! Sehogy nem fog feltétetni. Félhárom! (Nagy zaj.)

Elnök: A jegyzőkönyv hitelesítése nélkül napirendindítványt nem tehetek. (Zaj.)

Polónyi Géza: Miért? Az nem áll!

Elnök: Meltóztatassanak hozzájárulni a kérdés feltevéséhez. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem lehet! (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: A házszabályokhoz... (Nagy zaj.) A házszabályok 207. §. imperatív rendelkezése az, hogy a Ház addig szót nem mehet, amíg a napirend megállapítása nincs. A jegyzőkönyv hitelesítése azonban még vita alatt áll.

Gróf Batthyány Tivadar: Föl vannak még iratkozva.

Polónyi Géza: A Ház tanácskozára szánt ideje pedig lejárt. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Minthogy itt határozathozatalnak szükségére merül föl s a tanácskozási idő lejárt, két órán tul egyetlen képviselő sem tartozik jelen lenni. Kéri az elnököt, tegye meg napirendindítványát.

Gróf Tisza István azt akarja bizonyítani, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése napirend tárgyalását megelőző intézkedése a Háznak. (Zajos ellentmondás.) Az ülés föl nem osztható addig, míg a napirend megállapítása nincs. Ebben a kérdésben pedig nem lehet másképp határozni, (Zajos ellentmondás hallról.) mielőtt a jegyzőkönyvet nem hitelesítjük. (Zajos ellentmondás hallról.) Addig nem hagyjuk el helyünket, míg a házszabályok eme rendelkezésének eleget nem tesszünk. (Nagy zaj a baloldalon.)

Polónyi Géza: Ez a permanens ülés bejelentése! (Nagy zaj.)

Ráth Endre és **gróf Batthyány Tivadar** bizonyítják ezután, hogy Tisza fölfogása merőben ellenkezik a házszabályokkal s tiltakoznak a házszabályok ilyen magyarázata ellen. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Elnök azt akarja magyarázni, hogy a jegyzőkönyv hitelesítése nem tartozik a napirendhez.

Polónyi Dezső: Ez esavarintás! Ez nem áll!

Eitner Zsigmond: Tekintettel az idő előrehaladott voltára, kérem beszédemnek holnapra halasztását. (Nagy zaj.) A kérdés feltevéséhez kívánok beszélni és kérem beszédemnek holnapra halasztását. A kérdés feltevéséhez szólnék. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Döntsék el!)

Polónyi Géza: Tiltakozom a kérdés ily feltevése ellen. A házszabályokhoz kérek szót.

Egy hang a jobboldalon: Nem lehet a házszabályokhoz!

Polónyi Géza: A kérdés feltevéséhez a házszabályok alapján kérek szót. (Halljuk a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István (a Ház asztala mellől): Üljön le! Üljön le! (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Jó lesz a revolvért magunkkal hozni! Inzultálni engem nem fog senki. Olyan nincs. (Nagy zaj.)

Elnök: Felszólalási joga a kérdés feltevéséhez már kimerített. E kérdés lévén tárgyalás alatt, ennek eldöntése közben a házszabályokhoz nem lehet szólni. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem erről van szó! Felkiáltások a jobboldalon: Mentelmi! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Návay mit szól ehhez?!)

Polónyi Géza: Azt akarom kimutatni... (Nagy zaj. Felkiáltások a jobboldalon: Mentelmi bizottság! Rendre! Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Zárt ülést kérünk!)

Polónyi Géza: A házszabályokhoz!

Elnök: Miután husznál többen zárt ülést kértek, a nyilvános tanácskozást felfüggesztem.

Beöthy Pál alelnök megnyitja a zárt ülést.

Lovász Márton bejelenti, hogy a zárt ülést kérő ívet visszavonják, mire az elnök berekesztí a zárt ülést.

A Justh-párt tiltakozása.

Návay Lajos elnök az ülést újból megnyitja.

Justh Gyula: T. Ház! A házszabályok 203. szakasza egészen világosan megmondja, hogy a napirend tárgyalására szánt időt a Ház esetreléte állapítja meg. Az ülészek elején már elhatározta a Ház, hogy délelőtt 10 órától délután 2 óráig tart ülést. Soha még arra precedens nem volt, egyetlenegy esetet kivéve, (Zaj a jobboldalon.) hogy a Ház a tanácskozára és a napirend tárgyalására szánt időn tul hozott volna határozatot, leszámítva a napirend megállapításának kérdését. Az egyetlen kivétel november 18-án a délutáni ülésen történt, amikor a napirend tárgyalása után az a szégyenteljes jelenet itt a képviselőházban lefolyt. (Nagy zaj és ellenmondások a jobboldalon.) Én egyáltalán nem csodálkozom azon, hogy gróf Tisza István képviselő ur kardoskodik olyan nagyra amellet, hogy ma is a napirend tárgyalására szánt időn tul hozunk határozatot. Én a magam részéről és pártom nevében, amelyhez tartozni szerencsém van, kijelentem, hogy az olyan határozathozatal ellen, amely világosan házszabályellenes, amely világosan csak a házszabály megsértésével jöhet létre, (Nagy zaj jobbfelől. Ugy van! a szélsőbaloldalon.) akkor, amikor a napirend tárgyalására szánt időn tul kívánja azt a képviselőház meghozni, a leghatározottabban tiltakozunk és óvást emelünk. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Nagy zaj a jobboldalon.)

Elnök: A jegyzőkönyv hitelesítése technikai bürokratikus kötelessége a Háznak, azért az a határozat csak bürokratikus természetű. A napirend tárgyalására nem fogunk áttérni, hanem a Háznak most a tegnapielőtti ülés jegyzőkönyvét kell hitelesíteni.

A Ház a jegyzőkönyvet hitelesíti s elnök a következő ülés napirendjének megállapítása után az ülést fél 4 órakor bezárja.

Budapest, márczius 4.

A Pályi-ügy elintézése. Az Országos Hírlap-tudósítók Szindikátusa ma hivatalosan elintézte Pályi Ede szerkesztő ügyét, aki a szombati viharos ülés izalmában tudvalevőleg átugrott a hírlapírók körlátján és felrohant az elnöki emelvényre. Pályi az eset után levelet írt a parlamenti tudósítók szindikátusának és ebben a levélben az esetet izgatottságával magyarázva, bocsánatot kért a szindikátustól azért a kellemetlenségért, melyet tettével a parlamenti tudósítóknak okozott. A szindikátusok: **Rákosi Jenő, Schiller Henrik** és **Lenkei Gusztáv** vasárnap délelőtt a képviselőházban felkeresték Návay Lajos elnököt és sajnálatukat fejezték ki a történetek felett. Az elnök tudomásul vette a nyilatkozatot, de arra kérte a szindikátust, hogy Pályitól kérjék vissza a képviselőház hírlapírói karzatának látogatására jogosító igazolványt. Ma délelőtt a háznapgyi hivatal hivatalos átiratban erősítette meg az elnök kérését, amelynek a szindikátusok még ma délben eleget tettek. Eljárásukról szintén átiratban fogják értesíteni a háznapgyi hivatalt.

Interpelláció. A képviselőház interpellációs könyvébe Ráth Endre ma délelőtt interpellációt jegyzett be az idegenforgalmi és utazási vállalatok visszaélései tárgyában a belügyminiszterhez. Az interpellációt a képviselőház szerdai ülésén okolja meg.

Összeférhetetlenség. A képviselőház összéférhetetlenségi bizottsága e hónap 19-én délután öt órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart, amelyen Rosenberg Gyula és Hegedűs Loránt országgyűlési képviselők ellen beadott összeférhetlenségi bejelentéseket veszik tárgyalás alá.

Előadás a választójogról. A Reform Klub választójogi előadás sorozatában hétfőn este dr. Soltész Adolf, az Országos Iparegyesület főtitkára foglalkozott a választójog kérdésével az ipar és kereskedelem szempontjából. Gazdag statisztikai adatokkal kísért előadásában az általános, egyenlő és titkos választói jogot követelte. A hallgatóság az előadást nagy tetszéssel fogadta. Az ülés dr. Bókay Árpád elnöklete alatt folyt le.

A boszniai helyzet. Szerajevéből jelentik: A Szábor a költségvetési bizottsága ma esti ülésén a többség a budget ellen szavazott s ezzel a költségvetés sorsa meg van pecsételve. Általános az a vélemény, hogy az országgyűlést már a legközelebbi napokban feloszlatták. — A szerajevói tartományi tanács ma délelőtt ülést tartott, amelyen különösen pénzügyminiszter a tartományi tanács tagjait pénzügyminiszter a távirati értesítést, hogy a közös pénzügyminiszter a tartományi tanács tagjait pénteken fogadja a közös pénzügyminisztériumban. A tartományi tanács erre elhatározta, hogy pénteken este a tartománygyűlés elnökségével együtt Bécsbe utazik.

A háború.

Aubry tengernagy meghalt. — A békeközvetítés. — Új harcok Tripoliszban. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 4.

Egy ma éjjel érkezett szűkszavú távirat, jelel, hogy Aubry tengernagy, az egyesült olasz tengeri haderő parancsnoka ma meghalt. Ez a haláleset most, amikor Olaszország állandóan tengeri háborúval fenyeget, rendkívül nagy jelentőséggel bír, mert Aubry halála lehet, hogy egészen megváltoztatja Olaszország tengeri taktikáját. A tengeri háború és Törökország európai kikötőinek bombázása Aubrynak volt terve és lehet, hogy új parancsnok esetén az események egészen másképpen alakulnak.

A békekezió különben folyik, de ez azért nem akadályozza a török és olasz csapatokat abban, hogy Tripoliszban ne intézzenek egymás ellen állandó támadásokat. Az utóbbi napokban is több ütközet volt a tripoliszi harcstéren.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A békekezió.

Konstantinápoly, márczius 4.

Hír szerint a minisztertanács foglalkozott a hatalmak békeközvetítési kísérletéről szóló hírekkel. A legutóbbi portai hírek szerint Rómában az orosz nagykövet haladéktalanul diplomáciai lépést fog tenni abból az célból, hogy Olaszország szándékai iránt punitólózzék.

A minisztertanács foglalkozott az olaszok az archipelagoszi szigetokról és a szmirnai vilajetról való kiutasítására teendő előkészítő intézkedésekkel. A beiruti váli jelentése szerint a február 24-iki bombázás folyamán az eddig jelentetteken kívül még tizenegy ember vesztette el életét és öt megsebesült. A váli a konzulokkal fölkereste azokat a helyeket, ahol olasz bombák leestek. A váli jelentése szerint mindnyájan megállapították, hogy a lövöldözött objektumok helyzete és a távolság bizonyítja, hogy az olaszok szándékosan a várost akarták bombázni.

A hivatalos tengerészeti újság közli a nagyvezérnek levelét a tengerészeti minisztériumhoz, amely szerint a beiruti összes konzulok nagy elismeréssel szólta az *Avn Illah* hadihajó tisztjeinek és legénységének hősiességéről. A tengerészeti miniszter napi-parancsot adott ki, amely a tisztok és a legénység hősiességéért elismerését fejezi ki.

A török kikötők megerősítése.

Szaloniki, márczius 4.

A török kormány legutóbb tartott tanácskozásán elhatározta, hogy utasítja a hadügyi vezetőséget az európai kikötők megerősítésére, miután valószínű, hogy az olasz hadihajók tengeri operációjukat nemsokára Törökország európai vizeire is ki fogják terjeszteni. A török hadügyi miniszter e végből intézkedett, hogy valamennyi exponáltabb európai kikötőt tengerparton aknákkal vegyenek körül.

Török lapok a béke ellen.

Konstantinápoly, márczius 4.

A sajtó állandóan ellenzi a békeközvetítést. A *Sabah* közli egy kiváló, de nem aktív államférfi nyilatkozatát, hogy a fegyverszünet lehetetlen és csak az olaszok állását erősítené. A portát ilyen intézkedésekkel, amelyek az előző regime idején talán megtörténtek volna, most már nem lehet megteveszteni. Mindenekelőtt vissza kell vonni az anneziós dekrétumot.

Az olasz flotta parancsnoka meghalt.

Tarent, márczius 4.

Aubry tengernagy, az egyesült olasz tengeri haderő parancsnoka délután a *Vittorio Emanuele* tengernagy hajó fedélzetén hirtelen meghalt.

Róma, márczius 4.

Aubry tengernagy halála általános élnék részvételt keltett. A szenátus ülésén a miniszterelnök megilletődve közölte a tengernagy halálhírét. Aubry tengernagy — úgy mond — a legfelsőbb parancsnoka volt az olasz flottának, amely bravúrjáról tanuságot tett a világ előtt és nemcsak Olaszország, hanem az egész földkerekség csodálatát vívta ki. Bizton hiszem, hogy a szenátus érzelmeit tolmácsolom, ha az elhunyt kiváló tengernagy családjának a legmélyebb fájdalomkát és csodálkozásunkat fejezem ki azon férfiúval szemben, aki a haza szolgálatában oly nagy érzelmeket szerzett. A szenátorok a gyász jelölül felálltak helyeikről és tetszéssel fogadták a miniszterelnök szavait. Az elnök kijelentette, hogy csatlakozik a miniszterelnök szavaihoz, aki a szenátus érzelmeit tolmácsolja, ha az elhunyt tengernagy családját biztosítja a fájdalomteljes rokonszeny érzelmeiről.

A merghebi ütközet.

Konstantinápoly, márczius 4.

A hadügyi minisztérium a merghebi ütközetről a következő táviratot kapta: Miután az ellenség Benghaziból öt hajón 10.000 főnyi erősítő csapatot kapott, február 27-én három hadesapatban támadni kezdett és megszállta a Mergheb várostól három kilométernyire fekvő magaslatot. Csapatunk az ellenséges szárnyak ellen heves rohamot intéztek, amely a balszárnyon bajonett-harcra vezetett. Az ellenség kénytelen volt a megszállott magaslatokat feladni és a városba visszavonulni. Miután sok municziót használtunk el, az ellenség pedig friss segélyesapatokat kapott és a hadihajók tüze is támogatta, kénytelenek voltunk a magaslatokat feladni, amelyeket azután az ellenség szállott meg. Az olaszoknak túlzás nélkül mondván, több mint ezer halottjuk volt. A mi veszteségünk 30 halott és 80 sebesült, köztük egy hadnagy.

Olasz czáfolatok.

Róma, márczius 4.

Több bécsi lap azon jelentése, hogy Enver bej örnagy e hó 13-án Geldanoh erődöt dinamittal a levegőbe röpítette, amely alkalommal 200 olasz vesztette volna életét, koholmány. Szintugy hamis az az állítás is, amely szerint a törökök és arabok Merghebnél az olaszokat lesből megtámadták és sokakat közülük megsebesítettek, illetve foglyul ejtettek volna. Szintugy minden alap híján van az a hír, hogy négy olasz hadihajó Kasszandránál látható volt, amint Szaloniki felé haladt. Végül a Frankfurter Zeitungnak egy bécsi lapból átvett azon híré, amely szerint a ottomán hadügyi miniszter a konstantinápolyi diplomaták fogadtatása alkalmával olaszoktól származó dumám-lovegeket

mutatott volna, a tényekkel ellentétben állónak kell kijelenteniünk, mert az olasz csapatok ilyen lovegeket sohasem használtak.

A Stefani-ügynökség egy bécsi lap azon konstantinápolyi jelentését, amely szerint a Sli-tenben patraszállt olasz csapatokat visszaverték és azok nagy veszteségek után kénytelenek voltak visszamenekülni a hajókra, minden alapot nélkülözönek jelenti ki. Nyilván félreismerik a szinleges kikötés fényesen sikerült hadicselét, amely az olaszoknak lehetővé tette, hogy Merghebet megszállják.

A szultán a szenuszi sejknek.

Konstantinápoly, márczius 4.

A szultán elhatározta, hogy a szenuszia sejk-jének, aki a tripoliszi harcok főtamogatója, nagyobb gyémántos rendjelet adományoz és ezzel együtt gyémántokkal ékített kardot küld neki.

A katonaforradalom Kinában.

— Fellázad az egész hadsereg. — Tiencin a forradalmárok kezén. — Tehetetlen a kormány. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 4.

A katonai lázadás Kinában egyre terjed és felő, hogy nemsokára eléri a néhány hónappal ezelőtti nagy kínai forradalom méreteit. A zendülő harmadik hadosztály példáját követik a többi ezredek, Kinában felbomlott minden rend, az új köztársaság vezetői tehetetlenek és kénytelenek nézni, hogyan gyilkolnak, rabolnak és gyújtogatnak minden ellenállás nélkül a katonák. Most már Tiencin is teljesen a zendülőké, akik a legalkalmasabb pillanatot választották arra, hogy megkíséreljék Kinában a katonai uralom megteremtését. A régi rendszer felbomlott, az új rendszer még nem alakult ki és ebben az interregnumhoz hasonló helyzetben legvalószínűbbnek látszott a katonai lázadás sikere.

Táviratainkat a mai kínai eseményekről itt adjuk:

London, márczius 4.

Pekingi jelentés szerint a lázadó katonákat tisztjeik vezették. A kár mintegy hetvenmillió koronára rug. A rablott holmikat a külügyminisztérium udvarába, onnan pedig a vasútra vitték és két vonaton Honanba szállították. A lövöldözés szakadatlanul tartott. Csak néhány rendőr maradt hű kötelességéhez és bizonyult megbízhatónak, de tehetetlen volt a zavargások elnyomásában. A pénzverő hivatalt is kifosztották. A német konzul őrséget küldött ki a város belsejében lévő lakóházak védelmére, amelyekben legnagyobb részben a Tiencin-Puchau-vasút mérnökei laktak. Schzeyr német orvost, amidőn német honfitársainak segítségére akart sietni, a belső városba lépve, a fölkelők golyója érte és megölte.

Róma, márczius 4.

A Stefani-ügynökség jelenti Tiencinből márczius 3-án reggel 4 óra 55 perczkor feladott távirattal: A kínai városrész lángokban áll. Az európai telepeken nyugalom van. A belső városban a tűz tegnap esti 10 órakor keletkezett és ma reggel 8 órakor lettek urra fölötte. A pénzverőhivatalt és a legelőkelőbb városrészt kifosztották és fölgyújtották. A kár meghaladja a százmilliót. Mintegy száz ember életét vesztette. A zavargásokat a lázadók okozták, akik a rendőrség egy részével és az alkirály őrségével Pekingből ideérkeztek. Attól tartanak, hogy a zavargások az éjjel megismétlődnek. Az európaiakat tehetetlenül katonák őrzik.

Páris, márczius 4.

Pekingből táviratozzák, hogy a követéségi neqyedet a felkelők és a csöcselék teljesen körülzárták. A neqyedet előreláthatólag nagyon nehéz lesz meqvédeni a tömeg ellen.

London, márczius 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Márczius 2-án egy század katonaság zenéjével *Kuel hercege palotája elé vonult*, betörte a kapukat, kifosztotta, majd *felgyújtotta a kastélyt*.

Ugy látszik az egész északi hadsereg egyetért a lázadókkal, mert attól tart, hogy a nankingi delegátusok megérkezése után az északi hadsereget fel fogják oszlatni.

Páris, márczius 4.

A tiensini francia okkupációs hadtest 200 embert küldött Pekingbe, a francia követségi őrség erősítésére. A francia tartalékos ezred egy osztálya Pecsiliba megy, hogy szükség esetén Tien-sinben interveniálhasson.

Brüsszel, márczius 4.

A pekingi belga követ ma azt táviratozta a külügyminiszteriumba, hogy nemcsak katonák, hanem a *rendőrök is fellázadtak Pekingben és Tien-sinben*. Csak a külföldi csapatok tartják fenn a rendet. A japán katonaság a közúti vasutat őrzi, a francia csapat az idegenek városrészét, az osztrák-magyar különítmény pedig a katolikus missziót oltalmazza.

London, márczius 4.

Pekingből táviratozzák, hogy noha az ostromállapot ki van hirdetve és a hatóságok tömegesen vezetetik ki nyílt utcákra a zendülőket, a lázadás nem csillapodott és felé, hogy a 3. hadosztály csapatait a többi ezredék is követni fogják. A lázadó katonák rabolnak és gyilkolnak, a tisztük pedig tehetetlenek velük szemben. Tien-sinből jelentik, hogy ott is veszedelmes méreteket öltött a lázadás. *Zendülő katonák vonulnak a város ellen*.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség uralkodóinak találkozása. Bécsből jelentik: Vilmos császár e hó második felében Bécsbe utazik, ahol meglátogatja Ferencz József királyt. A német császár Bécsből Triestben át Velenczébe utazik, hogy az olasz királlyal találkozzék. Viktor Emánuel olasz király e hó 21-én utazik Velenczébe San Giuliano külügyminiszter és Giolitti miniszterelnök kíséretében és másnap találkozik a német császárral. Diplomáciai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a német császár utazásával kapcsolatosan az uralkodók találkozásának.

Harcok Arábiában. Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség jelenti Kairóból: A Jahia imám által a törökök kívánságára Szaid Idrisz sejkhez kiküldött misszió, amelynek feladata volt őt rábeszélni az ellenségeskedések abbahagyására és a neki felajánlott kedvező feltételek elfogadására, nem járt sikerrel. Szaid Idrisz azt válaszolta, hogy nem mondhat le arról a hivatásáról, hogy az araboknak kivívja a függetlenséget olyan uralom alól, amely az országot a legnagyobb szegénységbe döntötte, a próféta vallását eltorzította és az erkölcsöket megromtatta. Szaid Idrisz hadsapata azután a part felé vonult, megtámadta Midit, hatalmába kerítette az erődöt és a törököket kapitulációra kényszerítette. Midi egész helyőrsége feltétlenül megadta magát.

Zavarok Kréta szigete körül. Maltából jelentik: Barham angol cirkáló tegnap sürgős parancsot kapott, hogy azonnal Kréta felé induljon.

Az ex-sah visszavonul. Teheránból jelentik: Anglia és Oroszország kormányai 70.000 tomán előleget adtak a perzsa kormánynak, hogy Mohamed Ali csapatának adja meg a végkielégítést, a minek megtörténte után a csapat feloszlott. A csapatnak az asztrabadi orosz konzul fogja a pénzt kifizetni, az exsah pedig visszatér Oroszországba.

A német költségvetés. Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlés mai ülésén a ház folytatta a belügyi költségvetés részletes tárgyalását.

Tüntetés a választójogért.

— A félnapos sztrájk. —

A munkások tízezrei az utcán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 4.

Már délelőtt az utca tüntetett. Reggel nem gyultak ki a tüzek a kohók és a kemenczék alatt, a gépek dologtalanul, tétlenül vesztegeltek a gyárakban, kinyitlak a műhelyek kapui és a sok-sok ezer munkás egy tömeggé tömörülve végighömpölygött a főváros utcáin. Ebben a pillanatban megbénult Budapest egész élete. Elakadtak a villamosok, megszakadt a forgalom, vége-hossza nem volt a piros zászlók alatt vonuló munkásáradatnak.

A munkások tízezrei a millenniumi emlék köré gyülekeztek. A parlament elé akartak vonulni harczi kedvvel, de csak ide igyekeztek. És így csak határozati javaslatba foglalhatták azt, amit be akartak nyújtani a parlament ablakain. Ezer és ezer kéz emelkedett a magasba, hogy tüntessen a határozati javaslat mellett, ugyanezek a kezek akarták döngetni a parlament kapuit, amely szerintük a mostani jog érzékhátyája. A tüntetés imponáló, hatalmas volt, tízezer és tízezer ember statisztált a szocialista szószokknak, döngő éljenzéssel ismerték el elveiket maguknak.

A munkások imponáló összetartással tüntettek a főbb utvonalakon, sehol semmi jelentős rendzavarás nem történt, a tüntetés komolyságát nem zavarta meg semmi incidens.

A választójogért való tüntetésről, a félnapos sztrájkáról és az ezzel kapcsolatos eseményekről tudósítónk a következőket jelenti:

A gyülekezés.

Már reggel nyolcz órakor megmozdult az utca. Piros jelvényes munkáscsoportok tüntek fel minden utcasarkon és bár az eső lassan, permetezve hullni kezdett, a munkások mégis vidáman, énekszóval, lármásan siettek a gyülekező helyekre.

A Batthyány-téren az első és második kerület szervezett munkásai találkoztak. Pontban nyolcz órakor érkezett meg dr. Keresztessy Gyula rendőrfogalmazó vezetésével husz rendőr és öt-hat detektív. A tömeg már ekkor tekintélyes nagyságu volt és minden pillanatban új és új emberáradat csatlakozott hozzájuk. Az emberek annyira türelmetlenkedtek, hogy a rendezőség nem várta meg a hivatalosan kitűzött tíz órát, hanem már 9 óra 10 perczkor négyes sorba álltak a munkások és megindultak a Margit hidon át a Nyugati pályaudvar felé.

Az óbudai főtéren a harmadik kerület szocialistái gyülekeztek. Hübner fogalmazó szintén ebben az időben adta meg az engedelmet az indulásra.

A Lövölde-tér volt a hatodik kerületi párt-szervezet találkozó helye. A könyvkötők szakszervezetének itt van a hatalmas egyesületi háza s már fél kilencz óra felé jelentékeny tömeg szorongott a kapu előtt. Háromnegyed kilencz órakor már vagy három-négy ezer munkás állt egymás mellett a téren és az ott tartózkodás már szinte veszélyessé vált. Erre tömött négyes sorokba sorakoztak és megindultak a Hunyady-tér felé, ahol már várták őket a hatodik kerület radikális polgárai és a grafikai munkások. Ez a csapat később az Erzsébet-köruton, Rákóczi-uton, Károly-köruton és a Váci-köruton haladt végig és az Andrássy-uton csatlakozott a főmenethez.

A Tisza Kálmán-tér nyolcz óra felé még egészen üres volt, csak a sok arcvonalba felállított rendőresapatok látszottak itt-ott. A mellékutczák bejáratánál a lovasrendőrök tanyáztak. Kilencz óra felé, mintha a földből nőttek volna ki az emberek, mint valami sűrű hangyaboly zsbongott az óriási területen a sok ezer munkás. Tizenöt-huszezer ember lehetett a hatalmas térségen. Elsőnek az asztalosok szakszervezete érkezett meg a helyszínére, de mindjárt utána a faesztergályosok, a fagépimunkások, a Gutenberg-Otthon előtt gyüle-

kező nyomdászok impozáns serege, a cementmunkások, a Ganz-gyár emberei, a reszelővágók, a bőröndösök, a bérkocsisok, az ács munkások és a nyolczadik kerületi, valamint a pestújhelyi párt-szervezetek vonultak föl. Különös feltűnést keltett a román szocialisták szervezete, akik nemzeti nyelvükön énekelték a forradalmi dalokat.

Kilencz óra után már mozogni se lehetett, de azért a tömeg folyton ömlött be a térre. Biciklis boyok, vörös karszalagu rendezők apró kis vörös czédulákat osztogattak, amelyen a következő felírás ékeskedett: „Éljen az általános, egyenlő és titkos választójog! Márczius 4.!” Pár percz mulva minden ember kalapján ott volt a jelvény és a fekete tömegből itt-ott kiemelkedett a sokszinű, sokféle jelzótábla. Most egy kicsit erősebben kezdett esni az eső és az égen sötét felhők tornyosultak. A sok-sok nő kinyitotta az esernyőjét, ami ellen a vezetőség eleinte tiltakozott, de később már beleegyezett.

Féltizkor egy vörös karszalagos bicikli-küldöncz szaladt a térre. Egyenesen a vezetőséghez sietett:

— A Hunyadi-térről már elindult a menet! — jelentette.

Peregriny Sándor rendőrtanácsos erre megadta a jelt és a vezetése alatt négyes sorokban, szóp-rendben megindult a tömeg.

Az újpesti és a környékbeli munkásság a Jancsics-téren gyülekezett. Körülbelül négy-öt ezren lehettek és már nyolcz órakor megindultak a találkozó felé. Az uton a feministák küldöttei fogadták őket és röpikeket adtak minden embernek:

— Általános választójog csak az, amely a nőkre is kiterjed! — kiáltottak.

A tömeg szinte lépésről-lépésre szaporodott. A Váci-uton a gyárak kapujában ott álltak négyes sorokban az alkalmazottak, nagy éljenzéssel csatlakoztak a menethez.

A Nyugati pályaudvarnál találkozott a tömeg. A Margit-hid felől a budai hidfőnél összeolvadt jobbparti munkásság sietett a Váci-körut felé, a Teréz-körutról a Rákóczi-ut felől jövő hatalmas tömeg fordult be, amelynek a vége még ott kigyózott a Nemzeti Színház előtt, a Váci-utról pedig a kültelek munkásnépe nyomult előre.

A felvonulás.

A budai csoport a rendezőség intésére hirtelen megtorpant, a Rákóczi-uti csoport tizes sorra alakult és úgy vonult előre. Majd a budaiak következtek és az újpesti csoport zárta be a felvonulást.

Háromnegyed tízenegykor ért a menet a Rákóczi-utra. Itt csatlakozott hozzájuk a kilenczedik és a külső kerületek munkásai, valamint a Deák Ferencz-téren gyülekező szocialista érzelmű diákság. Az első nagyobb tüntetés a Károly-köruton történt. Egy szücsület vörös drapériával díszítette fel az üzletét. A munkásság megállt és perczekig tüntetett. A Deák Ferencz-tér sarkán egy iroda személyzete piros itatószokat lengetett a munkások felé. A vezetőség erre egy-két jelvényt küldött fel a fiatal leányoknak, akik időközben piros kendőket szereztek és ezekkel üdvözölték a tüntetőket.

Az Andrássy-uton bontakozott ki a tömeg a maga nagyságában. A menetet a kávésegedék nyitották meg, azután jöttek külön jelzótáblák alatt a következők: Kávéfőzők, ezüstművesek, Auerfény szerelők, kályhások, keztűsők, kárpitások, buterüzeti munkások, aranyművesek, órá-sok, szücsök, diákok, mészárosok, hentesek, vágó-hidi munkások, kereskedelmi alkalmazottak, magántisztviselők, kereskedelmi segédmunkások, a Pestújhelyi munkások, kalaposok, asztalosok, a Váci-uti gépgyárak munkásai, pénzszekrénylakatosok, fuvarosok, gabonamunkások, kocsigyártók, ifjurmunkások, Felsőgöd munkássága, minta-készítők, Nagytétény, Budafok, Albertfalva és Újpest munkássága, a vegyészeti munkások, Csépel munkássága, a tiz budapesti párt-szervezet, könyvkötők, bádigosok, Erzsébetfalva munkássága, kefekötők, faesztergályosok, újpesti bór-munkások, bőröndösök, Rákospalota munkássága,

ezementmunkások, földmunkások, Erzsébetfalvai polgárok, földmunkások, cseh munkások, Soroksár munkásai, románajku munkások, bérkocsissegédok, Erdőtarcsa és Gyömrő munkássága, a kéményseprők, teherszállítók, nyomdászok, kőművesek, ácsok és kőfaragók, délszláv munkások, festők, szobrászok, szabók, cipészek, cipőfelső-részkesztők, textilmunkások, éttermi segédok, sütőmunkások, süteménykihordók, bronzművesek, a Ganz-gyár munkásai, lakatosok, villanyszerelők, műszerészek, reszelővágók, vasbutormunkások, vas- és rézesztergályosok, vasöntők, kovácsok és végül Kispeszt munkásai.

Az első pillanatban feltűnt mindenkinek a diákok csapata, akik most vettek először részt a szocialista tüntetéseken. Körülbelül hatszázan lehettek, tizenegy medika, tizenegy fiatal leány a többiek között. A Ganz-gyári munkások zenekisérettel vonultak föl és szocialista dalokat énekeltek. A kéményseprők munkaruhájukban jelentek meg nagy feltűnést keltve.

Az egész menetben csak a diákok haladtak osztonosan. Nem ismerték a dalokat, nem énekelhettek. De a vezetőség hirtelen leiratta és sokszorosította a dalokat és nemsokára mindegyik fiu kezében ott volt a kész szöveg. Mire a Refom-klub elé értek, a legnagyobb részük már fújta is.

A reform-klub előtt megállott a menet. Több Justh-párti képviselő innen nézte végig a menetet és piros-fehér-zöld zászlót lengettek a munkások felé. Tüntetés volt a Justh-párt előtt is, ahol folyton éljeneztek a reform-klub előtt, amelynek erkélyéről több képviselő nézte a menetet s ahonnan zászlókat lengettek a tüntetők felé. A sütőmunkások dalárdája a Justh-pártkör előtt különvált a menettől s két munkásdal énekelt el, amire a pártkör ablakaiból kendőket lobogtattak. A menetben ötszáz kerékpáros volt, akik részint utat csináltak a menetnek, részint a rendezők utasításait közvetítették.

Az Oktogon-téren hatalmas transzparens világitott:

— Jogot a népnek!

A tömeg a legimpozánsabb hangulatban, minden csendzavarás nélkül vonult végig az Andrásy-uton. Néhol ugyan erősebb hangok is hallatszottak, de a vezetőség folyton csitította őket. Így nemsokára csak a sablonos felkiáltások hangzottak:

— Éljen az általános választójog!

— Jogot a népnek!

— Éljen a népparlament!

A népgyűlés.

A milléneumi emlékszóbor előtt egy sereg rendőrtiszt, a rendőrség emberei és a pártvezetőség tagjai fogadták a menetet. Szakadatlan óriási sorban vonult fel a munkásság. Impozáns nyugalommal, sehol semmi rendzavarás.

A milléneumi emlékszóbor márványtalapzatát már délelőtt tizenegy órakor elfoglalta a szocialista pártvezetőség és a fényképezők tábora. Ott, ahol Árpád szobra van, az alapzat négy sarkára egy-egy szónok helyezkedett el.

Egyneked tizenkettőkor ért az Andrásy-ut végére a menet eleje. Két oldalt kifeszített fehér vászonra írva ez a jelszó fogadta a felvonuló tizezreket: Választó jogot a nőknek!

Az impozáns menet onnan az Árpádszóbor mellől tekintve végelethetetlen. Ez az emberfolyam egyfolytában harmadfél óráig mozgott előre az Andrásy-uton s a térre érkezve, megállás nélkül keringett a milléneumi emlék körül. A mint dél felé kiderült az idő, az ernyőfedél eltűnt a tömeg feje fölül s akkor még impozánsabb lett a rengeteg sokaság látványossága.

Tizenkettőkor elkezdtek a szónokok:

Bokányi Dezső, Kunfi Zsigmond, Buchinger Manó, Garbai Sándor, és Klárik szocialista vezetők mondtak beszédet. A Justh-párt részéről Beck Lajos beszélt. Formális gyűléstől szó se lehetett, csak tíz-tíz percenként váltották fel egymást a szónokok és beszédet intéztek a néphez, amelynek az volt a tendenciája, hogy a Nemzeti Kaszinó és az arisztokraták serege kezét fogott egymással és a népjogok ellen küzdenek. Ezek akadályozzák meg a király beleegyezését is, a kormányt is terrorizál-

ják, hogy az általános, egyenlő és titkos választó jog mellett ne foglaljon állást. Végül a következő határozati javaslatot terjesztették elő:

A budapesti munkásságnak 1912. márczius negyedikén tartott nagygyűlése megbélyegzi a kormánynak, pártjának és ellenzéki álarcz mögött meghuzódó ellenzéki szövetségeseinek, valamint a Nemzeti Kaszinónak azon összeesküvését, amely az általános, egyenlő és titkos választójog megvalósításának egyedül igaz akadálya az országban.

Budapest munkássága, amely ebben az országban dolgozó millióinak akaratát és érdekeit képviseli, követeli a királyi szóval megígért és az ország fejlődését is szolgáló demokratikus reformnak haladéktalan és minden más kérdést megelőző megvalósítását és a nép ellenségeinek tartja mindazokat, akik eme jog megvalósításának útját állják és kijelenti, hogy a legszélesebb körű mozgalmat indítja meg, hogy a nép ellenségei megkapják elvetemült és káros magatartásuk jutalmát.

A népgyűlés kijelenti, hogy a Justh-párt küzdelmét a nép érdekében valónak tartja és ezt a küzdelmet a nép minden erejével támogatja. A harcoló ellenzékétől elvárja, hogy a kormány minden eselszövésével szemben megáll eddigi céljai mellett és kijelenti, hogy amennyiben a kormány vagy pártja az erőszak fegyveréhez nyúlna, szemben fogja magát találni a tömegek forradalmi erőszakával és mindenre való elszántságával.

A munkásság a határozati javaslatot riadó éljennel fogadta és erre Bokányi Dezső lépett az emelvényre és messze hallható hangon elkiáltotta magát:

— Aki elfogadja a javaslatot, emelje föl a kezét!

Ebben pillanatban minden ember felemelte a kezét. Impozáns látvány volt az ég felé meredő tizezer és tizezer felnyújtott kéz. A hátul állók nem hallhatták Bokányi beszédét, de szgerálva őket a tömegakarát megnyilvánulása, egy kéz se maradt lenn.

A tömeg között akkor azt kezdték sutogni, hogy a vezetőség küldöttséget menezst a Háza. Erről tényleg volt szó, de rögtön letettek erről a szánúkról, amikor megtudták, hogy Khuen-Hédervary Bécsben van és így nincsen sok értelme a deputációznak.

A szónokok már vagy harmadszor kezdtek el újra és újra beszélni, de a tömeg még mindig özlött az Andrásy-ut torkolatából. Három és egy negyed óráig tartott, míg a szocialisták egy ponton elvonultak.

A rendőrség intézkedései.

A rendőrség olyan előkészületeket tett a mai napra, mint egy hadsereg, amelynek egy másik szervezett hadsereg esetleges támadását kell visszavernie. Minden kerületi kapitányságon 26—36 gyalogos rendőr, ezenkívül a V., VII. és VIII. kerületi kapitányságokon 10—10 lovasrendőr állott készen a kirohanásra, megfelelő tisztok, őrmesterek és ellenőrök vezetésével. Megerősítették a főkapitányság és rendőrfőparancsnokság készenlétét is: a főparancsnokságon 300 lovas és gyalogosrendőr, a főkapitányságon pedig 50 gyalogos és 20 lovasrendőr várta a történéseket. Megerősítették a pályaudvari kirendeltségeket is.

Legnagyobb erővel az Országház-térre fekkent a rendőrség. Szeszler Hugó rendőrtanácsos vezetésével 200 gyalogos és 50 lovasrendőr szállta meg a teret, kilencz óra után csak magános embereket engedtek a térre, esetleg arra menni akaró csoportot nem. A városligeti Aréna-téren Vidos felügyelő vezetésével 16 lovasrendőr posztolt reggel kilencz óra óta.

Mind e kirendeltségek, csapatok és készenlétek fölött Markovics Inceze kapitány rendelkezett a főkapitányságon. Ő a főparancsnoka a rendőrségnek, mellette Beniczky és Petersen felügyelők hajtják végre a parancsokat. Markovics kapitányhoz futnak be a rendőrök telefonjelentései minden nevezetesebb eseményről. De a rendőrökön kívül Markovics kapitány intézkedik a Ferdinánd-kaszárnyában készenléthe helyezett katonaság és a térparancsnokság udvarán fegyverben álló két század huszárság fölött is.

Mihelyt egy-egy gyülekezőhelyről elindult a

tömeg, a főkapitányságra ment a telefonjelentés a tömeg számáról. Időrendben és terek szerint itt adjuk a rendőrség számbecslését. Elindult:

Fél kilencz órakor

a Martinovics-térről	500
a Sándor-térről	2.000
a Jancsics-rétről	2.500

Háromnegyed kilencz órakor

a Lövdöde-térről	1.000
a Fő-térről	160
Ujpest-Rákospalotáról	2.400

Kilencz órakor

a Hunyadi-térről	2.200
------------------	-------

Negyed tíz órakor

a Garai-térről	400
a Batthyány-térről	300

Fél tíz órakor

a Tisza Kálmán-térről	12.000
-----------------------	--------

Ez a rendőrség becslése, de legalább 60.000 ember volt a tüntetésen, míg a munkások becslése szerint 130.000 ember vett részt a menetben.

A rendőrség értesülése szerint a sztrájk csak részleges. A legtöbb üzletben dolgoznak, magántisztviselők, fodrászok, kereskedőségek.

Egy kis incidens.

Félkettőkor oszlott szét a tömeg, de mintegy száz főre menő tömeg a Podmaniczky-utczán át a Ház elé akart vonulni.

— Le a jogfosztókkal! — kiáltottak.

— Menjünk a képviselőházba!

A vezetőség hiába igyekezett lebeszélni őket, a tömeg feltartóztatlanul nyomult előre. Közben a rendőrséget értesítették a közeledő tüntetésről, mire a Váci-körut felől nagy rendőri készenlét indult el, amivel a tüntetők szemben találtak magukat. A rendőrség a tömeget eloszlatta, egyéb baj nem történt.

Erről az incidensről a rendőrség sajtóirodáján utján a következő hivatalos jelentést adta ki:

A szocialdemokratapárt mai tüntető felvonulása délután 2 órakor ért véget. Rendzavarás nem történt, mindössze a Podmaniczky-utczában kísérlete meg mintegy ötszáz főnyi tömeg, hogy a parlament elé jusson. Ezt a tömeget a rendőrség idejekorán szétoszlatta. Hivatalos becsülés szerint a felvonulásban pontos számmal 28.400-an vettek részt.

Tüntetés vidéken.

A vidéken is majdnem általános volt a munkaszünet. Minden nagyobb városban tüntető körmenet vagy gyűlés volt. Eddig H.-M.-Vásárhelyről, Kecskemétről, Nagykikindáról, Ujvidékről, Kassáról, Sz.-Fehérvárról, Egerből, Temesvárról, Aradról, Szegedről, Pozsonyból, Szabadkáról és Szolnokról érkezett tudósítás az általános sztrájkokról. Pécsset zárva voltak üzletek, kávéházak és kocsmák is. A környékbeli lányákból 3000 bányász ment be Pécsre. Aradon népgyűlés volt, amelyen tíz aradmegyei falu és város küldöttei is megjelentek és beszédet tartottak.

A szocialdemokrata párt vezetőségéhez az ország minden részéből érkeztek üdvözlő és a munkásság esatlakozását tudató táviratok, közöttük a hamburgi magyaroké és a nagykanizsai vasutasoké.

Incidens mindössze Soroksáron történt, ahol a szolgabíró eltiltotta, hogy a menet a falun keresztül vonuljon, így a soroksáriak a falun kívül voltak kénytelenek gyülekezni s a falut megkerülve vonultak Erzsébetfalvára, ahol a menethez csatlakoztak.

Zágrábban a szocialdemokrata párt tegnap népgyűlést rendezett, hogy rokonszenvét fejezze ki a magyarországi egynapos sztrájk és a választói jogért vívott küzdelem mellett. Körülbelül három-ezer munkás, nagyon sok diák és polgár is volt a gyűlésen. Bukseg munkásvezér szónokait a magyar proletáriátus harezáról, aztán a horvát szerb koalíció nevében Jambrisek beszélt a magyar-horvát konfliktusról, amely abban a pillanatban eltűnnék a föld színéről, mihelyt Magyarországon és Horvátországban is népparlament lenne. A tüntetők egyre eltették a magyar demokráciát, a Justh-pártot, az általános választójogot s közben ilyen kiáltások hangzottak: Pusztuljon Khuen! Le Cuvajjal! Az

Iliczán és a Ferencz József-téren ment végbe a nagy tüntetés s első alkalom, hogy Zágráb utcáin Magyarország irányában barátságos demonstráció volt.

Csendélet

footballpályán.

Vasárnap délután a football matchen tizenhat pofon csattant el. A nyaklevesek terén ekkora produkció ritka, mert ha a kínálat rendszerint nagy is, kereslet nem igen szokott mutatkozni. Ki az ördög keres pofont? Jön az magától, mint az északi szél. Borzasztó komoly dolognak kellett tehát történnie, hogy a tribünön ilyen tömegpofozás esett.

Szemtanuk szerint ott valóban komoly nézeteltérések merültek fel, amelyeket a következőkben batorkodom megörökíteni.

Színhely: az üllői-uti pálya tribünje.

Egy szőke ifju (kéjjel): Az F. T. C. ma kilenc gólt bnyom ezeknek a bécsiéknek.

Egy barna (szeliden): Az esze velejt nyomja... Rapid 4:2-re verte a K. R. T., ez pedig két góllal jobb a Zs. B. T.-nél, arról nem is szólva, hogy az Ö. L. P. 6:4-re verte T. P. S.-et... Ehez mit szól?

A szőke: Azt, hogy ha még egy pár betűt ken hozzám, olyan két pofont nyujtok át önnek, hogy a fejét a zsebében viszi haza... (előlegül egyet átnyujt).

Egy kis lány (felordít): Gól... gól... a bíró egy gazember... nem vesz észre semmit...

Egy másik: Freilein, ne táncoltassa előttem a kontyát, mert nem látok...

A kis lány (fnoman): Halt di Papp, Tapsódl...

Egy kövér ember (örvendve): Feministák egymás ellen... (a feministák kezét nyujtanak egymásnak a kövér ember arcán).

Egy szakértő: Ez egy fair játék?... Hands... hands... essen le a kezéd... Bíró... betyár bíró... hol az a betyár bíró...?

Egy másik (felkiált): Eresszse el a hajamat...

A szakértő (tovább rázza): Vigyáznai... vigyáznai... magyarok...

A másik: Eresszse el a hajamat...

Egy harmadik: (pofonvágja a szakértőt): Miért cibálja a bátyámat...?

A szakértő (oda se figyel): Pfuj bíró... (egy másik embert kezd megdolgozni). Ilyen eset volt már, amikor itt jártak a Wandererek. Akkor is így működött a bíró... (még egy pofont kap). Mi az, ki pofoz itt? (Átnyujt egyet egy urnak, aki éppen józian ásit).

Egy dühös (le akar rohanni): Bíró... büntető rugást megítélni... (leüti egy embernek a kalapját).

A kalap nélküli: Büntető rugás willst? Da hast... (olyat rug beléje, hogy lerepül a pályára.)

A bíró (lefújja a mérkőzést):

Egy elégedetlen: Skandalózus eredmény... 4:1... ez kevés nekem...

Egy flegmatikus (átnyujt egy nyakleves): Itt van még egy...

(Közben beesteledett, a játékosok haza mentek, a közönség azonban ott maradt és még most is pofoz, ha meg nem halt).

Ray.

TÁVIRATOK.

A mexikói forradalom.

Washington, márczius 4.

Taft elnök a kabinettel folytatott tanácskozás után proklamációt boosátott ki, amely felszólítja az amerikaiakat, hogy minden Mexikót érdeklő dologban szigorúan ragaszkodjanak a semlegesség követelményeihez. Az elnöknek ezen intézkedését akként értelmezik, hogy ez idő szerint tartásuk magukat távol Mexikótól. Röviddel ezelőtt olyan fenyegetések hangzottak fel, hogy a Mexikóban élő ame-

rikai polgárokat le fogják gyilkolni, ha az Egyesült Államok intervencziót kísérelnének meg.

Az angol bányász-sztrájk.

London, márczius 4.

Minden iparág megérzi a bányászok sztrájkját, de különösen a szövő és fonógyárak, amelyek elsőnek szüntették be az üzemet s már 120.000 munkásnak mondtak fel. Az egyes bányakerületekben hosszadalmasnak ígérkezik a bérharcz, mert a sztrájkolóknak bőven van pénzük. Cumberlamban a sztrájkpénztár csak egy hétig képes a járulékokat fizetni, Dél-Walesben már két hétig, Lancashireben és Durhamban három hétig, Yorkshireben és Leicesterben kilenc hétig, a northumberlandi bányászövetség 13, a davishirei pedig 17 hétig rendelkezik elegendő pénzzel.

A négy legnagyobb vasutársaság az időlegesen alkalmazott munkások legnagyobb részének felmondott, Leicesterben a cipőgyárak szünetelnek és 150.000 munkás van kenyér nélkül, Sheffieldben az acélgári munkások állnak kereset és foglalkozás nélkül. Holnap-tól kezdve a vasuti forgalmat korlátozzák. Egy londoni pályaudvart és tizennégy külvárosi állomást teljesen el fognak zárni. Longmoreban kézen áll egy százada a vasuti ezrednek, hogy a vasutvonalak üzemének ellátását átvegye, amelyeket esetleg csapatzállításra fognak fölhasználni. Eddig nem történt jelentékenyebb incidens. A munkásoknak a számát, akiket a sztrájk más iparágakban fosztott meg a munkájuktól, százezernél többre becsülik.

Brüsszel, márczius 4.

A belgiumi kikötőben erősen érezhető az angol sztrájk hatása. Az antwerpeni kikötőmunkások sztrájkjal fenyegetőznek, ha ezen-től is jönnek német szénszállító vonatok és ha őket kényszeríteni akarnák, hogy a német szent angol hajókra felrakják.

London, márczius 4.

Az angol alsóház mai ülésén Asquith miniszterelnök a méltányos minimális bér elvénél elfogadását a kormány két feltételtől teszi függővé. Elsősorban a minimális béreknek kerületek szerint különbözőknek kellene lennie, másrészt pedig biztosítékot kellene nyújtani arra nézve, hogy a munkások nem fognak visszaélni a munkaadókkal szemben, biztosíték kellene arra nézve is, hogy a termelés ne csökkenjen.

UJDONSÁGOK.

Örök harc.

Mégis igaz lehet az a Nietzsche-tétel — a legtragikusabbak egyike, — hogy az ember legtermészetesebb állapota a háboru. Majdnem olyan tragikus tétel, mint az, amelyet Ratzenhofer fejteget, s amelyet ő egyszerre „Vernichtungsgesetz"-nek nevez s lényege az, hogy az erősebb szükség szerűen megsemmisíti a gyöngébbet. Legerősebb a világegyetemben mindenkifölött és első sorban a természetben rejülő romboló szellem, amely valamennyiünket egykor meg fog semmisíteni, amint hogy előző generációinkat is megsemmisítette.

Ezen a tételen változtatni annál kevésbé lehet, mert örök törvényen nyugszik: természeti törvényen. Ellenben a harcra vonatkozó tételen, amennyire azon emberi bölcseséggel változtatni lehet, mégis változtattak már. Az ember nem él örökös háboruban az emberrel; legálább véres és öldöklő háboruban nem. A bősé elemeket, amelyek az emberi lelkekben fel vannak halmozva, szigorú törvények szorítják korlátok közé. A nagy és véres háborukat is bizonyos fokú és mértékű állambölcsőség sporádikusokká tette. S jöhetnek a hadüzenet a felségjogok közé tartozik, az uralkodók kétszer is megfontolják, amíg megüzennek valamely háborút.

De a harc, ha nem is vérontással van kapcsolatban, igenis állandó úgy az egyes országok között, mint minden országon belül külön-külön. Ennek a harcznak más-más jellege volt a különböző korszakokban: vallási, felekezeti, nemzetiségi, hatalmi jelleg váltakozott, vagy tért megint vissza bizonyos periódusban.

Abban a harcban, mely ezt a korszakot jellemzi, valóban benne rejlik az állandóságnak letörülhetetlennek látszó jellege. A kapitálisnak és a munkának egymás ellen folytatott küzdelme kiszámíthatatlan és be nem látható bonyodalmaikkal van tele, s ha a harc végét approximativé ezer esztendőre jövendöljük, éppen úgy tévedhetünk, mintha tizezer esztendőt jósolnánk. Sokkal mélyebb gyökerei vannak már ennek a gazdasági harcznak, semhogy a végét belátni, vagy a legmerészebb képzelettel is megjövendölni lehetne.

Azonban, ha a harc-korszak egyes nagy fázisait nézzük, teljesen homályos és érthetetlen elemekre bukkanunk, amelyeket semmivel sem lehet megmagyarázni, vagy az értelemhez közelebb hozni.

Itt van például a nagy angol bányász-sztrájk: a legnagyobb és leghatalmasabb bérharcz, amelyet valaha megvívta s amely kiszámíthatatlan veszedelmeket rejt magában. Éppen gazdasági raison dolgában tartozik az érthetetlen harcok közé.

A termelők, vagyis a vállalkozók már a sztrájkmozgalom alatt, a bérharcz kitörése előtt tudták, hogy mekkora kockázattal jár rájuk nézve a sztrájk. Akkorra kánt jelent a munkának bizonyos ideig tartó stagnálása, hogy azért kárpótlást szerezni hamarosan akkor sem tudnának, ha a munkásokat letörhetnék. De letörni nem tudják őket már a munkások áttörhetetlen organizációja folytán sem. Ezt is sejtették, sőt nem esem messze az igazságtól, ha azt állítom, hogy tudták is. Mindamellelt hagyták, hogy a bérharcz kitörjön, annak minden borzalmas és óriási veszedelmeivel együtt.

S hékét fognak kötni előbb-utóbb s a munkások követeléseit okvetlenül teljesíteni fogják, amit megtehettek volna előre, még mielőtt nagy károkat szenvedtek volna.

Ugy látszik, hogy a nagy gazdasági harcok is legalább egy részről nem a kivivandó haszon, vagy előny kedvéért keletkeznek, hanem magiért a harcért, mely az emberi természetben leli magyarázatát. Szomorú és az emberi értelem korlátoltságát jelenti ez, ha így van. Pedig alighanem így van.

(C.)

NAPIREND: Naptár. Kedd, márczius 5. — Róm. kath.: Öszéb vt. — Prot.: Öszéb. — Görög-ország: február 21. Timót. — Zsidó: Adar 16. — A nap két reggel 6 óra 35 perczkor, nyugszik este 5 óra 49 perczkor. — A hold két este 8 óra 35 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 29 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor.

Némethy Károly belügyi államtitkár fogad délben 12—2-ig.

A posta- és távirat vezérigazgatója fogad délben 12—2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2 óráig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvaleő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszer-múzeum 3—7-ig.

Nyitvaleő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvaleő képtárak: Kóváry Szilárd festőművész gyűjteményes kiállítása a Művészházban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Történelmi Képesarnok. Nyitva 10—2-ig. — Képzőművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— Személyi hírek. Klotild főherceggasszony Erzsébet leányával és kíséretével szerdán Fiuméba érkezik. A pályaudvaron gróf Wichenburg István kormányzó és neje fogják üdvözölni. — Hellay Ferencz országgyűlési képviselő délvidekről, ahol üdülés céljából tartózkodott, ma visszaérkezett a fővárosba.

— A király a technikusok házában. A főpolgármesteri hivatal utján a Műegyetemi Segélyegylet most kapta meg azt a 200 K-t, amelyet a király ezidén is a Műegyetemi Diákotthon alapja javára rendezett technikus bálnak adományozott. A király ezuttal már negyedikben adott 200—200 K-t a Műegyetemi Segélyegylet Háza alapja javára, amelyre egyizben 1000 K-s nagyobb adományt is tett.

— A trónörökös és családja Brioni szigetén. Bécsi jelentés szerint *Ferencz Ferdinánd* trónörökös királyi herceg tegnap este családjával hosszabb tartózkodásra Brioniba utazott.

— Kitüntetés. Gróf Karátsy Jenőt, a Budapesti Mentőegylet a „Deutscher Bund für Samariter und Rettungswesen“ egyesület az Esmarch-éremmel tüntette ki.

— Az Országos Klub vacsorája. Az Országos Klub tagjai folyó hó 6-án, szerdán a Hungária-szálló külön éttermében társasvacsorára jönnek össze.

— Kitüntetett bírák. A király Scherff János kuriai bírónak, Tóth László pécsi ítéletábrái tanácselnöknek, Rónay Kármill pestvidéki törvényszéki elnöknek, Végh József kuriai bírónak és Schmid Gáza kuriai bírónak címmel és jelleggel elruházott győri ítéletábrái bírónak nyugdíjazásuk alkalmából sok évi hű és buzgó szolgálataik elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Pataki László meghalt. Pataki László festőművész vasárnap meghalt Erdélyben Alvinczen. Jáva férfikorában még csak alig ötvenöt éves volt, ragadta ki a halál a kezéből az esetet. Patakiban az a művész költözött el mindörökké, aki talentumért a kollégái nagyrabecsültek és végtelen kedves lebilincselő uri karakteréért pedig egyaránt mindenki szerették. Pataki 1857-ben született Zalatnán és művészeti tanulmányait a budapesti mintarajziskolában kezdte meg, majd a müncheni akadémián folytatta és Párisban fejezte be. Egész fiatal korában feltűnt már nagy tehetségével és a nyolcvanas években fellendülő festőművészetünknek ő volt egyik lekvívőbb munkása. Elsőiben 1885-ben állította ki a Műcsarnokban „Virrasztás” című képét, amelyet Párisból küldött baba, ahol akkor Munkácsy oldala mellett dolgozott, aki igen nagyra becsülte benne a speciális magyar festőt. 1888-ban a „Hirmondó” című képpel elnyerte a Munkácsy-féle hater ezer frankos ösztöndíjat és ezt a képet a király vette meg. Legkívőbb alkotásai a magyar alföldi népeletről festett képei, amelyek közül több az állam tulajdonába került. Pataki egyike volt a legjelesebb illusztrátorainknak, aki több évtizeden át a legelőkelőbb irodalmi lapoknak a támasza volt és számos irodalmi remeket ékesítenek rajzai. Már évekkal ezelőtt betegeskedett s mindinkább ritkábban vett részt a kiállításokon, de a most bezárt jubileárius tárlatról még sem akart hiányozni és arra elküldötte legutóbbi műveit. Halálát feleségén kívül, aki *Kreybig* honvédtábornok leánya, több gyermeke siratja. Temetése kedden délelőtt lesz Alvinczen. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nevében *Jendrassik Jenő* helyettes igazgató táviratban fejezte ki részvétét és koszorút küldött a művész koporsójára.

— Öngyilkos cseh költő. Prágából táviratozák: Divakyban ma öngyilkosságot követett el Mretik, a hirneves cseh költő. Valószínűleg buskomorságban felvágta nyakán az ütőereket s mire észrevették, már elvérzett.

— Endre Mihály temetése. A magyar biztosítás notabilitásainak nagy részvétele mellett temették el ma délután a rákoskereszturi új ir. temető halottasházából *Endre Mihályt*, a bécsi biztosító társaság magyarországi fiókgazgatóságának vezértitkárát. A temetésen megjelentek: ornódi *Ornódy Vilmos* főrendiházi tag, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság vezérigazgatója, *Balabán Adolf* vezérigazgató-helyettes, *Gergely Tódor* igazgató, *Nyitrai Zsigmond* vezérigazgató vezetésével a bécsi biztosító társaság egész tisztviselői; a Magyar Francia Biztosító Társaság képviselőiben *Mihályi Zoltán* és *Sebő Gyula* igazgatók, a Generál biztosító társaság részéről *Steinhart Emil* igazgató, az Adria biztosító társaság részéről *Krauszmann Ferencz* titkár, a Duna biztosító társaság részéről *Wurm Adolf* igazgató, a Phoenix biztosító társaság részéről *Trébits Ignác* igazgató, a Fonciére részéről *Ribári Mór* vezérigazgató, a Hungária biztosító társaság részéről *Kornis Mihály* vezérigazgató, azonkívül az összes biztosító intézetek kiküldöttjei. A gyászszertartás *Trébits* főkéntorénekével kezdődött, amelyet az Operaház kórusának gyászzeneké kísért. Dr. *Adler* rabbi beszéde után *Vas Ferencz*, a bécsi biztosító társaság cégjegyzője a sirnál igaz érzelmektől áthatott szép beszédben bucsúztatta az elhunytat, méltatva érdemeit.

— Jókai hagyatéka. Immáron a nemzeté mindaz a sok értékes holmi, amit Jókai Mór hátrahagyott s két hét múlva már a Petőfi-ház egyik első emeleti szobájában nézheti meg mindenki. Az özvegye, *Nagy Bella* adta át megfelelő rekompenzációért az értékes és érdekes gyűjteményt. A gyűjteményben van a többi közt a dolgozószoba berendezése, nyolcvanhat kép és sok kézirat, de kiadatlan mű egyetlen egy sem, csak néhány vers és háromezeröttszáz levél. Mindez a Nemzeti Múzeumba került, csupán a butort és a többi apró holmit, a csigagyűjteményt helyezték el a Petőfi-házba, valamint a képeket s, amelyek közt van egy Munkácsy, egy Verescsagin, valamint Petőfinék az az arcképe, amelyet Jókai annak idején maga festett. A hagyatéka eladása, illetve átadása *Nagy Bella* kezdeményezésére történt. A vallás- és közoktatásügyi miniszterrel történt a meg egyezés, amely szerint *Nagy Bella* a hagyatéka átadása ellenében *holta napjáig hétézerkétszáz korona évi járadékot* kap. A Jókai-gyűjteménynek azt a részét, amelyet a Petőfi-házban helyeztek el, márczius 14-étől kezdve lehet megtekinteni.

— Benkő Kálmán temetése. Benkő Kálmán ma délután 3 órakor temették el a városligeti Műcsarnok palotájából. A palota előtt álló zászlórudakon félfárbócra bocsátották a gyászfátyollal bevont trikolort és a palota homlokzatát feketével vonták be. A koporsót, melyet a művészek hálájuk és tiszteletük jeléül a Munkácsy-lepellel borítottak, az előcsarnokban tették ravatalra. A bejáratnál szemben magas emelvényen áll a koporsó valóságos virágtengerben. A koszorúk száma a százat is meghaladja. Legelsőnek helyeztette el a koporsóra *József főherceg*, a Képzőművészeti Társulat védnöke a koszorúját, amely babérokól és pálmákból van fonva s piros-fehér szalagjain ez a felírás: „Benkő Kálmánnak — József főherceg”. Oriási koszorút tettek a ravatalra az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Magyar Földhitelintézet, a Nemzeti Szalon, továbbá a Művészház és minden más képzőművészeti intézmény. Benkő Kálmán halála iránt oriási részvét nyilvánult meg az egész országban. Az özvegyhez és a Képzőművészeti Társulat igazgatóságához az ország minden részéből százával meg százával érkeznek a részvétliratok és részvétnyilatkozatok. A temetés délután három órakor volt a római katolikus szertartás szerint. A halottat dr. *Giesswein Sándor* prelátus kanonok, a Szent István Társulat elnöke szentelt be nagy segédlettel. A Képzőművészeti Társulat részéről *Jendrassik Jenő* festőművész, helyettes igazgató, a Magyar Képzőművészek Egyesület részéről *Zala György* szobrászművész, szakosztályi elnök mondta a bucsúztatót. Benkő Kálmán a kerepesi-temetőben lévő családi sírboltban helyezték el örök nyugalomra. Az engesztelő szent miseáldozatot holnap, kedden délelőtt tíz órakor tartják a belvárosi plébánia-templomban.

— Öngyilkosság egy szanatóriumban. A pestújhelyi Niedermann-szanatóriumban már régebbi idő óta ápolják dr. *Bleier Izsó* gyulai ügyvédet. Dr. *Bleier* idegbeteg volt és a legnagyobb felügyelet alatt tartották, mert már többször kísérelt meg öngyilkosságot. Szombaton este orvosai különös nyugtalanságot vettek észre rajta és megbizták *Majerhoffer Róbert* ápolót, hogy vigyázzon a betegre. Az ápoló egész éjszaka dr. *Bleier* ágya mellett ült, csak éjjel után távozott onnan, amikor az ügyvéd elaludt. Az ápoló vasárnap reggel háromnegyed hét órakor ébredt fel és megdöbbenve látta, hogy az ügyvéd ágya üres. Keresésére indult és a folyosón a vízvezeték csapján felakasztva találta a beteget. Lármát csapott, az inspekcziós orvos nyomában levágta a felakasztott embert, de már ekkor *halott volt Bleier Izsó*. Az ügyvéd fél 7 órakor ébredt fel és amikor látta, hogy nem vigyáznak rá, letépte a függöny zsinorját és erre felakasztotta magát. Holttestét az újpesti halottasházba vitték. Valószínű, hogy elmezavarában követte el az öngyilkosságot. Az újpesti rendőrség az ápoló ellen megindította a vizsgálatot.

— Hirtelen elpusztult család. Alsókubinból jelentik: Pár nap előtt jelentették, hogy *Kralován* az állomáson utazás közben meghalt ifjabb *Gassay József* trszteni 17 éves teológus, akit szombaton délelőtt temettek. Vasárnap délelőtt meghalt id. *Gassay József* trszteni nagyközségi pénztárnoka, az elhunyt teológus atyja, estére pedig a másik fiu *Gassay János* felszentelt pap is hirtelen elhunyt. A három egymásután bekövetkezett haláleset id. *Gassay József* teljesnek lesújtotta. A tragikus orsu család iránt általános a részvét.

— Gróf Csekonics Endre kitüntetése. A király gróf *Csekonics Endre* belső titkos tanácsosnak, főosztálynokmesternek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül az I. osztályú vaskorona-rendet adományozta.

— A más sírjába temetett költő. Kopenhágából kinos esetet jelentenek a *Hermann Bang* temetése felől. Hazahozták amerikai fölolvadó utjáról a nagy költő holttestét és tegnap volt a temetés, amely váratlanul kinos jelenettel végződött. Mikor ugyanis az utolsó rögtön hantolták *Bang* sírjára, más gyászmenet közeledett s akkor vették észre, hogy idegen sírba tették a költőt. Hamarosan kiásták a koporsót és elvitték végső nyughelyére.

— Központkivüli vasúti kerekék. Csodálatos gondota jött egy állami gépgyári előmunkásnak: azt állította, hogy a vasúti mozdonyok és kocsik kerékét nem a középpontjukban kell megfurni, hanem a középponttól két vagy három milliméter távolságra. Az előmunkás közölte ezt a felebbvaló mérnökeivel, akik természetesen kinevették. Kérdezték egyebek közt azt is, hogy a központkivüli, mire lenne jó, mire *Tóth György* a feltaláló azt felelte, hogy ez a forgás sebességét fogja növelni, vagyis az üzemeltet gazdaságosabbá fogja tenni, mert a vonatok kevesebb szénfogyasztással ugyanazt a sulykilométer teljesítést fogják végezhetni, amit eddig. A számítás ebben az, hogy mikor a keréknek az a fele fordul lefelé, amely a központkivülségnél fogva közelebb van a tengelyhez, ilyenkor a kerék mintegy *lezuhan* és a terhet magával rántva, a kocsí sebességét megnöveli. Míg ellenben mikor a kerék másik, magasabb fele fordul a sínhez, nem az következik be, amit elméleti számítás szerint várni lehetne, hogy a mozgás gyorsasága meglésszülne, ezt elhárítja a mozgásban levő vonásban felhalmozott eleven erő, mely azt a 2—3 milliméternyi emelkedést teljesen legyőzi, úgy hogy erővesztés nem áll be, ellenben az erővesztés minden fordulatonál érezeti hatását: nagy fűtőanyag megtakarítás. *Tóth György* ezt az okoskodását oly meggyőző erővel védelmezte, hogy végre is talált egy gépgyárat, ahol egy drezinát ilyen központkivüli furású kerekkel szereltek föl s ezzel a különös szerkezetű járművel aztán eröműtani kísérleteket tettek. És e kísérletek eredménye az egyszerű munkás okoskodásának helyességét fényesen beigazolta. A drezinára t. i. rászerteltek egy kis benzinneműtort, rábocsátották az e célra lefektetett körpályára és ráhelyezték egy tonna vasat. Közvetlenül az indulás után mindenesetre mutatkozott egy kis mozgási zavar, a drezina az első másodpercekben döcögve mozgott, mint a motoros kerékpár, mikor lábajattással indítják. De az ötödik másodperc után a mozgás egyenletessé vált és a szakértők, kik a kísérletezést nagy figyelemmel kísérték, konstataáltak, hogy a központkivülség a mozgásban semmi olyan változást nem okozott, amit szemmel észre lehetne venni. Annál meglepőbb volt aztán az eredmény: az egy tonna terhet két kilogramm benzinnel 1345-ször vitte körül a drezina, míg egy másik éppen olyan terhelésű drezina, melynek szabályos furású kerekkel voltak, az 1205-ik körülfutás után megállott, mert a benzinjé elfogyott. A kísérletet megismételték s az eredmény igen csekély eltéréssel mindig ugyanaz maradt: a központkivüli kerekkel 140-el többször futottak körül a pályát, mint a szabályos kerekkel. Az eredmény tehát 9 százalék fűtőanyag megtakarítást jelent. Minthogy pedig a Máv. szén szükséglete évenként mintegy 400 millió korona érték, ezen czimen 30—40 millió koronát lehetne megtakarítani, ha a központkivüli kerek alkalmazására áttérnének. Addig azonban, amíg erről komolyan szó lehet, sok víznek kell még gőzzé válni a kazánokban.

— Orosz diákok sztrájkja. Pétervárról táviratozák: Az egyetemi ifjuság elhatározta, hogy háromnapos sztrájkot rendez, mert a közoktatási miniszter olyan tanárokat nevezett ki, akiket az egyetemi tanács nem terjesztett elő és mert a rendőrség behatolt az egyetem épületébe. A rendőrök ma is több diákot tartóztattak le az egyetemen.

— Horvát tüntetés Fiumóban. Fiumei jelentés szerint vasárnap estefelől mintegy hatszáz főnyi tömeg verődött össze a Jellasi-téren és tüntetett Csuvaj bán ellen. A tüntetés Zmaies kerületi főnök ellen is irányult, mert a vasárnapra tervezett népgyűlést nem engedte meg. Negyven rendőr és esendő föltűzött szuronyval szétzórta a tüntetőket. Négy embert letartóztattak, akik közül az egyiket hatóság ellen való büntetőt tartóztatott le. A fiumei rendőrkapitány tüntetőt tartóztatott le. A fiumei rendőrkapitány egyúttal a szocialistáknak hűfőn este tervezett népgyűlést is megtiltotta, mire ezek kijelentették, hogy zárt helyiségben fognak gyűlésezni.

— **Alpár Ignác kitüntetése.** A király Alpár Ignácnak, a kiváló műépítésznek, azon alkalomból, hogy befejezték a mezőgazdasági muzeum építkezését, a „Pro litteris et artibus” díszjelvényt adományozta. Alpár Ignác, ki már sok építkezési remekművel gazdagította a fővárost, a mezőgazdasági muzeum megalkotásával olyan maradandó emlékművet alkotott, mely nemcsak a nagyközönségnek, de a külföld kiváló szakembereinek is kivívta elismerését. E kitüntetés, melyben eddig Magyarországon csak heten részesültek, a legszebb elismerése annak a nagy művészi munkának, melyet Alpár Ignác évek óta kifejtett s amelylyel a magyar építőművészetnek annyi elismerést szerzett.

— **Kamarási méltóság.** A király gróf Potoczki Alfréd galicziai helytartósági fogalmazó-gyakornoknak és 2. sz. dzs.-e.-beli tartalékos hadnagynak, Kálnoki és Ádámföldi Bornemisza Istvánnak, a 4. lovasdandár vezérkarához beosztott 16. sz. táb. t.-e.-beli főhadnagynak, Felsőzöröczai és Kohánoczi Ottlik Géza belügyminiszeri osztálytanácsosnak, Técsői Mórész Kálmán 23. sz. gy.-e.-beli századosnak, Hosszúfalvai Hosszúfalussy Lajos borsodvármegyei árvászeki ülnöknek, Boosári Mocsány Sándor dr. lapujtói nagybirtokosnak, Baczka-Madarasi Kis Domokos 2. sz. h.-e.-beli hadnagynak és Ludányi és Csomai Bay György beregsurányi nagybirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Megdrágul a férfiruha.** A férfiruha a legközelebbi jövőben Budapesten és a vidék több városában meg fog drágulni, mert a Szabómesterek Országos Szövetségének a munkásokkal tegnap megkötött kollektív szerződése jelentékeny béremelést állapít meg a régi szerződéssel szemben. A munkaadók 1908-ban kötötték az utolsó kollektív szerződést a munkások megbízottjaival. A szerződés három esztendőre szólt, tehát a múlt év végén járt le, a munkások megbízottjai azonban már előre jelezték, hogy a régi föltétellel nem kötnék új szerződést s beterveztették a kívánt módosításokat. Mivel a szerződés lejártán uán még három hónapig, tehát márczius végéig érvényben marad, a munkaadók nem nagyon siettek a munkások követeléseinek tárgyalásával, most azonban, mivel egy hónap múlva már az új szerződésnek kell életbe lépnie, hozzáfogtak az egyezség megkötéséhez. Hogy mi van az új szerződésben, milyen mértékben emelkedik a munkabérek s ennek következtében a ruha ára nem tudjuk még. A szerződést megkötötték és alá is írták már ugyan, de most az iparhatóságnál van jóváhagyás végett s amíg vissza nem érkezik a szövetséghez, addig nem adhatnak róla fölvilágosítást. Az azonban bizonyos, hogy a munkások jelentékeny sikert értek el s ennek az írást a közönség fogja megadni. — **A „Férfiszabó Munkaadók Szövetsége”** a munkásokkal szintén ki-egyeztelt a békekesség kedvéért, hogy a sztrájk elkerülhető legyen. A munkaadók teljesítették a munkások kérését, bizonyos százalékkal emelték a munkabérek s az ebből erdő árnelmelkedést viszont kénytelenek áthárítani a rendelőkre.

— **Vidéki hírlapírók gyűlése.** A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének dunántúli választmányja ma délelőtt Győrben a városháza tanács-teremben ülést tartott Révész Sándor elnökle alatt. A gyűlés elfogadta Lingauer Albin, a Vasvármegye szerkesztőjének emlékiratát a sajtótörvény revíziója és a sajtókamarák felállítására tárgyában, melyet az igazságügyminiszterhez intéznek. Elhatározták, hogy az összes helyi választmányokat megkeresik, hogy feliratot intézzenek a revízió sürgetésére. Gyűlés után közbejött volt, amelyen megjelent Goda Béla főispán, Wennes Jenő polgármester, dr. Sauter Ferenc főkapitány. Révész elnök a vendégeket köszöntötte föl, mire Goda Béla főispán lelkes beszéddel üdvözölte a hírlapírókat és arra buzdította, hogy *alkossák meg érdeklésvételeiket*, eliminálják maguk közül azt, aki legkisebbet is vét a tisztességes hírlapírás ellen és akkor mindig megmaradnak a hetedik nagyhatalomnak.

— **Szörnyű automobil-szenecsétlenség.** Párisi jelentés szerint Fontainebleau mellett borzalmas katasztrófa történt. Egy erdőben egy automobil belezuhant az országút mellett haladó árokba és maga alá temette hét utasát. A motor felrobbant. Egy Janvier nevű hölgynek csak a szénén égett holttestét tudták a romok alól kihuzni. A többi hat utas súlyos sebesüléseket szenvedett.

— **Házasság.** Kató Kálmán festőművész vasárnap tartotta esküvőjét Schwaegerle Margittal a Terézvárosi templomban.

— **A luxemburgi nagyherceg temetése.** Vilmos nagyherceg temetésére többek közt megérkeztek a belga király, Ágost Vilmos porosz herceg a német sászár képviselőiben, Mária Terézia főhercegnő, Ferenc Szalvátor főherceg, a braganzai herceg, a párizsi hercegnő, és Kavér párizsi herceg. Egy óraker a templomban gyászistentisztelet volt, mire a koporsót a család tagjainak jelenlétében ideiglenesen a protestáns-templomban helyezték nyugalomra.

— **Szászi Schwarz Gusztáv.** A király megengedte, hogy dr. Szászi Schwarz Gusztáv udvari tanácsos, budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanár s törvényes utódai, magyar nemességük és „Szászi” előnévük épségben tartása mellett, családi nevüket a Szászi-Schwarz kettős névre átváltoztassák.

— **A postakocsisok lázadása.** Vasárnap délután a Német-utczában valóságos lázadás tört ki a postakocsisok között. Egy Vig-utczai kocsmában ugyanis Schönecker János postafőköcsissal összeveszett Máté Ádám napszamos. A verekedés vége az lett, hogy Máté fejbevégtá Schöneckert, azután kiugorva a kocsmából, a Német-utczán át elmenekült. Schönecker üldözőbe vette és kihívóan bekialtott a Német-utca 18. szám alatt levő postatelepre:

— **Emberék utánam!**

És huszonöt postakocsis késekkel, dorongokkal, vasvillákkal felfegyverkezve hajszolta Máté Ádámot. Az óriási lármára előkerült Prék János 1109 és Lovász Sándor 1702. számú rendőrök, akik Mátét védelmükbe vették. Közben Prék elfogott egy postakocsisot, aki konyhakéssel a kezében fenyegetőzött. A 25 postkocsis most, hogy társukat kiszabadították, Prék ellen fordultak, a rendőrt bevonszolták a postatelepre, bezárták a kaput, beszorították az istállóba s vasvillákkal rohantak feléje. A rendőr az egyik kezében kardjával, a másikban a revolverrel védekezett. Ugyanekkor az utcán összegyűlt több száz főnyi tömeg, amely a rendőr segítségére sietett, betörték a postatelep kapuját és közben a VIII. körületi kapitányságról, amelyet telefonon értesítettek, egy szakasz rendőr vonult ki és ezek segítségével sikerült Préköt veszedelmes helyzetéből kiszabadítani. A rendőrök a huszonöt postakocsisot összefogták, bevitték a főkapitányságra, hol hatóság elleni erőszak ezimén meg indították ellenük az eljárást. A kocsisokat reggel elbocsátották a főkapitányságról, mert nem akarták, hogy a postakocsisok forgalmában zavar álljon be.

— **Elégtétel két adóhivatalnoknak.** A dévai adóhivatal két derék tisztviselője, Szakács Mózes és Könnert Károly sokáig várták régen megérdemelt kinevezésüket; de folyton mellőzés érte őket, mert főnökük, régi Győrűs adópénztárnok, rossz hangulatában megváltoztatta minőségüket, amelybe csupa rossz megjegyzéseket írt. Dévai jelentés szerint most az igazságtalanság kiderült és Jakács László pénzügyminiszter fényes elégtelt adott a két tisztviselőnek. Soron kívül tegnap mind a kettőt kinevezte és fegyelmet rendelt el Győrűs adópénztárnok és Lieker Rezső ellen, akik a két tisztviselőt igazságtalanul minősítették.

— **Szurkálás a Zalában.** A dohány-utczai Zala-küvéházban ma délután ismét bicskázás volt. Két péksegéd összeveszett és nagyon hamarosan előkerült a bicska. Buchinger Károly és Pibi István szölköztek össze és Pibi István beledöfte Buchinger arcába a zsebkését. A szurás a szerencsétlen embert a szeme alatt érte és valószínűleg elveszti a szeme világát. Pibi István elmenekült, a rendőrség körözi.

— **Bicskázás nemzeti önértékből.** Paksról jelentik: Tegnap estétől itt horgonyoz a „Kaloosa” nevű Dunagőzhajózási Társaság hajója az uszályokkal együtt. Az uszályokról több hajólegény Paksra ment mulatni. A vendéglőben Skarka csehül dalogtatott, ami nem tetszett a magyar hajólegényeknek. Patkós odaszólt a cseh hajósokhoz: Nem vagytok Csehországban, ez Magyarország. Skarda erre azt válaszolta: Magyarország csak olyan mint Csehország, ez is Ausztria tartománya. Nekem annyi jogom van itt, mint nektek. Ezen a hajósok összeveszték és mikor éjfélkor hazafelé indultak, utközben ismét kitért köztük a nemzetiségi viszály. Skarda a kezében levő pálinkás üveggel fejbevégtá Patkóst, mire az bicskát rántott és felhasította Skarda hasát. Skarda azonnal szörnyethalt. Zala J. Skarka társa ennek segítségére sietett, de Patkós ezt is megszurta úgy, hogy haldokolva szállították a kórházba. Patkóst elfoakták.

— **Az angol szuffragettek.** Londoni jelentés szerint a szuffragettek mai tüntetése minden eddiginél nagyobb lesz. Terveiket titokban tartják, csak fenyegetőznek, hogy a világ még olyan fölvonulást nem látott, amilyen lesz a mai. A parlamentet megszállotta a rendőrség. A kereskedők bezárják és elrekeszik üzleteiket. A szuffragettek ma reggel Westend városrészben tüntetést rendeztek. Számos kirakatot bezúztak. A rendőrség sok embert letartóztatott. Londonból jelentik: A nők szavazati jogának ligája által ma rendezett tüntetésnél bevették Earl Lorcburn lordkancellár és Marquis of Orevé indiai miniszter lakásainak ablakait. Egy fiatal asszony kalapáccsal hét ablakot vert be. A tüntetők különösen sok posztókereskedés ablakait verték be. Sok embert letartóztattak.

— **A koldus tragédiája.** Mandács Márton 58 éves koldus ma este Árpád-utca 39. földszint 6-ik szám alatt lévő lakásán a konyhakésével fölmet-szette ereit. Amikor a segítség kiabálására oda-siettek az emberek, még élt és már nagyon sok vért vesztett. Folyton csak ezt ismételte:

— Az irigyeim kergettek a halálba!

Az orvosok azt hiszik, hogy a szerencsétlen ember végzetes tettét elmezavarában követte el. Amire a mentők beszállították a Gróf Károlyi-kórházba, már meghalt. A bonczani intézetbe vitték.

— **Gioconda megkerült?** Párisban szombaton este megjelent egy pinzór az egyik kerületi rendőrségen és nagy titokzatossággal jelentette, hogy abban a hotel garniban, ahol ő szolgált, egy fali szekrényben elrejtve látta a Giocondát. Lett erre izgatott futkosás, Lépine rendőrfőnököt is értesítették s a rendőri bizottság kiment a megjelölt garniba. Csakugyan találtak egy fali-szekrényben egy Giocondát, de nem az eredeti volt, amelyet hónapokkal ezelőtt a Louvreből ismeretlen tettesek elloptak, hanem silány másolata Leonardo da Vinci világhíres festményének — közönséges olajnyomata.

— **Merénylet a hiúság miatt.** Nagy Dénes és Tökés Mihály napszamosok már régen harcban álltak egymással. Nagy Dénes a Vig-utca 18. számú kocsmában, Tökés Mihály a Vig-utca 1. számú kocsmában előtáncosok voltak. Tökés azért haragudott Nagy Dénesre, mert az a hír terjedt róla, hogy jobban tánczol, mint ő. Ezért bosszút forralt Nagy Ellen s tegnap a Kisfüvaros-utca 11. számú ház kapujában több suhanczsal lesbeállott. Nagy Dénes meghallotta a készül merényletet s Gál Sándor vízvezetéki szerelővel megkérte Nagy Gergely 1506. számú rendőrt, hogy kísérelje őket haza. Amikor a Kisfüvaros-utca 11. számú házhoz értek Tökés előugrott és revolverből vetélytársára lött. A golyó azonban Gál Sándor fejét horzsolta. Tökést a rendőr lefegyverezte és bevitte a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

— **Rablótámadás a Vig-utczában.** Tegnap reggel a hajnali órákban a Vig-utczában három euhancz megtámadta Kocsis Vince napszamosot és elrabolták tizennégy koronáját, azután elmenekültek. Az utonállókát nyomozza a rendőrség.

— **Véres lakodalom.** A székelyföldi Szovátón egy jómódú székely gazda leányának lakodalmán az egyik legény, Vas Dénes, régi szokás szerint, pisztolylövéssekkel kísérte a lakodalmas menetét, miközben a tulerősen megtöltött rozsdás fegyver szétrobbant és a lakodalmas népből kilenc embert, köztük a menyasszonyt is súlyosan megsebesítette. A könnyelmű legény ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A rikkancs mozija.** Kassáról jelentik: Lefkovits Lázár szántói újságíró egy óska mozgófénykép-géppel járt községről-községre. Leg-utóbb Göncz községben tartott előadást és a terem, melyben előadást tartott, zsufolásig megtelt. Előadás közben az apparátus füstölőgni kezdett, majd óriási zajjal felrobbant. A robbanás folytán az apparátushoz közel ülő két gyermek, egy fiú és egy leány, Lefkovits, valamint egy másik fiúcska súlyos sebesüléseket szenvedtek. Két előbbi, a fiú és a leány, még aznap meghalt szüleinek lakásán, míg a harmadik fiúcskát súlyos sérüléseivel a kórházba szállították. A szerencsétlenség után Lefkovits eltűnt a községből és azóta nem sikerült ráakadni.

— **Rablók a polgármesteri hivatalban.** Római jelentés szerint Genzunóban tegnap ismeretlen tettesek világos nappal behatoltak a polgármester hivatalos helyiségébe és lakásába, feltörték a vas-szekrényt és elraboltak 100.000 líra összegben készpénzt, értékpapírt és ékszereket.

— **Életunt munkás.** Vasárnap reggel Vass István harminczkét éves munkavezető Rákospalotán, az Eötvös-utca 53. számú lakásán mellette lötte magát. Életveszélyes sebével a gróf Károlyi-kórházba vitték. Tettének oka ismeretlen.

— A király dohánycsokója. Szívós Péter Jánosné, egy szegény jászberényi asszony a királyt egy emlékként örözt dohánycsokóval ajándékozta meg a multkoriban és az ajándékhoz csatolt leveleiben, tekintettel nagy családjára és szegénységére, némi segízésért esedezett. A jelek arra mutatnak, hogy a király valamiképp méltányolni fogja az ajándékozó szegény napszámosasszony sorsát, mert a minap a bécsi kabinetirodától leirat érkezett a kérelvével melléklésével a város polgármesteréhez, melyben Szívós Jánosné vagyoni viszonyairól és érdemességéről kérnek hatósági értesítést.

— A Magyar Tiszviselők Országos Egyesülete ez évi márczius 9-én, szombaton délután öt órakor tartja harmincznyolcadik évi rendes közgyűlését Esterházy-utca 4. számú klubházának dísztermében, dr. *Kostka* Antal kir. jogügyigazgató elnöklése mellett, a következő napirenddel: Jelentés az egyesület 1911. évi működéséről és vagyoni helyzetéről. A felügyelő-bizottság jelentése az egyesület számadásainak megvizsgálásáról. Indítványok. Az alapszabályok értelmében husz választmányi tag, harmincz választmányi póttag, hét felügyelő-bizottsági tag és öt felügyelő-bizottsági póttag megválasztása. A közgyűlés után este nyolcz órakor társasvacsera lesz az egyesület éttermében.

— Csecsemő-gyilkosságok. A rendőrség a mai nap folyamán két csecsemő-gyilkosságnak jött a nyomára. Ma reggel *Éliás Samu Rupp Imre-utca 106. számú* fotelepeén egy két-három hónapos leánycsecsemő holttestet találtak. A kis holttestet bevitték a bonczitani intézetbe s a rendőrség megindította az eljárást. — A rendőrség letartóztatta *Rapszky Réza* tízennyolcz éves cselédét, aki a *Zoltán-utca 6. szám* alatt ujszülött csecsemőjét megfojtotta.

— Akkordutazás a Rivierára. A Világjárás r.-t. menetjegyjárodája ellátási szelvényei a rivierai utazások alkalmából óriási kelendőséggel örvendenek. Az a tény, hogy a nizzai Grand Hotel des Palmiersben, vagy a Hotel Splendid és a többi rivierai városok hasonló előkelő szállókban napi 13—18 koronáért elsőrangú elhelyezést és ellátást biztosít, már maga is eléggé igazolja az érdeklődést, mely eddig megnyilvánult. Az utazási jegyeket tetszés szerinti összeállításban eredeti áron szolgáltatja ki és díjmentesen nyújt felvilágosítást *Fürdő-utca 1. szám* irodahelyiségeiben, *152—52 számú* telefonján, illetve költségvetést és prospektust küld posta útján.

— A mentők januárja. Az Önkéntes Mentőegyesület most teszi közzé január havi működésének kimutatását, mely szerint első segítségben részesültek összesen 1268-an, 919 férfi, 324 nő, 25 gyermek. A nappali kivonulások száma 890, az éjjelieké 378 volt. Összesen 2423 esetben vonultak ki. Az egyesület fennállása (1887. május 8.) óta a mentők segítségét 340.724 esetben vették igénybe.

— Az elhagyott férj boszuja. Szegedről jelentik: *Konez István* itélőtáblai kezelőtiszt ma a nyílt utcán revolverrel kétszer főbelőtte feleségét, majd azután önmagát lötte agyon. Az asszony haldeklit, az ember azonnal meghalt. *Konez* egy évvel ezelőtt nősült meg, azonban felesége a házasság után két hónapra elhagyta férjét és *Konez* ezért követte el tettét.

— Czimzett meghalt a címe azon három felvonású társadalmi színműnek, mely Berlin irodalmi körének szenzációja és az utolsó évtized legnagyobb irodalmi pályadíjának nyertese. Az „Omnia” mozgóképpalota igazgatósága megszerezte ezen rendkívül hatóságos eseményszámba menő színmű kizárólagos előadási jogát és a mai naptól kezdve a legkiválóbb berlini színművészek előadásában mutatja be a sláger-ciklus keretében a szezon ezen legszenzációsabb kinematográfiai alkotását.

— Sikkasztó pénztárnok. *Fischer Henrik* mérnök és hidépítési vállalkozó feljelentést tett a rendőrségen *Wimmer Sándor* 32 éves pénztárnoka ellen, aki a mult héten az Angol Osztrák Bankból a vállalat folyószámlájára ötezer koronát felvett, hogy a vállalat alkalmazottait kifizesse. A pénzből azonban csak 2500 koronát fizetett ki. Azonkívül az eddigi megállapodás szerint még 4500 koronát is sikkasztott és megszökött. A vizsgálóbíró a szökésben levő pénztárnok ellen elfogató parancsot adott ki.

— Kétórás előadásokat rendez márczius 4., 5. és 6. napjain az Apolló Színház, a legváltozatosabb szenzációs műsorral. *A vámpirtánc* cz. szenzációs kétfelvonásos társadalmi dráma a kétórás előadások záróképe. A néhány nap mulva bemutatásra kerülő „Gazdag ember kabátja” című budapesti bohóságából az illusztris szerző: *Melnár Ferencz* vezetése alatt javában folynak a próbák, elkészültek a mozgófényképek is, úgy, hogy ez új kinema-szkeccs immár teljesen készen várja a bemutatót.

— A husmérgezés áldozata. Tegnap reggel a *Veres-Pálné-utca 37. szám* alatt levő „Csarnok” szállodában hirtelen rosszul lett *Sallai Jolán* tizenkilenc éves leány. A mentőket hívták hozzá, akik megállapították, hogy a leány husmérgezés következtében betegedett meg. A *Rákóczi-ut 64. szám* alatt lévő lakására vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot, de még eddig semmi nyomra nem akadtak.

— „Kristály”-kávéház *Teréz-körút 32. modernül* berendezve ma este nyílik meg.

— Villamos baleset. Ma délután öt órakor a *Külső Jászberényi-utton*, az *Első Magyar Serfözde R.-T.* épülete előtt *Steiner Jánosné* fuvaros kocsija összeütközött a 364-es számú városi villamos kocsival. Az összeütközés olyan erővel történt, hogy a kocsit felborult és a villamos kocsiban ülők részben könnyebben, részben súlyosabban megsebesültek. Az előhívott mentők három embert a lakásukra szállítottak, a többieket pedig az első segélynyújtás után elbocsájtották. A megsebesültek a következők: *Krezmics József*, *Rozmaring Péterné*, *Elővedi Antal*, *Reiterics Gyuláné*, *Fili Józsefné*, *Olaszi János*, *Bető Béláné* és özvegy *Nyitrai Jánosné*. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Halálozás. *Winkler István* budapesti törvényszéki bíró, akinek neve a *Haverdypör* első szabadkai főtárgyalása révén lett országosan ismertté, meghalt. Tudvalevőleg kevéssel a tárgyalás után *Winkler* az igazságügyminiszter megvonta az ügyészi megbízást és a budapesti polgári törvényszékhez helyezte át bírónak. Azóta teljes visszavonultságban dolgozott. Tíz nap előtt influenzába esett, mely csakhamar tüdőgyulladással súlyosbodott. Tegnap este a súlyos beteg hűdés érte s bár az orvosok nyomában érvágást alkalmaztak, néhány órai szenvedés után meghalt.

Lovass János, a kecskeméti kath. egyház nyugalmazott főkantora, volt 48-as honvédörmeester, 80 éves korában, Abonyban meghalt.

Bogány Pál, nyug. uradalmi intéző, Szeged város egyik köztisztviselője álló polgára, törvényhatósági bizottsági tag 82 éves korában, Szegeden meghalt.

Takács Gedeon Géza Szent Benedek-rendi áldozópap és okl. főgimnáziumi tanár márczius 3-án meghalt Esztergomban 33 éves korában.

Fóbiánics Ignác adóhivatali főpénztárnok márczius 2-án, életének 69 évében meghalt Sopronban.

Tumás Vilmos székesfehérvári felsővárosi plébános vasárnap délután agyszélhűdés következtében hirtelen meghalt 38 éves korában Székesfehérvárott. Temetése kedden lesz.

Tiszassályi Pollnay Jenőné, szül. *Konrad Margitot*, *tiszassályi Pollnay Jenőnek*, az *Atlantika* vezérigazgatójának feleségét vasárnap délelőtt 11 órakor temették el a rákoskeresztúri temető halottasházából nagy és általános részvét mellett. Ott voltak a temetésen *Kotányi Zsigmond* udvari tanácsos, az *Atlantika* alelnöke, gróf *Balthányi István*, *Csajthay Ferencz*, *Köhner Jenő* és az *Atlantika* r. t. tiszviselőikora teljes számban, továbbá *Lers Vilmos* miniszteri tanácsos, *Kovács József* és *Audlic Hugó* igazgatók, *Neugebauer Viktor* miniszteri tanácsos, domonji *Domonji Mária*, dr. *Hoffmann Frigyes*, *Engel Pál* és *Planer Miksa* igazgatók, *beglári Simon* Jakab, a tőzsde alelnöke, *Sándor Pál* orsz. képviselő, dr. *Gold Simon* és még igen sokan. A gyászszertartást *Lazarus Adolf* éneke vezette be, majd *Hevesi Simon* főrabbi megható gyászbeszédet mondott. A koporsót a családi sírboltban helyezték el örök nyugalomra.

Zathalik János, aki 45 évig mint ev. kántortartó Bakonyesernyén működött és 12 évig mint nyugdíjas Oroszlányon élt, 76 éves korában ugyanott meghalt. Az elhunyt lelkes híve volt haláláig a függetlenségi pártnak.

Báró Bornemisza Béla királyi bányagondnok, a vi-segrádi társaskör elnöke márczius 4-én életének 49-ik évében Visegrádon hirtelen elhunyt. A boldogultban *Ábrányi Kornél* min. tanácsos, a sajtóiroda volt főnöke vejét gyászolja.

x **Royal-Orfeum**, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A magyar repülő balesete. Bécsből az első, eddig egyetlen magyar repülőnöknek a balesetét jelentik. *Steinschneider Lili*, az ismert magyar pilóta, tegnap délután a bécsújhelyi repülőtéren kísérletezett egy *Etrich-féle* monoplánnal. Több sikeres felszállás után gépe a levegőben összeütközött egy pilóta vizsgára készülő osztrák aviatikus gépével. A magyar pilóta készülke a földre zuhant és csupán lélekjelenlétének köszönheti, hogy könnyebb sérülésekkel került ki a gép alól. Az osztrák aviatikus gépe az összeütközés pillanatában oly lassan repült, hogy a benne ülő fiatal ember minden baj nélkül jutott a földre.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Le Bargy.** (Vendégszereplés a Magyar Színházban.) A *Cyrano de Bergerac* parádés szerepét, ma már csak tökéletesen szabad játszani, az elődökkel mindig jobban, mindig ügyesebben és nem szabad egy új felfogás kedvéért elrontani azt a tökéletes illúziót, amely erről a speciálisan érdekes, furcsa és nehéz szerepről mindenkiben él. *Le Bargy*, a Theatre Francais volt világhírű művésze, aki most a Porte-Saint-Martin színház kötelekébe lépett, talán ambicionálta, hogy *Coquelin* aíné híres szerepét örökségképpen átvegye és megjavítsa, nem törődve a szerep és a saját egyénisége közötti különbözőséggel. Az elegáns frakkos művész a *Richelieu*-korabeli kosztümben nem tudta magával együtt beleöltöztetni *Rostand* *Cyranojának* romantikus eleganciáját, finom fölényt, rokonszenves szatirját, a nagy poéta előkelő, szomorú gesztusai *Le Bargynál* pátosszá, deklamálássá változtak át, nagyon keveset tudott éreztetni abból a tragédiából, amely *Cyrano*ban végbe megy, amikor egész életén keresztül kénytelen a fölényes, majdnem cinikus, hetyke gascogne-i legényt hazudni, hogy ez alá rejthesse finom, álmódzó szívét és szerelmét. A lírai jelenetekben is csak elég jó volt és tökéleteset csak ott tudott adni, ahol a szerep a komikumba csap át. A kedélyes részek sikerültek legjobban. Lehet, hogy *Le Bargy* szerint, aki a világ egyik legkiválóbb és legintelligensebb színművésze, ez a felfogás a helyesebb és akarattal történt, hogy ma este a legszebb, leglíriőbb, legesengőbb romantikus drámából, ebből a meleg, finom, álmódzó költeményből elsősorban a könnyebb, felületesebb részt éreztük ki. Önkéntelenül is az öreg *Coquelinre* kellett gondolni, aki sokkal tökéletesebb, majdnem egészen tökéletes volt. A társulat, amelyet *Le Bargy* magával hozott vendégszereplő körútjára, *Hertz* és az ifjabb *Coquelin* színházának, a *Porte-Saint-Martin* színháznak tagjaiból áll és egészben véve jó összejáratot produkált, ami az ilyen parádés vendégszerepléseknél, amikor az érdeklődés középpontjában csak egy ember áll, az egyedüli fontos körülmény. *Roxán* szerepében *Andréa Méry* kisasszony, *Christián* szerepében pedig *Damorés* ur elég jók voltak. *Beaulie* ur ellenben *De Guiches* szerepében a lehető leggyöngébb és legszintelenebb volt. A közönség a harmadik és negyedik felvonás után sokszor tapsolta ki *Le Bargy*t és partnereit. A felémelt helyáru előadásra különben csak a földszint telt meg, míg a páholyok nagyrészt üresek voltak. (—lassa.)

(*) **Kamarajáték.** A „Kamarajáték” vasárnap délután előadást tartott a Várszínházban és ez alkalommal *Strindberg* „Pajtások” című darabjának előadását ismételte meg. Az előadást *Gyulai István* konferéncia-vezette be. A fiatal író érdekes és irodalmi kvalitásokkal bíró esszét olvasott fel *Strindberg*ről és a nagy svéd írónak helyét igyekezett megállapítani a modern dráma-irodalomban. Kereste az összefüggést *Strindberg* élete és művei között és arra a megállapításra jutott, hogy *Strindberg* tulajdonképpen tragikus egyéniség, amennyiben azt, amit akart, alapjában véve nem tudta keresztülvinni és befejezni. A szépszámu közönség nagy tetszéssel fogadta a sikerült felolvasást és zajosan megtapsolta *Gyulait*. A „Kamarajáték” előadása egyébként elég jó volt.

(*) **Két hangverseny.** Vasárnap délután tartotta meg idei utolsó hangversenyét a *Waldbauer-Kerpely-féle* vonósnygyes társulat a *Royal-terem*-ben, mely ez alkalommal is megtelt azzal a lelkes, önálló izlésű és javarészt csupa fiatalokból álló közönséggel, mely ennek a vonósnygyes-társaságnak nem mindig egyenlő nivón álló produkciójában látja a kamarazene interpretálási lehetőségének netoyábbját. A tulságos lelkesedés érthető, mert hiszen az a négy fiatalember, akik két év óta a kamarazene egyedüli magyar nyilvános művelői, annak a társaságnak tagja, mely mint közönség tölti meg a hangversenytermet, viszont azonban helytelen dolog, hogy a társulat ezt az örthető lelkesedést tulbecsült értékekre váltja fel és oly konzekvenziákat von le belőle, melyek elbizakodottá teszik és továbbfejlődését gátolják. Ez a tulbecsült eredménymegállapítás volt java-

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsa vasárnap délelőtt Berzeviczy Albert elnök vezetésével ülést tartott. Az igazgatótanács fájdalommal vette tudomásul Trebitsch Ignácznak, a Földhitelintézet volt igazgatójának, az Akadémiának hosszú éveken át volt lelkes támogatójának, továbbá Beeske Bálintnak, a széphalmi Kazinczy-mauzóleum gondnokának elhalálzásáról szóló jelentést. Jóváhagyta az igazgatótanács a gondnoki, ügyészi és széphalmi zárszámadásokat. Tudomásul vette az összes-ülést jelentését arról az alapítványról, amelyet Fraknoi Vilmos a római történeti kutatások előmozdítása céljából az Akadémiánál tett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette az Akadémiát, hogy a Deák-utca 12. sz. alatt lévő Amizoni-ház, amelyben ezidőszent leánynevelő-intézet van és amelynek másodikrököse a Magyar Tudományos Akadémia, a nyár folyamán lebontatja és újra építteti. Az igazgatótanács a miniszter átiratát tudomásul vette. Végül tárgyalta az Akadémia 1912. évi költségvetését és azt az összes-ülés javaslata értelmében elfogadta.

* Az Akadémia ülése. A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya Goldziher Ignác elnöke alatt ma délután felolvasó ülést tartott. Az első felolvasó Pecz Vilmos rendes tag volt, aki bemutatta „Pindaros trópusai” című értekezését. Utána Darkó Jenő vendég Laonikos Chalkondyles nyelvéről értekezett, beszámolván azokról az előmunkálatokról, amelyeket ennek a magyar történetre is annyira fontos középkori görög történetirónak új kiadása céljából az akadémia támogatásával végzett. A tetszettel fogadott előadások után zárt ülés volt, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

* A Magyar Földtani Társulat márczius 6-án, szerdán délután 5 órakor a földtani intézet előadótermében. Stefánia-ut 14.) szakülést tart. Előadások: Noth Gyula galicziai geológus: a) Oranje-river délafrikai köztársaság petrolium-telepei. b) A petrolium kutatása Magyarországon. (Német nyelven.) Dr. Wesselsky Gyula: A budapesti hévízek eredete, kapcsolatban a radioaktivitással. A szakülés után a választmány ülésezik.

* A „Turáni Társaság” márczius 5-én, kedden délután 6 órakor a Magyar Tudományos Akadémia felolvasótermében dr. Cholnoky Jenő: „Az ázsiai puszták jelentősége az emberi művelődés történetében” címmel felolvasóülést tart.

* Magyar Nyelvőr. Szarvas Gábor folyóirata most lépett az ötödik évtizedbe. Kiváló szerkesztője, Simonyi Zsigmond a nevezetes évfordulót lapjának a jubileumhoz méltó díszes számmal ünnepli meg. Ez emlékfüzetben együtt vannak cikkeikkel a külföldi és magyar szakirodalom tudósai valamennyien. Nagyobb számmal a külföldiek, úgy hogy egy újabb emlékfüzet gyűjti majd egybe a magyar tudósok legjelesebbjeinek munkáit. A munkatársak serege mutatja legjobban a Magyar Nyelvőr jelentőségét. És még inkább azt, hogy ezt a jelentőséget negyven éven át változatlanul megtartotta. Ami minden folyóiratnál, de különösen tudományos lapnál ritka jelenség. És ez nemcsak a lap nagynevű megalapítójának, hanem kezdettől fogva hű munkatársának, később szerkesztőjének is az érdeme. S mikor a lap az emlékfüzetben Szarvas Gábor emlékének áldozik, a kegyelet e nemes tényleg mellett kiérződik a cikkek minden sorából az elismerés is szerkesztője, Simonyi Zsigmond iránt. Aki a magyar nyelvért, a magyarságért Szarvas Gábor folytatta harezokat, dicsőségesen befejezte lapjában és évtizedes csöndes, de reppant hatású kulturmunkásságával megjelölt azokat a tudományos utakat is, amelyen haladnia kell és amelyen halad is az általa felnevelt nemzedék. És mindezt az irodalomtörténet eljövendő és a köztünk élő kiválóságok jelen elismerésén kívül legszebben dokumentálják a külföldi tudósok cikkei a jubiláris számban. Amelynek jelentőségét a mi viszonyainkban ez a szokatlan kapcsolat a magyar és külföldi irodalom között kiváltságosan kiemeli. Az emlékfüzet tartalmából a fontosabbak: Rátkay László: A magyar nyelv (Költemény). Simonyi Zsigmond: Az ötödik évtized. Schuchardt Hugó: Történelmi rokonság vagy elemi rokonság. Brugmann Károly: Rövidítés a nyelvbeli kifejezésben. Behaghal Ottó: Szórend és ritmus. Lewy Ernest: Néhány szó Misteliről és a nyelv tudományról. Winkler Henrik: A lap nyelv viszonya a magyar nyelvhez. Thomsen Vilmos: A magyar tárgyas ragozásról. Setaclae Emil: A lezsen-féle igealakokról. Szarvas Gábor: Hogy bírálják a Magyar Nyelvört. Alexander Bernát: Szarvas Gábor időpontja. Riedl Frigyes: Szarvas Gáborról. Turóczi József: Szarvas Gábor mint író. Borczik Árpád: Tárzák Girgáciából. Giesswein Sándor: Magyarok a világnyelv-mozgalomban. Beöthy Zolt: Egy Széchenyi-probléma. Halász Ignác: Tudományos nyelvtan tere. Munkácsi Ber-

nát: Asszir nyomok a finn-magyar nyelvben. Szinnyei József: Hehezetes hangok az ősi magyar nyelvben. Balassa József: Nyelvőr és a nyelvjárások. Gombóc Zoltán: Török jövevényszavaink hangtanához. Kisebb cikkek vannak még Wiklund K., Paaronan H., Wichmann Gy., Beke Odön, Fodoros Dávid, Kertész Manó, Réthey Prikkel Marian, Horger Antal, Zolnai Gyula, Petz Gedeon és Asbóth Oszkártól.

* A Teozófia 3-ik száma az eddiginél is elevenebb és gazdagabb tartalommal jelent meg. Figyelmet érdemel a kiváló teozófiai író A. Besant bevezető cikke, melyben a spirituális élet lehetőségét fejtegeti mindnyájunk számára, foglalkozásra, társadalmi állásra való tekintet nélkül. Utána következik a „karmáról” szóló gyönyörű buddhista rege második része, Polák Gaston tartalmas cikke a reinkarnációról. H. P. Blavatsky-nak Körösi Csoma Sándorra vonatkozó jegyzete, könyvismertetés, továbbá a Teozófiai Társulatban tartandó előadások programja zárják a márcziusi számot. A Teozófia előfizetési ára egy évre 6 korona, félévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal IV., Ferenciek-tere 4.

* Hebbel Juditja. A nemzeti színházi premiérelőadással egyidejűleg jelent meg Radó Antal kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtárban Hebbel Frigyes nagyszabású tragédiája, a Judit. E mű üdvözlendőleg a német drámai irodalom egyik büszkesége, a modern dráma uttörő mesterének egyik főműve. Németországban ma valóságos ujjá éledt, Reinhardt előadása, a német császár lelkes tetszése fölélesztette népszerűségét. Nagyszabású irodalmi kvalitásai olvasmányok is elsőrendű teszik: mély filozófiája, merész felfogása, drámai ereje ellenállhatatlan hatással van az olvasóra is. Ivánfi Jenő lélekkel teljes fordítása a könyvben még jobban érvényesül, mint a színpadon. A füzetet a Magyar Könyvtár kiadja, a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég adta ki: ára 60 fillér.

FŐVÁROS.

(A főváros állásfoglalása a vasúti díjszabás felemelése ellen. A kereskedelmi kormány tudvalevőleg azzal a tervvel foglalkozik, hogy az államvasúti díjszabást az egész vonalon felemeli, és ezáltal az államvasutak nagyobb jövedelmezőségét biztosítja. Mikor ezt a tervet a kereskedelmi miniszter a tarifabizottsági ülésen bejelentette, mi ennek megvalósítását már akkor a főváros szempontjából veszedelmesnek és károsnak minősítettük, mert alkalmas arra, hogy ezt az idegenforgalmat — amelyet a zónatarifa teremtet meg Budapesten — ismét elterelje a főváros iparának és kereskedelmének megmérhetetlen kárára. A főváros közgazdasági bizottságának ma délelőtt dr. Vasziherits János alpolgármester elnöke alatt tartott ülésén dr. Vita Emil tanácsnok a közgazdasági ügyosztály vezetője bemutatva terjedelmes előterjesztését az államvasutak által tervezett személyi díjszabás felemelése ügyében. Az ügyosztály, rámutatva azokra a veszélyekre, amelyekkel a díjszabás emelése nemcsak a főváros kereskedelmére, iparára, idegenforgalmára, hanem egyáltalában az egész ország közgazdaságára járna, azt javasolja, hogy a főváros felterjesztést intézzen a kereskedelemügyi és belügyi kormányhoz, amelyben a *status quo fentartását kéri*. Amennyiben ez nem volna lehetséges, azt javasolja az ügyosztály, hogy a főváros felterjesztésében annak a kívánságának adjon kifejezést, hogy különösen a *szomszédos forgalomba a harmadosztályú jegyek árát ne emeljék, hogy a Budapestre szóló jegyek az átmenő forgalomban háromnapig érvényesek legyenek, hogy a menetrendet új állítsák össze, hogy az befolyással legyen az átmenő forgalomra és végül, hogy a gyorsvonatokhoz harmadosztályú kocsikat is csatoljanak*. A bizottság az előterjesztést egyhangulag el fogadta és hozzájárult ehhez az indítványhoz, hogy a felterjesztést a nonstre-deputáció útján adják át a miniszternek. A főváros orsz. képviselőit a deputációban való részvételre kéri fel. Az ügyosztályi előterjesztést esütörtökön a tanács, jövő szerdán pedig a közgyűlés fogja tárgyalni.

(Festett kolbász. A polgármesternél ma a Budapesti Hentesipartestület küldöttsége járt Biltner János elnök vezetésével és azt kérte, hogy a festék alkalmazását a kolbászárak gyártásánál hatóságilag tiltsák el. A polgármester kijelentette, hogy a kérést tanulmány tárgyává teszi.

(A kultuszminiszter és a főváros tanítóképző intézete. A főváros törvényhatósági bizottsága 1911. májusában elhatározta, hogy az 1911—12. iskolaév elejétől kezdve fővárosi tanítóképző intézetet állítat. A belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszter szakvéleményének meghallgatása után ma leiratot intézett a fővároshoz, amelyben a főváros figyelmét több szempontra felhívja. Az *állami tanítóképzés eredménye* általában — ugymond — *teljesen kielégítő*. Ezért első sorban azt kellene megfontolás tárgyává tenni, vajjon a székesfőváros közönségének igényeit nem lehet-e csak *továbbképző-intézet* útján is kielégíteni. Amennyiben azonban a főváros a *külön tanítóképző-intézet* felállításához feltétlenül ragaszkodnék, e kívánsága a vallás- és közoktatásügyi miniszter szerint csakis abban az esetben volna érdemlegesen tárgyalható, ha a főváros közönsége szigorú kötelezettséget vállal a *következő feltételek* betartására: A tanítóképző intézetnek úgy szervezetében, mint tanulmányi rendjében és minden egyéb vonatkozásában a legszigorubb és a legcsekélyebb eltérés nélkül az 1868. évi XXXVI. törvénycikk és az azóta kiadott rendeleteknek és utasításoknak megfelelően kell alakulnia. Az a terv, hogy a létesítendő intézet növendékei gyakorlati kiképzésüket a főváros valamely elemi iskolájában és az azzal kapcsolatos ismétlő iskolában nyernék, nem fogadható el. Felügyelet és ellenőrzés céljából a főváros törvényhatóságának vagy az iskolások kebeléből vagy külön választandó igazgatótanács életbeléptetéséről kellene gondoskodnia. Az 1876:XXVIII. t.-cz. nek a fegyelmi eljárásra vonatkozó rendelkezései a tanító-intézetek személyzetére nem terjednek ki. Ezért tehát az ebben a törvényben foglalt elvek alapján új fegyelmi szabályzatot kell alkotni. A tervezett tanítóképző-intézet szervezeti és rendtartási szabályzata csakis a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyása után lép életbe. A tervezett tanítóképző-intézetre nézve az állami tanítóképző-intézetek számára kiadott tanterv és tanképesítő vizsga-szabályzat minden változás nélkül kötelező. Az intézet ideiglenes helyiségben való elhelyezése legfeljebb a második év végéig engedhető meg. A harmadik évfolyam megnyitásával az intézetet már a saját gyakorló iskolával lép életbe. A tervezett tanítóképző-intézetet a főváros közönségét, hogy amennyiben továbbra is ragaszkodnék a főváros tanítóképző-intézet felállításához, e feltételek szemmel tartásával újabb határozatot hozzon.

(Kiházasítási alapítványok adományozása. A közjótékonyági bizottság ma Rózsavölgyi Gyula h. polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a közjótékonyági ügyosztálynak a Mária Valéria és Gizella főhercegnők nevét viselő kiházasítási alapítványok kamatainak kiosztására vonatkozó előterjesztését tárgyalta. A bizottság az egyenkint 1000—1000 koronás kiházasítási alapítványokat a következőknek javasolta kiadni: *Szedlacsek Gizella, Vizelethy Sarolta, Schwarz Margit, Wodsz Gizella, Neden Erzsébet, Rimanóczy Erzsébet, Böltner Margit, Ábel Irma és Noseda Margit*. A Kép Ferenc volt váci kanonok által létesített alapítványnak 4000 koronás kamataira nézve azt javasolta a bizottság, hogy azokat az alapító teljesen elszegényedett rokonainak adják ki. Ezek: *özv. Hütten Györgyné, özv. Gáspárdy Gyuláné és özv. Gáspárdy Antalné*.

(A villamosok csengője. A múlt év októberében a kereskedelemügyi miniszter a villamos csengők jelzésének tanulmányozására értekezletet tartott. A miniszter ma értesítette a tanácsot, hogy a budapesti villamos városi vasúttársaságot utasította, hogy a légnyelvű csengőkkel felszerelt kocsiján oly szerkezetet alkalmazzon, amelylyel csak rövid jelzések adhatók. Elrendelte továbbá azt is, hogy ezeket a kocsikat a Városliget-Szabadság-terei vonalra osszák be próbaképpen és egy hónapig figyeljék meg. A próbaidő letelte után a miniszter a tanácstól jelentést kér.

(A Tavasz Városi Vásár segítése. A Tavasz Város azzal a kérelemmel fordult a főváros tanácsához, hogy 4000 koronás segélyt 10.000 koronára emeljék föl. A közgazdasági ügyosztály azt javasolta, hogy a segélyt 6000 koronában állapítsa meg a főváros. A főváros közgazdasági bizottságának mai ülésén dr. Schreyer Jakab a 10.000 korona megszavazását indítványozta, az ügyosztály előterjesztésével szemben a bizottság többsége a 10.000 koronás segélyt megszavazta.

(Állami hozzájárulás a fertőtlenítő-intézet költségeihez. A tanács még a múlt év folyamán felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, amelyben azt kérte, hogy az állam a fertőtlenítő-intézet építési költségeihez járuljon hozzá. Erre a célra 221.666 korinát kért a város az államtól. A belügyminiszter ma értesítette a polgármestert, hogy az építési költségekhez való hozzájárulás első részlete címén a törvényhozás az 1912. évi állami költségvetésben 200.000 korona hozzájárulást szavazott meg.

(A heti statisztika. A fővárosban a statisztikai hivatal kimutatása szerint a múlt héten élve született 444, halva született 14 gyermek. Meghalt 358 egyén. Esetek volt 291. Az év eleje óta élve született 3446, halva született 134 egyén. Meghalt 2620 egyén. Esetek volt 1202. A kórházak közül a Szent Rókus-kórházban és főkéiben ápoltak 1055, a Szent László-kórházban 391, a Szent István-kórházban 1126, a Szent János-kórházban és főkéiben 1273 beteget. A kórházakban történt összes elhalálozások száma 85 volt.

Mulatságok

✘ Az ipariskolai ifjúság matinéja. A budapesti állami felsőipariskola (technologia) ifjúsága szépen sikerült matinét rendezett márczius 3-án segítő egyesületének javára. A hangverseny legkimagaslóbb számai voltak: *Bergmann* Sándor gordonka, *Pongrácz* Ádám zongora és *Borus* A. Endre hegedűszólója. Ezek a művészek a jótékony célra való tekintettel szívesből működtek közre. Az intézet ifjúsága *Krausz* Gusztáv ismert zene- és énektanár vezetése mellett kvartettel, szavaltókkal és énekszámokkal szerepelt. A matinén nagy számu és előkelő közönség vett részt, melynek sorában ott voltak *Péterffy* Lajos miniszteri tanácsos, *Hegedűs* Károly udvari tanácsos, igazgató és *Vig* Albert iparoktatási főigazgató.

✘ Droguista-táncestély. A Droguista Ifjak Egyesülete e hó 9-én, szombaton, rendezte zártkörű táncestélyét a Kereskedő Ifjak Társulata Molnár-utcai dísztermében. A rendezőség élén Majthényi Béla áll, ki mellett a szakma színe-java buzgólkodik a siker érdekében. A rendezőség irodája az egyesület Sas-körbeni helyiségében van.

TANÚGY.

= Uj egyetemi magántanár. A budapesti tud. egyetem jog- és államtudományi kara legutolsó ülésében habilitálta egyetemi magántanárként az egyházbiztos dr. *Csiky* Kálmán sárospataki jogakadémiai tanárt, a jeles fiatal jogtudóst. Az új magántanár néhai dr. *Csiky* Kálmán egyetemi tanár, udvari tanácsos fia és *Gönczy* Pál volt államtitkár, főrendiházi tag unokája.

= Igazgatói cizmadományozás. Mint a hivatalos lap közli, a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Hlatky* Miklós székelyudvarhelyi állami főreáliskolai nyugalmazott tanárnak a középiskolai igazgatói címet díjmentesen adományozta.

= Diáksztrájk Miskolcon. A miskolci kir. katolikus főgimnázium VII. osztályos növendékei három nap óta sztrájkban állanak. Szerdán délután, midőn dr. *Pfligler* Imre városi főorvos az egészségügyi miniszter előterjesztésére *Hlatky* Miklós székelyudvarhelyi állami főreáliskolai nyugalmazott tanárnak a középiskolai igazgatói címet díjmentesen adományozta.

= A vakok budapesti tanítézetének alapítványhelyei. A vakok budapesti országos intézetében a folyó tanév végén tizennyolcz alapítványi hely üresedik meg. E teljesen ingyenes alapítványi helyeket vallás, nemzetiség és nemre való tekintet nélkül elnyerhetik oly öt-tíz éves korban levő vak gyermekek, akik a vakuságon kívül más testi vagy szellemi fogyatékoságban nem szenvednek. Az olyan gyermekek, akik iskolai oktatás közben veszítették el látóképességüket vagy vakuságuk dacára is kellő eredménnyel jártak valamely elemi osztályt, tizennyolcz éves korukig nyerne felvételt.

= Siketnéma gyermekek felvétele. A temesvári siketnéma-intézet június hóban veszi fel a jövő tanévi új növendékeket. Felvételtelny folyamodhatnak nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 7-10 éves siketnéma szülei, akik a temesvári siketnéma-intézet körületébe tartozó Temes, Toronától és Krassó-Szörény vármegyék területén laknak. Oly gyermekek, akik tehát már tudnak beszélni, de a beszédet szakszerű oktatás nélkül teljesen elfelejtették, az intézet felsőbb osztályába vétetnek fel.

= Hitelbe nem tanítanak. A párkányi községi iparostanoncizkola tanítóit államszegélyből fizeti. Ennek kiutalványozása azonban már hónapokon keresztül késik. A tanítók most elhatározták, hogy tovább hitelbe nem tanítanak. Márczius elsejétől a párkányi iparostanoncizkola nem részeseülhetnek tehát oktatásban a minisztérium kényelmes ügyvezetése miatt.

EGYESÜLETEK.

(—) A Lipótvárosi Társaskör, mely alig két hónapja alakult fényes ünnepi lakomát rendezett ma este abból az alkalomból, hogy tagjainak száma ezerre növekedett. A lakomán nemcsak a kör tagjai vettek részt igen nagy számban, de ott volt a fővárosi polgári társadalom színe-java. A vendégek egészen megtöltötték a társaskörnek sok izléssel és finomsággal berendezett termét és zajos éljenzéssel fogadták Vázsonyi Vilmos és Pető Sándor orsz. képviselőket. A vendégeket ifj. Chorin Ferenc, a kör társelnöke üdvözölte szép beszédben. Általános érdeklődés mellett szólt ifj. dr. Vázsonyi Vilmos, aki hatalmas, elragadó beszédet tartott. Különösen azt fejtegette, hogy a demokrácia össze van nőve a haza fogalmával s aki a demokrácia ellen küzd, az hazája ellen küzd. Vázsonyi Vilmosnak hosszas éljenzéssel fogadott beszéde után számos beszéd hangzott még el és az ünnepi lakoma az éjjeli órákban ért csak véget.

(—) A választójogi nőkongresszus tolmácsoló bizottsága tegnap alakult meg gróf Teleki Sándorné elnöke alatt, mely az idegennyelvű vendégek nyelvi nehézségeit lesz hivatva eloszlatni. A bizottság megállapította munkájának programját, amelynek értelmében már a folyó évben angol, francia, német és eszperanto tanfolyamokat rendez, továbbá havonként egyszer idegen nyelven tájékoztatja a bizottság tagjait mindazokról a társadalmi intézményekről és közjogi intézkedésekről, amelyek a kongresszus külföldi vendégeit különösen érdekeltetik. A tolmácsoló-bizottságba jelentkezőket elfogad a titkárság: V., Mária Valéria-utca 12.

(—) A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség vasárnap délelőtt tartotta meg nagy ünnepélyességgel közgyűlését, Pest vármegye székházának dísztermében, amelyen gróf *Széchenyi* Viktor elnököl. *Némethy* Károly államtitkár az ülés megnyitása után kiosztotta a király által a múlt évben alapított díszérem első példányait. Ezzel a királyi kitüntetéssel azokat a tűzoltókat ékesítik fel, akik 25 éve állanak e nemes cél szolgálatában, 40 ilyen érdemes tűzoltó kapta meg ezt a kitüntetést, amely narancssárga szalagon bronzból készült éremből áll. A közgyűlés folyamán elhatározták, hogy a nyáron magasabb fokú tűzrendészeti tanfolyamot fognak rendezni.

(—) A tuberkulózis elleni küzdelem országos bizottsága dr. Bókay János egyetemi tanár elnöklésével vasárnap alakult meg. Miután Müller Kálmán elnök megnyitóját személyesen nem tarthatta meg, az elnök olvasta föl. Utána a főtitkári jelentést tárgyalták, majd megejtették a megalakulást. Ezután dr. báró *Korányi* Sándor előadása következett: „A tuberkulózis elleni védekezés a falusi nép körében” címmel, melyet tetszéssel fogadtak. A gyűlés ezután véget ért. — A Tuberkulózissal Foglalkozó Orvosok Egyesülete vasárnap délután fél 1 órakor tartotta alakuló közgyűlését a budapesti királyi Orvosgyógyászati Intézet dísztermében báró *Korányi* Frigyes elnöklése mellett. A közgyűlés az alapszabályok tárgyalása után megválasztotta a titkárt és igazgató-tanácsot. Báró *Korányi* Frigyes, tekintettel a tuberkulózis elleni küzdelemben szerzett érdemeire, díszelnökké választotta.

(—) A Magánmérnökök Országos Szövetsége vasárnap délelőtt 10 órakor *Kubik* Gyula, majd pedig *Zsigmondy* Béla elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amely az alapszabályok módosítását tárgyalta és hosszabb vita után elfogadta.

(—) A „Kossuth Lajos” Budapesti Jótékony-sági és Betegsegélyző Egylet (Ezelőtt „Poel Zedek”) márczius hó 10-én, délelőtt fél 11 órakor a VII. kerület „Erzsébetvárosi Kör” nagytérjében (VII., Erzsébet-körút 43. sz. alatt „Royal” épület) 50-ik rendes közgyűlését egyben díszközgyűlést tartja az egylet fondálásának 50 éves jubileuma megünneplésére. Tárgysorozat: 1. Közgyűlés megnyitása és 2. jegyzőkönyv hitelesítő kirendelése. 2. Jelentés az egylet 50 éves működéséről. 3. Díszbeh. 4. Jelentés az 1911. évi zárszámadásról. 5. A felmentvény iránti határozathozatal. 6. Öt számvizsgáló választása a folyó évre. 7. Tiszteletbeli tagok választása. 8. Netaláni indítványok tárgyalása.

(—) A Magyar Géprepülők Szövetsége vasárnap délelőtt tartotta meg első közgyűlését, amelyen dr. *Massány* Ernő igazgató elnököl. A szövetség azért alakult, hogy az aviatikát segítse. A jövőre az egész országban fognak propagandát kifejteni, mert legalább 50.000 koronára van szükség, hogy céljának megfeleljen. A felmentvény megadása s a költségvetés megszavazása után *Bánki* Donát műegyetemi tanár vette át az elnöki tisztelet és az ő vezetésével ejtették meg a választásokat.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A pozsonyi rablógylkosság. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi esküdtszék vasárnap rövid ülésben folytatta a Ventur-utcai rablógylkosság tárgyalását. *Petőcz* Gábor, kuriai bíró, törvényszéki elnök fél 10-kor megnyitotta a tárgyalást és folytatták *Rapcsányi* Ignác másodrendű vádlott tegnap megkezdett kihallgatását. *Rapcsányi* elmondta, hogy lopás miatt atyja kitaszította a szülei házból, ezért rossz társaságba keveredett. A Ventur-utcai rablógylkosság elkövetésének napján *Rapcsányi* sikertelenül három koronát szeretnie atyjától. Ebből a pénzből a gyilkosságot elkövetése előtt teázott egy Ventur-utcai kávéházban tettetésaival. *Rapcsányi* elismeri, hogy *Benes* Józsefet és *Stepeták* Rezsőt, akik a gyilkosságot elkövették, elkísérte a kis Ventur-utcai trafikig, mert neki őrt kellett állania, míg a másik kettő végzett az áldozatokkal. *Rapcsányi* azonban nem maradt ott a neki kijelölt utcaszarkon, hanem elment és a gyilkosság megtörténtéről csak később értesült. Ezután a tárgyalás folytatását elnök hétfő reggel 9 órára tűzte ki.

A mai tárgyaláson megjelent báró *Würth* bécsi főtörvényszéki bíró, aki a negyedik vádlott, *Stepeták* Rezső ügyében Bécsben a tárgyalást fogja vezetni, továbbá *Schachner* Károly bécsi vizsgálóbíró, aki Bécsben a vizsgálatot vezette. Ezekre való tekintettel ma a tárgyalást délután is folytatják, hogy *Stepeták*ot szembesítsék a Pozsonyban elfogott vádlottakkal. A mai tárgyaláson folytatták *Rapcsányi* Ignác másodrendű vádlott kihallgatását, aki előadta, hogy ő a két gyilkossai november 11-én este 9 óráig együtt volt egy haltéri kávéházban. Elment velük a trafikig, ahol ő neki kellett volna őrt állania, amíg a többiek benn vébeznék az áldozatokkal. Itt azt a kérdést intézte hozzá az elnök, vajjon beszéltek-e *Stepeták* és *Benes*, az elsőrendű vádlottak arról, hogy az áldozatokat megfojtani vagy csak elhallgattatni akarják. *Rapcsányi* erre azt mondotta: Igenis, német nyelven beszéltek és hallottam az „Erwürgen” szót. Azután elmondotta *Rapcsányi*, hogy *Benes* József elsőrendű vádlott még egy betörést és lopást követett el tavaly a Hungaria-kávéházban. A főpinczér ládójából t. i. 150 koronát ellopott. *Benes* volt a tettes, aki azelőtt a kávéházban pinczér volt és így ismerte a helyi viszonyokat. *Benes* tagadni akarta, hogy a betörést ő követte volna el, mire az elnök rászólt és azt mondotta, hogy ez igen rafinált ember, nem akar emlékezni olyan dolgokra, amelyek fél vagy egy egész évvel ezelőtt történtek, míg kisebb jelentőségű dolgokra jól emlékszik. Ezután folytatták a vallomást arra nézve, hogy mi volt a cél és *Rapcsányi* fentartotta azon vallomását, hogy megfojtani, nem pedig csupán megkötözni akarták az áldozatokat. A szembesítésnél *Benes* tagadott, *Rapcsányi* azonban továbbra is ragaszkodott vallomásához. Folytatólag megállapították azt, hogy *Rapcsányi* ugyan elkísérte a két gyilkost a trafikig, de néhány percz múlva eltávozott onnan és hazament szülei lakására, úgy hogy a gyilkosság végrehajtásában nem vett részt. Következett a harmadik vádlottnak, *Kilián* Jánosnak a kihallgatása. *Kilián* a gyilkosságot megelőző nap kijelentette a banda többi három tagjának, hogy részt akar venni egyes tervekben, de a Ventur-utcai rablógylkosságban nem akar résztvenni és azonnal nem is találkozott már a többi tettesekkel.

A délutáni tárgyalás folyamán kihallgatták *Benes* tettes-társát, *Stepeták* Rezső sóffort, aki Bécsben fogtak el és így az osztrák bíróság ítélkezik felette. A pozsonyi tárgyalásra *Stepeták*ot csak mint tanút idézték be és vallomását végrehallgatta báró *Würth* bécsi főtörvényszéki bíró is, valamint *Schachner* Károly, a bécsi országos törvényszék vizsgálóbírája. *Stepeták*, aki özvegy *Németh* Józsefnét gyilkolta meg, részletes vallomást tett. *Benes* való szembesítése után a tárgyalást felfüggesztették és folytatását holnap reggelre halasztották.

§ A pälösrendi szerzetesek bünpöze. Petrikorból táviratozzák: A mai tárgyaláson még egyszer előszólították a megjelent pälösrendű szerzetesek egyikét, *Prsesdischit* s a védő a felől kérdezte, igaz-e, hogy *Macsoch* és *Rybak* kém között összeköttetés volt. Mikor a tanu azt felelte, hogy *Rybak*

Maczochhal együtt a janaugurai kolostorba fegyvereket és tiltott könyveket akart becsempészni, a vádlott Maczoch ingerülten szólott közbe: Annyira még sem sülyedtem, hogy kémmel és bujtogatóval szóba álljak. Már ma megkezdődtek a vád és véd-beszédek.

§ **A mütészalkai választás epilógusa.** A mütészalkai kerületben az utolsó képviselőválasztások alkalmával Szalkay Sándor Kossuth-párti és Szunyogh Mihály függetlenségi párti képviselőjelöltek állottak egymással szemben, mint ellenfelek. A választási harc a kerületben igen heves volt és a választást magát élénk agitáció előzte meg. Ezt az agitációt tette szövé a „Budapest” című fővárosi napilap, 1911. május 21-iki számában „Zajos korteszkedés” címen. Szunyogh Mihály ezért a közleményért rágalmazási sajtópörtöt indított a „Budapest” ellen. Január 25-re volt kitűzve ebben az ügyben az első főtárgyalás a budapesti büntető-törvényszék esküdtbírójánál, de ezt a tárgyalást el kellett halasztani, mert Szalkay Zsigmond, aki a cikkért a törvény előtti felelősséget magára vállalta, betegsége miatt nem jelenhetett meg. Ma tárgyalta ezt a rágalmazási sajtópört a büntető-törvényszék esküdtbírójánál dr. Mikovich bíró elnöklésével. A tárgyaláson Szalkay Zsigmond kijelentette, hogy nem szerzője a cikknek, de ő küldötte azt be közlés céljából. A védő erre a valódiság bizonyításának elrendelését kérte jogos magánérdek címén. dr. Szunyogh Mihály jogi képviselője ellenezte a valódiság bizonyításának elrendelését, mert Szunyogh ellen a választásból kifolyólag tett igaztási perket annak idején a szatmárnémeti kir. törvényszék megszüntette. A bíróság helyt adott a valódiság bizonyítása iránti kérelemnek és több okirat felolvasását és néhány tanu kihallgatását rendelte el. A bíróság ezután kihallgatta a beidézett tanuka. A bizonyítási eljárás befejezése után a perbeszédék előtt dr. Váczonyi Vilmos védence nevében kijelentette, hogy a sértettek egyéni becsületében nem sértette és sérteni nem is volt szándékuk. Dr. Szunyogh Mihály sértett a védő loyális nyilatkozatát tudomásul vette és a vádat elejtette. A bíróság ezután védelejt következtében az esküdtek meghallgatása nélkül a további eljárást Szalkay Zsigmond ellen megszüntette.

§ **Kétszáz ezer koronás kártérítési per.** A Gál és Tyrnauer cégnek Máriaradnán, illetve Barackán hatalmas kavicsbányája van. A bánya üzemét már mintegy tizenöt év óta folytatja a cég. Néhány évvel ezelőtt Darányi János tb. főszolgabíró feljelentette a céget a vármegyei közigazgatási bizottságnál, kérvén a bánya üzemének beszüntetését, mert a robbantások alkalmával szerte-repülő kövek egyrészt veszélyeztetik a személybiztonságot, másrészt a környékbeli szőlőkben is nagy károkat okoznak. Dalnoky-Nagy Lajos, Arad megye alispánja erre betiltotta a bányában a robbantásokat. Minthogy az alispán határozatában kimondta, hogy intézkedése csak birtokon kívül felelbevezhető meg, a cég kénytelen volt a bánya üzemét beszüntetni. A Gál és Tyrnauer-cég megfellebbezte a határozatot a kereskedelemügyi miniszterhez, aki a kiküldött bizottság jelentése alapján az alispán határozatát megsemmisítette és a céget jogaiba visszahelyezte. A miniszteri döntés következtében a cég 200.000 korona kártérítés iránt pert indított Arad vármegye közönsége ellen. — Egy másik per is keletkezett ebből az ügyből kifolyólag. Az egyik aradi lap ugyanis — az ügyvel kapcsolatban — részrehajlással vádolta meg a miniszteriumból kiküldött bizottság tagjait, akik erre, miniszteri felhatalmazás alapján, sajtópert indítottak az illető lap ellen.

§ **A részvénytársaság külön nyugdíjalapja.** Érdekes ügyben hozott határozatot nemrégiben a kir. Kuria. Egy részvénytársaság, bár alapszabályai nem kötelezték, alkalmazottjai javára, egyrészt a maga vagyonából, másrészt pedig alkalmazottainak rendszeres hozzájárulásával egy külön nyugdíjalapot létesített, hogy abból a szolgáltatásukért vált alkalmazottjait és ezeknek családtagjait megfelelő nyugalmi ellátásban részesítse. A részvénytársaság külön nyugdíjalapjának vagyona már 72.812 kronára rugott, amikor a részvénytársaság ezt az összeget a saját üzleti veszteségeire fordította. Az alkalmazottal azonban nem nyugodtak ebbe bele és pert indítottak a részvénytársaság ellen. A kir. ítélőtábla kötelezte az alperes részvénytársaságot, hogy a 72.812 koronát kitevő nyugdíjalapot, mint az alkalmazottak nyugdíjigényei fedezésére biztosítékul szolgáló külön alapot vagyonában tartsa fenn és a nyugdíjszabályzat értelmében kezelje, fejlessze és évi vagyonmérlegében külön teherként tüntesse fel és arról évenként számol-

jon el. A kir. ítélőtáblának ezt az ítéletét indokainál fogva a kir. Kuria is helybenhagyta.

§ **Felmentett járásbíró.** A budapesti kir. főügyesség fegyelmi vádat emelt ifj. Beniczky Kálmán Isoncezi királyi aljárásbíró ellen, akit öt rendbeli fegyelmi vétséggel vádolt. A budapesti királyi tábla fegyelmi tanácsa három rendbeli fegyelmi vétség alól felmentette, két vétségben azonban büntetésnek mondotta ki az aljárásbíró. Büntetésnek mondotta ifj. Beniczky Kálmán ellen, hogy 1909. év folyamán Béky Bélával együtt birt. közénkiaknázási jogára nézve ő rendelte el a telekkönyvi biztosítást, holott ő, mint érdekelt fél, e kérdésben nem járhatott volna el. Büntetésnek mondotta azonkívül azért is, mert Kupák János által kért telekkönyvi helyszíni szemlélt idejében nem tartotta meg. A tábla fegyelmi tanácsa ezért a vádlott bíró feddésre ítélte. A királyi Kuria fegyelmi tanácsa Vavrik Béla elnöklése alatt felmentette a vádlott járásbíró a terhére rótt vétségek alól, kimondván, hogy a bíró nem követett el vétséget, hanem csak kisebb mulasztásokat, amelyeknek elbírálására felelősséget hivatottak. Az iratokat e célból áttették a balassagyarmati törvényszék elnökéhez.

§ **Megtámadott végrendelet.** A múlt évben 92 éves korában meghalt a durgazdag László László, aki közel másfélmillió korona értékűt képviselő vagyont hagyott hátra. Erről a hagyatékrol olyképpen rendelkezett, hogy csaknem egész vagyonát, amely egy bérházból és értékpapirokból áll, római katolikus, részben távoli rokon, részben idegen nemesi családból származó ifjak javára tett ösztöndíjalapítvány létesítésére szánta. Legközelebbi rokonai közül csak László Gábor nevű hadnagyról gondoskodott, nőrokonait ellenben teljesen mellőzte. A hagyatéki tárgyalás alkalmával ez a két nőrokon kétségbe vonta a végrendelet érvényességét és azt állította, hogy László László atyjától öröklött elmebajban szenvedett és idegen befolyás alatt végrendeletet tett. A két nőrokon ügyvédje az öröklagó környezetében élt több személy kihallgatását kérte. Több tanu a budapesti kir. törvényszékénél azt vallotta, hogy az öröklagó nem volt normális, hogy László László, mint beteges hajlamú ember, nögyűlölő volt. Ezzel szemben a tanuvalomásokkal szemben az alapítvány képviselője szintén több előkelő állású tanura hivatkozott néhai László László épelméjű voltának igazolására. Dr. Hedru kir. közjegyző az iratokat beterveztette a IV. ker. járásbíróhoz, amely azonban, mielőtt az elégedetlen két nőrokon az alapítványt képviselő m. kir. közalapítványi igazgatósággal szemben perre utasítaná, közbeneső végzést hozott és úgy rendelkezett, hogy az iratokat a közjegyzőnek egyesítés megkísérlése végett visszaküldi.

SPORT.

() **A vasárnapi labdarugó-mérkőzések.** Az idei szezon első nemzetközi mérkőzése, továbbá egy elsőosztályú bajnoki mérkőzés, azaz számos barátságos küzdelem került vasárnap délután eldöntésre. Az üllői-utí pályán a Ferencvárosi Torna-Club látta vendégül a bécsi bajnokság élén álló Rapid-öt és erős, de durva küzdelem után 4:1 arányban legyőzte a bécsieket. A Rapid igen gyenge klasszist képvisel — aránylag a mi jobb elsőosztályú csapatainkhoz viszonyítva — és a bajnokcsapat fair játékkal is legyőzhető volna ellenfelét. A goalok nagyobb része szabálytalan és öngool volt. A bécsiek közül a két hátvéd és a kapus, az FTC-nél Schlegger és Pataki játéka vált ki. Bíró Ujvári Ödön volt. Előzőleg a Budapesti Athletikai Club győzte le a Budapesti Torna-Clubot 2:1 arányban Kisa Menyhért bírászkodása mellett. A mérkőzés nagyobb részében a BAC volt fölényben, de a kínáló alkalmat csak egyszer tudta felhasználni, amikor a piros-fehérek kapusa egy ideig kezében tartotta a labdát és Salamon belőtte őt. A BTC ittkán, de veszélyesen támadott Dobó és Mészáros révén, de eredménytelenül. Half-time után újra a BAK rugja az első gólt és egy percze rá a BTC goalja felett. Innen kezdve a piros-fehérek döntő fölénybe jutnak, de az eredmény változatlan marad. A BAK-nál Károly, Salamon és Szuri, a BTC-nél a két szélsőn kívül Rauchmaul és Horváth játéka tünt ki. — A Magyar Testgyakorlók Köre a Monori Sport-Egyletet Monoron 12:1 arányban győzte le Moravetz bírászkodása mellett. A MTK kombinált II-ik csapata a KAÖE Let 3:0 győzte le. — II. oszt. bajnokság. BEAC—ESC 4:0 (0:0), UTE—MAFC 4:0 (1:0), JAC—VAC 3:1 (2:1), URAK—FSC 7:3 (3:0), ETC—Föv. T. Kör 4:0 (1:0). — III. oszt. bajnokság. Postata. — Megyeri SC 2:1 (1:1), Szent Imre Coll. — Kispesti AC 2:0 (1:0), Testv.—Globus 2:0 (1:0), Külföldi eredmények. Bécs: WAC—WAF 2:1 (1:0), Simmering—Amateur 4:3 (1:3), I. Vienna—W. Sp. C. 1:1 (1:1), Hertha—Floriidsdorf 1:0 (0:0), Rudolphshügel—Cricketter 6:0 (3:0).

() **Két mezei verseny.** Egy szenior- és egy junior mezei verseny került vasárnap eldöntésre nagy érdeklődés mellett. A Budapesti Athletikai Club versenyét a BEAC nyerte meg nagy fölényrel. Egyéni győztes Faczinek Ferenc lett. A junior mezei versenyt a Magyar Testgyakorlók Köre rendezte az új football-pályája körül, amelyet a MAC nyert meg. — Részletes eredmények:

A BAK csapatversenyben: 1. BEAC (1+4+5+0+13) = 29 pont. 2. MAC (2+8+9+10+12) = 41 p. 3. MTK (7+11+15+16+17) = 66 p. 4. BAK 98 p. — Tav. kb. 14 km.

Az MTK versenyt 46 ponttal a MAC nyerte. 2. MTK 54 p. 3. FTC 58 p. 4. BEAC 97 p. 5. MTE 99 pont.

Egyéni: 1. Diák (MTE) 19 p. 09 mp. 2. Sátor (MTK.) 3. Geszteo (MAC.) 4. Péntek (MAC.) 5. Pfeiffer (FTC.) 6. Szűcs (FTC.) 7. Kremer (MTK.) 8. Reisz (MTE.) 9. Gyulay (MAC.) 10. Vigdonvics (FTC.) 11. Pápai. 12. Porjesz (BEAC.) 13. Szél (BEAC.) 14. Lukács (MTK.) 15. Wolf (MTK.)

() **Magyar uszók Berlinben.** A Berliner Sport Club versenyének eredménye a következő volt:

315 m. főverseny: 1. Schiele (Magdeburg) 4 p. 32.4. 2. Kenyery (MAFC. Hátúszás 84 m. Szeviróthy (MAFC) 11 p. 8. Gyersussás 84 m. Rammé (Berlin) 54 mp. 2. Kenyery. A 3x42 m. sprintstajéta szombaton este holtversenyrel végződött a B. Sch. C. 6 a MAFC. csapata közt.

() **A MTK. új pályája.** Rohamlépésekben halad előre a MTK. sporttelepének építése. Aki a Népszínház-utcai villamoson halad Kőbánya felé, a Hungária-körút előtt meglepetten látja a pálya hatalmas méretű tribünjeit. Egészen újszerű látványossága lesz Budapestnek a sporttelep. A nagy tribün hossza 150 méter, melyből a középső rész 110 méter hosszúságban fedett, míg két oldalán 20—20 méter hosszúságban nyitott. Ez a nyitott rész vasbetonból készült legyezőszerű lépcsőzet, mely amphiatrális jelleget ad a pályának. Az építészeti szempontból is kiváló alkotás legalább 6000 ülő és 6000 álló, vagyis összesen 12000 ember kényelmes befogadására alkalmas. A nagy tribünnel szemben van az olcsóbb helyáru kisebb tribün, melynek hossza ugyancsak 150 méter a nagy tribünéhez hasonló (fedett-nyitott) elrendezéssel.) Itt is legalább 12000 néző fér el. A tribünök előtt, valamint a kapuk mögötti nagy térségeken 12—15.000 ember helyezhető el. Az új sporttelep befogadó képessége tehát jóval felülmúlja az eddigieket.

() **A magyar tornász bajnokság.** Nagy ünnepség keretében tartják meg márczius hó 17-én, vasárnap a magyar tornabajnokságot. Az ünnepélyes dísztorna és versenyek a Nemzeti Torna Egylet csarnokában (VIII., Szentkirályi-utca 26. sz.) fognak lefolyni. A versenyek már reggel 9 órakor kezdődnek és délután 6 órakor folytatódnak. A dísztorna keretében 60 válogatott tornász bemutatja a pünkösdkor Kolozsváron tartandó szövetségi országos tornaünnepély szabadgyakorlatait. Néhány mintacsapat is bemutatkozik ezuttal és nagy érdeklődést fog kelteni a hölgy minta-csapatok szereplése is. A Magyarországi Testző Egylet Szövetsége vezetősége meghívta a kormányhatóságnak, a székesfővárosnak, a katonai hatóságnak és a sporttestületnek képviselőit. A bajnokság rendezősége felkéri az érdeklődő nagyközönséget, hogy tekintettel a tornacsarnok szűkös befogadó-képességére, jegyeiket már most előjegyezni észveskedjék.

() **A Maerz-handicap.** Az ügétők Przedswitje: a Maerz-handicap, habár van oly érdekes, mint a galoppversenyek hasondíjazásu futamai, nem kelti fel az érdeklődést annyira, mint az utóbbiak, mind a mellett itt is élénk fogadási kedv nyilvánul meg, már csak azért is, mert a 10.000 koronás dotációjú konkurrencziának igen korai a termínusa és máskülönbben is ez a verseny egyike a legvonzóbb attrakcióknak, melyre az istállótulajdonosok nagy előkészületeket tesznek. Hisz érthető is a vetélkedés a verseny győzelmű pálmájáért, mert kora tavasszal ily gazdag díjat elvinni mindenki igyekszik. A fogadások előterében jelenleg Prince Revelstoke, Gabetta és Quick állanak, az utóbbi különösen most kezdik erősebben fogadni, mert a munkában nagy haladást mutatott, de van az elhanyagolt lovak között is kettő, amelyre fölhevítjük a figyelmet. Ezek egyike Gladiator, amely Ederer kezei alatt még a múlt évben elért időknél is jobbakat produkál, a másik pedig Fantasia, amelynek már most oly ideje van, hogy daczára a handicapben való kissé túlszigorúnak látszó helyzetének, eminens esélye van. A Kohner-ló 1.25-ös időt mutat fel a munkánál, amit előreláthatólag még javít s így a neki megfelelő távon játszva kell elbánni ellenfeleivel, amire bizton számíthatunk is, mert ily kitűnő idővel kora tavasszal ritkán rendelkezik ló.

KÖZGAZDASÁG.

Az árhanatlanlás az értéktőzsdén. A hét első napján olyan tömeges volt a kínálat az értéktőzsdén hogy a spekuláció a piacra dobott papirosokat fölvenni nem tudta. A kínálatban elől jártak a bécsiék, akik a favorizált magyar értékpapirokat tömegesen dobták a piacra. A nagy bessz-mozgalmat az angol bányász-sztrájkjal, a belpolitikai helyzettel, de leginkább a nagy pénzdrágasággal indokolták. Ellenőrizhetetlen forrásból az a hír terjedt el s az egész előtőzsdén tartotta magát, hogy a francia jegybank a héten fölemeli rátáját, ami annál deprimálóbb hatást tett, mert két hét óta állandóan abban a hitben ringatta magát a pénzpiac, hogy a francia jegybank leszallítja kamatlábát. Így elképzelhető, hogy az ellenkező hír óriási csalódást s ezzel együtt az értékek nagy árhanatlanlását idézte elő. Különösen a vasértékek s a közlekedési papirosok estek. A Rimamurányi 13 koronával 725, a Salgótarjáni 10 koronával 726, a Közuti 5 koronával 809 koronára hanyatlott. A vezető bankértékek közül a Magyar Bank 6, a Jelzálogbank 3, a Leszámitolóbank 2.50 koronát veszítettek árfolyamukból. A déli tőzsdén már valamivel kedvezőbb volt az irányzat, de az árfolyamok még sem javultak meg, sőt rosszabbodtak, annyival inkább, mert a tőzsdén a politikai helyzetet is válságosnak ítélték s már kormányválságra is számítanak. Az előtőzsdén rimamurányi 738-ról tizenhárom koronával 725-re csökkent. A salgótarjáni 736-ról tíz koronával 726-ra, a közuti 814-ről 809 $\frac{3}{4}$ -re, a Jelzálog Hitelbank 501-ről 498-ra, a Magyar Bank 720 és félről 714 $\frac{1}{4}$ -re, az államvasuti 748 és félről 741-re csökkent. A déli tőzsde szintén rossz kedvvel indult, de a kínálat már nem volt oly sürgős és tömeges. Az árfolyamok mindazáltal nem javultak, sőt valamivel rosszabbodtak. Így egy óraker a rimamurányi 724, a salgótarjáni 724, a közuti 809 és fél, a Jelzáloghitelbank 497, a Magyar Bank szelvény nélkül 695, az államvasuti 240-75.

A Pallas közgyűlése. A Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság folyó hó 3-án tartotta huszonnyolcadik közgyűlést *Matlekovits* Sándor v. b. t. tanácsos elnöke alatt. A közgyűlés tudomásul vette Löwenstein Arnold igazgató által előterjesztett jelentést és zárszámadást és elhatározta, hogy az osztalék-szelvényt folyó évi április hó 1-től kezdve husz koronával váltja be. A felügyelőbizottság tagjait újból megválasztották.

Kőrösi igazgató ünnepiése. Közöltük, hogy *Kőrösi Imre*, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatója 40 éves szolgálati jubileuma után nyugalomba vonult. A közvetlen vezetése alatt működő tisztviselők szombaton testületileg tisztelgtek és díszes emléktárgyat nyújtottak át a tisztikar érdekeit mindenkor hathatósan előmozdító, nagy érdemeket szerzett igazgatójuknak. *Soltész József* helyettes igazgató pedig mély hatású beszédben tolmácsolta a tisztviselők hálóját és ragaszkodását. *Kőrösi* igazgató megindultan mondott köszönetet munkatársai ragaszkodásának ezen újabb megnyilvánulásáért és meleg szavakkal vett tőlük búcsút.

A „Siófok” Balatonfűrdő-társaság közgyűlése. A „Siófok” Balatonfűrdő-Részvénytársaság vasárnap tartotta tizenkilencedik rendes évi közgyűlést *dr. Burchard-Béla* vezérigazgató elnöke alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a tárgyalások Siófok közszög egész területére kiterjedő csatornázási és vízvezetési hálózat megépítése tárgyában anynyira haladtak, hogy az építkezéseket minden valószínűség szerint az év őszén meg lehet majd kezdeni. Az igazgatóság megvette a veszprémi káptalantól a fűrdőtelep és a Siófolyó között levő földnyelvet 120,000 koronáért, miáltal a fűrdőtelepet tovább lehet fejleszteni. Az elért tiszta nyereséget új számlára írják át. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a felmentvényt megadta és *dr. Schlosser Ferencz* részvényes indítványára *dr. Burchard-Béla* vezérigazgatónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és a lelépő igazgatóságot és felügyelőbizottságot újlól egyhangulag megválasztották.

A Hungária biztosító ügyvezető igazgatója. A Hungária általános biztosító részvénytársaságnál *Krausz L. Pál* ügyvezető igazgató működését megkezdte.

Az acetylen-szabályzat szigorítása. Az Országos Iparegyesület acetylenipari szakosztálya tegnapi ülésében tárgyalta a kereskedelmi miniszternek azt a leiratát, amelyben az acetylen-szabályzat szigorítására nézve kér a szakosztálytól véleményt. A kérdésnek beható tárgyalása után elhatározták, hogy az amugy is küzdő iparág helyzetének minden súlyosbítását ellenezni kell és az ennek értelmében készitendő felterjesztés kidolgozásával az irodát bízták meg. A felterjesztést küldöttéleg fogják átnyújtani s a küldöttéleg vezetésére az egyesületi igazgatót fogják felkérni. Mivel a kerületi rendőrkapitányok a műhelypinczékben betöltötték az autogénhegesztéshez való hozdozható acetylen-készülékek felállítását, kérni fogják annak kimondását, hogy a mai szabályoknak megfelelő, kellőképen tágas és világos alagsori műhelyek nem tekinthetők pinczéknek.

A Wiener Bank-Verein mérlege. A Wiener Bank-Verein igazgató tanácsa ma tartotta ülését, melyen az igazgatóság előterjesztette az 1911. évi mérleget. E mérleg a múlt évi 1.537.461.58 korona nyereségáthozat betudásával 26.137.338.48 korona bruttó nyereség mellett 14.091.398.98 korona tiszta nyereséget tüntet fel a tavalyi 13.446.261.67 koronával szemben. Az igazgatóság indítványára az igazgatótanács elhatározta, hogy a folyó évi április 4-ére egybehívandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy: a tartalékalap az alapszabályokban megállapított quotával azaz 605.393.74 koronával javadalmaztassék, a jutalékok elszámolása előtt 500,000 korona a banképület építési tartalékára fordítottassék és az alapszabályszerű és szerződéses jutalékok, valamint a Wiener Bank-Verein tisztviselői nyugdíjalapja javára fordítandó 400,000 korona levonása után osztalék fejében részvényenként 30 korona (7 és fél százalék) fizetessék, új számlára pedig 1.542.957.89 K vitessék át. Elszámolást nyertek a mérlegben azok a nyereségek, amelyek a folyó évben lebonyolított következő szindikátusokból erednek: az 1911. évi 4 százalékos osztrák koronajáradék, 1910. évi 4 százalékos bukovinai országos kölesön, 1911. évi 4 és fél százalékos morva országos kölesön, az 1910. évi 4 százalékos mexikói külföldi arany kölesön, az 1911. évi 5 százalékos chilei kölesön, az anatóliai vasut-kölesön kötvények konverziója, a k. k. priv. Riunioni Adriatica di Sicurtá, az Angol-Osztrák Bank, a k. k. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, a Niederoesterreichische Escompte-Gesellschaft, a Landwirtschaftliche Creditbank für Böhmen, a Rheinische Creditbank, a Banque de l'Union, Moszkvában, a Russische Bank für auswärtigen Handel, a Bank für Transportwerte in Basel, a Banca Commerciale Italiana Milanóban, részvényei, valamint számos kisebb részesedésből eredő jövedelmek. Ellenben az 1909. évi 4 és fél százalékos bolgár állami arany kölesön, a bagdadvasuti 4 százalékos II. sorozatu ottomani császári kölesön, az 1911. évi török kincstárjegyek, az 1911. évi 4 százalékos török vám kölesön, az 1910. évi 4 százalékos magyar arany-korona járadék, az 1910. évi 4 és fél százalékos magyar állami kincstárjegyek és az Osztrák Siemens Schuckert-művek részvényeire alakult szindikátusból származó nyereségek későbbi időpontban fognak elszámoltatni.

A bank mérlegszámlája — összehasonlítva az 1910. évi adatokkal — a következők:

Vagyoni	1911.	1910.
Készpénz	32.501.758.78	34.059.683.63
Váltók és devizák	182.778.722.58	170.895.792.79
Előleg értékpapirokra	47.581.582.09	41.588.181.41
Adósk	455.478.057.31	377.201.423.74
Értékpapírok	36.245.729.18	30.496.774.31
Defizitessék konzorcziális üzletekre	39.194.054.13	42.778.599.37
Ingatlanok számlája	13.141.890.83	12.038.087.78
Összesen	806.922.694.90	709.648.453.03
Telher:		
Részvénytőke	130.000.000.—	130.000.000.—
Tartalékalap	20.834.553.63	20.293.369.78
Tartalék tőkefelhalmozásból	16.103.988.37	16.103.988.37
Tartalék banképületből	3.000.000.—	3.000.000.—
Osttalék-számla	14.430.—	15.000.—
Elfogadványok és utalványok	68.044.414.93	51.185.933.71
Aval-intézkvények	12.181.894.40	8.990.111.05
Pénztárjegyek és betétkönyvek	113.487.459.46	90.414.948.55
Hitelezők	420.164.552.13	374.280.839.20
Nyereség- és veszteség-számla	14.091.398.98	13.446.261.67
Összesen	806.922.694.90	709.648.453.03

Nyereség és veszteség-számla a következők:

Jövedelmek:	1911.	1910.
Nyereség-áthozat	1,537.461.58	1,536.793.20
Kamatok	14,727.709.33	13,150.454.15
Nyereség értékpapirokon és arukon	2,215.022.04	2,241.968.60
Nyereség-érecpénzekon és devizákon	757.366.87	723.730.27
Nyereség jutalékokból	5,597.807.04	5,418.583.26
Nyereség konzorcziális üzleteken	1,301.971.02	1,281.461.14
Összesen:	26,137.338.48	24,352.990.68
Terhek:		
Fizetések	6,185.871.34	5,362.634.26
Költségek	2,967.121.78	2,701.912.08
Hozzájárulás a nyugdíjalaphoz és betegsegélyző-pénztárhoz	327,907.25	288.868.46
Adók és illetékek	2,565.138.53	2,463.314.21
Terhek összege	12,045.939.50	10,906.729.01
Jövedelmek összege	26,137.338.48	24,352.990.68
Tiszta nyereség	14,091.398.98	13,446.261.67

Az első magyar újságpapír. Elég furesán hangzik, de tényleg úgy van, hogy eddig az összes nagyobb magyar lapokat — osztrák rotációs papírookra kellett nyomni, mert a magyar papírgyárak rotációs papírt nem készítettek. Most végre, mint annak idején jelentettük, az Első Magyar Papír-IPAR Részvénytársaság Nagyszalaboson rotációs papírgyárat épített s az február hónap elején megkezdte rendes üzemét. Az első magyar rotációs papírgyár gyártmánya már forgalomba is került és megállapítható, hogy hazai rotációs újságpapírunk ugy minőség, mint szín, valamint kivitel tekintetében jóval fölmúlja a külföldi gyártmányt.

Az aradi Benoid-gyár válsága. Jelentettük annak idején, hogy az aradi Benoid-gyárat Amerikába távozott vezérigazgatója, *Lészay Ottó*, válságos helyzetbe sodorta. Ugy látszik, az igazgatóság nem tudta rendezni a gyár ügyeit, miért is márczius 7-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze és azon a részvényesek elé a felszámolás kimondását célzó javashatall járul. A gyár aradi részvényesei, akiket nagyon meglepett a felszámolás híre, mert bíztak a megindult számolási akció sikerében, tegnap ülést tartottak Aradon. Az ülésből kifolyólag a részvényesek arra fogják kérni a gyár igazgatóságát, hogy álljon el szándékától és ne tegyen javaslatot a felszámolásra, illetve a felszámolók kiküldését kérő indítványt vonja vissza. Abban az esetben, ha a felszámolást, amint azt a gyár már be is jelentette hitelezőinek, javasolnák, a részvényesek indítványozni fogják, hogy az igazgatóság tagjaival szemben mondják ki a vagyoni felelősséget és küldjenek ki egy háromtagu bizottságot annak megvizsgálására, hogy a felszámolást, illetőleg az alapítók nagy részének elvesztését előidéző veszteségek miből származnak.

A Raky-féle bányák eladása. A Raky-féle mélyfűrő vállalat, mely 1899. évben alakult 525.000 koronával, már évek óta fölszámolás alatt áll. A vállalat márczius 19-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe, melynek egyetlen tárgya a szepességi bányák és egyéb a társaság tulajdonát képező ingatlanok eladása.

A bankalapítási mánia ellen. A kassai pénzüntézetek vezetői tegnap közös értekezletet tartottak, hogy megvitassák a tultngő bankalapítások kérdését. Az értekezleten Czöbél Gyula, az Osztrák-Magyar Bank fiókjának elnöke, elnökölt. Hosszabb eszmecsere után az a nézet alakult ki, hogy Kassán új pénzüntézet alakítása a hitelviszanyok megfontására alkalmas és ezért elhatározták, hogy újabb pénzüntézetek részvényeit egyik kassai pénzüntézet sem fogja lombardirozni. Sőt az iránt is történt gondoskodás, hogy a helyi pénzüntézetekkel összeköttetésben álló pénzüntézetek is hasonló eljárást kövessenek.

Nagy fizetésektelenség. Vajda Ignác fővárosi ékszerész (VII., Erzsébet-körut 7.) fizetésektelenséget jelentett. Összes passzívái 240.000 koronára rúgnak. Hitelezőinek 40 percztelen kvótát ajánlott fel. A fizetésektelenségnél antwerpeni, londoni, párisi, pforzheimi és bécsi cégek az érdekeltek.

Az osztrák Lloyd szénüzükséglete. Az angliai bányászsztrájk miatt az osztrák Lloyd hajózási vállalat Ostrauból 1000 vagon szenet hozat. A nagy ut rendkívül megdrágítja a szén árát, mert 100 kilogrammonként 2 korona csak a fuvarköltés. A hajózási társaság megkereste az államvasut igazgatóságát, hogy kivételesen engedjen meg tarifacsökkenést. Az osztrák vasutigazgatóság valószínűleg teljesíti a vállalat kérését.

A Kereskedelmi Bank tökeemeléseinek sikere. Amint értesülünk, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvényesei az elővételi jogot a régi részvé-

nyeseknek átvételre felajánlott, ujonnan kibocsátott 12500 darab részvényre — egy elenyésző részvény-mennyiség kivételével — gyakorolták, úgy hogy a tőke fellemelő akciója teljesen befejezettnek tekinthető.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4 és fél százalékos korona értékű közzégi kötelezvények 1912. márczius 1-én történt kisorsolása alkalmával 10.000 koronával huzták ki az 1196 1694 1814 számokat. 5000 koronával huztak ki: 196 322 1533 1890 1894 2153 2156. Kisorsolták egyenként kétezer koronával: 1235 1605 2001 2210 2578 3495 3553 3666 4057 4293 4592 5166 5623 5886 6311 6643 6658 6998 6922 7283 7337 7440 7478 7931 8002 8187 8188 8189 8246 8454 9455 8472 8965 8966 9212 9383 9390 9851 10583 10972 11017 11151 11222 11223 11224 11225 11226 11408 12086 12365 12729 12730 12731 12732 12733 12734 12959 12960 12961 12962 12963 12964 12965 13052 13054 13179 13508 13572 13775 13820 13964 14021 14069 14328 14429 14574 14662 14665 14664 14665. Kisorsoltak azonkívül 32 drb 1000 koronás, 13 darab 500 koronás, 20 drb 200 koronás és 28 drb 100 koronás nyereményeket. — A 4 százalékos cölöglevelek kisorsolásánál az 561 1052 1101 1164 2032 számok egyenként 5000 forinttal, 151 drb 1000 forintos, 17 drb 500 forintos, 67 drb 100 forintos címletek huztak ki.

Sorsjegyekről és értékpapirokról a legmegbízhatóbb felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul a **Budapesti Iparbank R.-T.** (IV., Eskü-tér 8.) szolgál.

A Magyar Gazdaszövetség és a bolgár szerződés. A Magyar Gazdaszövetség ma délután Darányi Ignác elnökleite alatt tartott látogatott igazgatóválasztmányi ülésén foglalkozott a bolgár vám- és kereskedelmi szerződés kérdésével. A szövetség gróf Desseffy Aurél nyomós indokolása kapcsán a következő látározati javaslatot fogadta el: „Mondja ki az igazgatóválasztmány a bulgáriai szerződési tárgyalásokat illetőleg, miszerint kívánatosnak tartja Bulgáriával a gazdasági viszony ápolását s e végre egy legtöbb kedvezményes szerződés létesítését. De ehhez az eszméhez, hogy Bulgáriával tarifaszereződés köttessék és Bulgáriának huskontingens adassék, nem járulhat hozzá. A Bécsben kötött és a kiegyezés kiegészítő részét képező pótegyezményben meghatározott összkontingens az előbb Romániának, majd Szerbiának adott huskontingensekkel ki van merítve. Kijelenti az igazgatóválasztmány, hogy azon újabb gyakorlatot, hogy ily fontos kérdések nem közvetlenül az érdekelt államok képviselői, Magyarország és Ausztria megfelelő szakminisztériumainak megbízottai által, hanem a monarchia részéről kizárólag a külügyminiszter által ugynevezett diplomáciai uton vezetessenek, sem az ország közigazgatási érdekeivel, sem pedig az 1867. évi XII. tcz. világos rendelkezésével megegyezőnek nem tartja.” Ily irányban az igazgató választmány felterjesztést intéz a miniszterelnökhöz, a földmívelésügyi és a kereskedelmi miniszterekhez.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védőegylet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Vértess József Temesvár, Klein és Fürst Máramarosziget.

Hajózás a Dráván. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy hajójáratát Vukovár—Ujvidék között az egyidejűleg kiadott menetrendhirdetmények szerint akként indítja meg, hogy az első menet mindkét irányban márczius 6-án lesz. Az említett napon tehát ezen vonal állomásainak egymásközi forgalmában úgy a személy, mint az áruszállítás megnyílik.

Hajózás megkezdése a Száván. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy hajójáratát Sabac—Mitrovicza—Bosnaraca között a Száván az egyidejűleg kiadott menetrendhirdetmények szerint a f. évben akként indítja meg, hogy az első menet Bosnaracáról—Mitrovicza—Sabacra márczius hó 5-én, az első felmenet Sabacról Mitroviczára és Bosnaracára pedig márczius hó 6-án lesz. Ezen járatok megindításával egyidejűleg megnyílik az Aruforgalom Sabac, Mitrovicza, Bosnaraca állomásokon.

Egybehívott közgyűlések.

Márczius 11. Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank r. t. (r. k.)
Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár r. t. (r. kgy. tökécmelés.)
Első Magyar Iparbank (r. k.)
Magyar Általános Ingatlanbank r. t. (r. k.)
Márczius 16. Közutai Kereskedelmi és Iparbank r. t. (r. k.)

Első Magyar Általános Biztosító Társaság (r. k.)
Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank r. t. (r. k.)
Április 2. Angol-osztrák Bank (r. k.)

Nyilttér.

Erővotban készítettékrt nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Az Ujságkiadó Tisztviselők Egyesülete

1912. évi márczius hó 9-én (szombaton) a Royal-nagyszálló dísztermében tartandó (VII., Erzsébet-kövt. 47), a Segítőegyesület javára rendezendő művészeti előadással egybekötött zártkörű

táncmulatságára

jegyek az „Egyetértés” kiadóhivatalában, VI., Eötvös-utca 32. kaphatók. Egyes jegy 4 K, a pénztárnál 5 K, családjegy (2 hölgy, 2 ár) 10 K, a pénztárnál 12 K.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Budapest, márczius 4.

A készáru-piaczon ma nyugodt volt a hangulat. Bőséges kínálattal szemben a malmok eleinte tartózkodók voltak, később azonban jobb vételkedvet mutattak és mivel az árubirtokosok is nagy hajlandóságot mutattak az eladásra, élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 25.000 q buza kelt el változatlan szombati áron, végül pedig 2½ fillérral olcsóbban. A legdrágább eladási ár 12.25 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.45 korona 75 kilós bosnyák buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 7½ fillérral, a tengeri 10 fillérral olcsóbb, a zab csendes. A határidőpiaczon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapielőtti zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán azonban igen élénk kínálat mutatkozott, minek folytán hamarosan és elég lényegesen visszavonultak az árfolyamok, amelyek aztán pár fillér keretén belül ingdoztak. Különösen a zab és a tengeri volt igen sűrűn kénytelen, minek folytán eme cikkek árfolyamán mentek leginkább vissza. Az áprilisi buza 11.84 koronán, az októberi buza 10.95 koronán indult, az előbbi cikk 11.75-ig gyöngült és 11.76 koronán zárult, az utóbbi pedig 10.87 koronáig ment vissza és zárlatkor 10.88 koronán maradt. Az áprilisi zab 10.06 koronán indult, kezdetben 10.07 koronán is kötött, de aztán 9.93-ig hanyatlott és zárlatkor 9.97 koronán maradt. A májusi tengeri 8.83 koronás kezdő árfolyama 8.71-ig csökkent és 8.73 koronán zárult. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 9 fillérral, az októberi buza 7 fillérral, az áprilisi rozs 14 fillérral, az októberi rozs 7 fillérral, az októberi zab 10 fillérral, a májusi tengeri 8 fillérral hanyatlott.

Kötött:

Buza. Tiszavidéki: 5000 q 81 k 24.50 K, 150 q 81 k 24.40 K, 200 q 80.5 k 24.25 K, 200 q 80 k 24.25 K, 1500 q 79.5 k 24.35 K, 100 q 80 k 23.90 korona.
Fejérmegyei: 200 q 79.6 k 24.10 K.
Pestvidéki: 200 q 80 k 24.20 K, 500 q 80 k 24.20 K, 300 q 80 k 24.10 K, 100 q 80 k 24.20 K, 300 q 79 k 24 K.
Felsőmagyarországi: 600 q 81 k 24.30 K, 250 q 81 k 24.30 K, 100 q 79.5 k 23.90 K, 100 q 79 k 24.10 K.
Bosnyák: 4000 q 77.5 k 23.25 K, 2800 q 75 k 22.90 K.

Törökbecsei: 5300 q 79.2 k 24.20 K.
Rozs: 100 q 20.40 K kp. p., 200 q 20.40 K kp. p., 400 q 20.40 K kp. p., 300 q 20.40 K kp. p., 150 q 20.35 K kp. p., 100 q 20.30 K kp. p.
Zab: 150 q 20.50 K kp., 200 q 19.70 K dohos, 100 q 20.40 K kp.

Árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ-

Kező volt:	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Buza	75	—	79	23.70—23.95
Tiszavidéki	76	—	80	23.80—24.15
—	77	—	81	24—24.25
—	78	23.35—23.55	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.60—23.90
—	76	—	80	23.75—24—
—	77	—	81	23.85—24.10
—	78	23.25—23.50	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.55—23.85
—	76	—	80	23.70—23.95
—	77	—	81	23.80—24.05
—	78	23.30—23.55	82	—
Bánsági	75	—	79	23.70—23.95
—	76	—	80	23.80—24.05
—	77	—	81	—
—	78	23.35—23.65	82	—
Bácskai	75	—	79	23.70—23.95
—	76	—	80	23.80—24.05
—	77	—	81	—
—	78	23.35—23.65	82	—
Rozs	I. rendű uj	—	—	20.55—20.75
—	középmínőségű uj	—	—	20.5—20.45
Árpa	takarmány I. rendű	—	—	20—20.60
—	II.	—	—	—
Zab	I. rendű	—	—	20.70—20.90
—	II.	—	—	20.10—20.50
Tengeri belföldi uj	—	—	—	18—18.40
Köles	—	—	—	—

A határidőpiaczon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (100 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1912 áprilisra	23.68—70—54—62—50—
Májusi buza	23.48—50—40—46—38—
Buza októberre	21.90—92—72—82—74—
Rozs áprilisra	20.80—82—62—74—6—
Rozs októberre	18.28—30—12—22—14—
Zab áprilisra	20.12—14—19.86—20.00—
Zab októberre	16.70—72—50—
Tengeri 1912 májusra	17.66—68—42—52—46—
Tengeri júliusra	17.4—28—32—28—
Tengeri augusztusra	—
Káposztarepce augusztusra	—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	23.52—23.54
Buza májusra	23.36—23.40
Buza októberre	21.76—21.78
Áprilisi rozs	20.62—20.64
Rozs októberre	18.16—18.18
Zab áprilisra	19.94—19.96
Zab októberre	16.54—16.56
Tengeri 1912 májusra	17.46—17.48
Tengeri júliusra	17.28—17.30
Káposztarepce augusztusra	31.40—31.60

Budapesti gabonaforgalom.

1912. márczius 1 től 1912. márczius 3-ig.

Érkezett Elszállított m é t e r m á z s a

Buza	9134	5092
Rozs	1188	5000
Árpa	509	3100
Zab	422	4452
Tengeri	1420	—
Liszt	242	42875
Korpa	—	4627

Érleltözsde.

Miként közigazgatási rovatunkban is megemlékezünk róla, ma igen lanyha lefolyása volt az előző napi tőzsdének, mert a londoni sztrájk kiélesedésén kívül, a nemzetközi pénzpiac rosszabbodása és ebből kifolyóan a bécsi bankok csak ügyfeleik részéről tett kényszereladása igen rossz hatást tett. Végül igen kedvezőtlen híreket kolportáltak a magyar politikai helyzetről, állítólag ma igen fontos döntés lesz a kihallgatás alkalmával, amelyet a király a magyar miniszterelnöknek a mai délelőtti folyamán ad. A nemzetközi piac értékei 3—4 koronával az államvasutárszvény 6—8 koronával esett. A helyi piac értékei is tetemesen hanyatlottak, kiváltképpen a rimamurányi részvény, amely zárlatig 13 koronával esett. A készáru-piac irányá-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

eleintén tartott volt, de később ellanyhult. A déli tőzsde irányba folytatatosan igen lanyha volt, mert Berlinből lanyha jelentés érkezett. A nemzetközi piac értékei újra hanyatlottak, a zárlat gyöngye. A helyi piacon is csak tetemes árengedménnyel lehetett eladni. A készáru-piac is lanyha volt. A járadékpiac gyöngye. A valuta és ércváltó változatlan. A sorsjegypiac tartott. A zárlat lanyha volt.

Az előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 655-658.75, Magyar hitelrészvény 866-867.75, Magyar Leszámítoló-bank 575.50-576.25, Jelzálogbank 498-501, Rimamurányi vasúti 725.25-738, Osztrák-magyar államvasút 741-748.50, Közúti vaspálya 809.75-814, Magyar bank és kereskedelmi részvénytársulat 717.20-720.50, Agrárbank 544-545.50, Commerce-bank 4045, Fabank 233.75-234.50, Merkur 306.50-307, Salgó 726-736, Esztergom sz. 331-332, Vasúti forgalmi 471, Általános köszén 905-906, Miskolci 380, Atlantica 311.50-311.75, Fegyver 347-347.50, Magyar villamos 501-502, Drasche 720.

Déli tőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 645.25-655.25, Magyar hitelrészvény 865.50-866.25, Magyar Leszámítolóbank 576, Jelzálogbank 497.50-498.50, Rimamurányi vasúti 723.75-726.75, Osztrák-magyar államvasút 740.75-741.50, Városi villamosvasút 429-431.50, Közúti vaspálya 809.25-810.50, Hazai bank 311.75-313.25, Magyar bank 695-696.50 szelv. nél. Agrár 544.50-545, Kereskedelmi bank 4035-4045, Iparbank 419, Merkurbank 307, Fabank 234-235, Hermes 375-376, Első biztosító 177.50, Drasche 717-719.50, Salgó 721-727, Magyar villamos 498-499, Magyar cukor 3245-3255, Felten 1280, Szászvár: 330, Bur 302.50-305, Fegyver 345-347, Nicholson 196-198 K.

Az utótőzsde irányba barátságosabb megnyitás után újabb eladásokra meggyengült. Kötöttek: Magyar hitel 866-865.75, Rimamurányi 724.50-726, Államvasút 742-743, Magyar bank 695.75, Salgó 722-724.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, márczius 4. (Saját tudósítónktól.) Az időjárás hatása alatt az irányzat lanyha lett és az árak általában 5 fillérrel gyengültek.

Jegyzetett búza: Tiszavidéki 12.55-12.90, bánáti és bácskai 12.38-12.65, mosoni és győri 11.90-12.30, felsőmagyarországi 11.90-12.30, déliavasúti 11.85-12.20, marchfeldi 11.70-11.95.

Rosa: Felsőmagyarországi 10.75-10.95, csepeli 10.65-10.80, pestmegeyi 10.80-11, déliavasúti és kü-

lföldi magyarországi 10.65-10.80, marchfeldi 10.70-10.95 K.

Árpa: Morvaországi 10.25-11.25, marchfeldi 10.25-10.50, bécsvidéki 10.20-10.50, felsőmagyarországi 9.85-10.75, csepeli 9.80-10.25, győri 9.75-10.25, déliavasúti 9.75-10.50, északmagyarországi 9.25-10.25, malatla 10-10.25, takarmány 9.65-9.90.

Magyar tengeri 9.75-10, Cinquantin 10.40-10.80. Magyar zab: válogatott 11-11.35, elsőrendű 10.80-11.10, közepes 10.50-10.85, alóausztriai 10.70-10.95.

„Jó étvágya lesz Ha DIANA-SÓT vesz.”

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, márczius 4. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 109.55 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye —, Magyar hitelbank részvény 869.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 724 —, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 89.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyerm.-kölcs. sorsjegye —, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 499 —, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, márczius 4. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 89.60, 4 százalékos osztrák arany járadék 114 —, 1860-as sorsjegye —, Osztrák hitel sorsjegye —, Angol osztrák bankrészvény 337.50, Bécsi Bankverein 547.50 Osztrák-magyar bank 19.75, Déli vasút 108.10, Dunagőzhajózási r.-t. 11.61 Dohány részv. 333 —, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.85, Osztr. Lloyd 549 —, 4.2 sz. ezüst jár. 89.60-92.40 Osztr. koronajáradék 89.65, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 650 —, Union-Bank 628 —, Osztrák Landerbank 547 —, Osztrák-magyar államvasút 747.50, Elbevolgyi vasút —, Alpeisi részvény 921.50 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 241.10 Lipótkohó 638.50 Török sorsjegye 245.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, márczius 4. (Értéktőzsde.) A mai forgalom a derout minden jelét magán hordta. Nagyfokú izgatottság, tulhajtott eladások, bianko és kényszereladások és az ezzel kapcsolatos száza-

lékonként való áresést jegyében állottak leginkább a forgalomba kerülő értékpapírok. A lőkest erre a dortmundi bányák két tárnájában bekövetkezett részleges sztrájkról érkezett váratlan jelentések adták meg, amelynek hatását még növelte a bécsi tőzsdéről érkezett lanyha irányzatjelentés, továbbá a helyi pénzvisszonyok kedvezőtlen alakulása és a külügyi politikáról érkezett jelentések. Bányáértékek áresése 5 százalékos, villanyosági művek részvényei 3 százalékos és ennél többre terjedt, azonban a többi értékeknel előfordult áresések is 2 százalékos és még ennél többet is értek el. Diskontó-részvények 2 és fél százalékkal ocsódtak. Az üzlet későbbi menetében is a kínálat általánosságban tulnyomó volt, ezért a lefelé irányuló mozgalom, eltekintve futólagos csekély javulástól, további előmenetelt tett. Mégül bizonyos megnyugvás állott be, amiképen azt tapasztaltuk, hogy a tőzsdén kívül álló közönség a készpénzpiac ipari értékeit, amelyek általánosságban nem szenvedtek 1 százaléknál több áresést, tartózkodik további eladásoktól. Megnyugtatólag hatott továbbá az a körülmény, hogy a magánleszámtólási kamatláb a 4 és fél százalékos tétel mellett tarthatta magát. Ennek következtében a hangulat az utolsó órában ismét valamivel biztatóbb volt, ami azonban az árfolyammozgalmat annyiból befolyásolta, hogy további áresésekkel szemben erőteljesebb ellentálló képességet fejtett ki. Napi pénz 4 és fél százalékos, magánkamatláb 4 és fél százalékos.

Berlin, márczius 4. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97 —, osztrák hitelrészvény 205.60 Déli vasút 18.20 orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 186.60, Dinamitruszt 183.25, Harpen 186.60 Unifkált török járadék —, 4.2 százalékos ezüst jár. 90.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.70, Magyar koronajáradék 89.40, Osztrák-magyar államvasút 156.20 Bécsi váltóár 847.75, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 254.20, Gelsenkircheni 192.90, Laurakohó 170.30.

Frankfurt, márczius 4. Zárlat. 4.20/c papír-járadék —, 4 sz. osztr. ar-jár. 96.75 Nagy. ar-jár. 92.25 Osztr. hitelint. részv. 205 —, Osztrák-magyar államvasút 155.7/8 Északi nyugati vasút —, Bustieh

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Kézi üzlet, Kézi üzlet, Kézi üzlet. Columns include various financial data points like 'Mai záró ár', 'Pénz', 'Áru', and 'Részvény'.

radi vasut —. Londoni váltóár 204.32, Bécsi Bank vereln 138.75 Villamos részvény 74.80 3 százalékos magyar aranykölcsön 74.80, 4.2 százalékos ezüstjárdék 93.20. Osztrák koronajárdék —, Magyar koronajárdék 89.60 Osztrák-magyar bank 141.20 Déli vasut részvény 18.48 Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.25, Párisi váltóár 810.75, Union bankrésztv. —.

Hamburg, március 4. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjárdék 93.—, 1860. sorsjegy 180.—, Déli vasut 18.— 4 százalékos aranyjárdék 96.95, Osztrák hitelrészvény 206.— Osztrák-magyar államvasut 155.50, Olasz járdék 97.75, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 91.90

London, március 4. Angol consol 77.1/2

Páris, március 4. (Zárlat.) 3 százalékos francia járdék 94.55. Osztr. aranyjárdék 99.50 Magyar arany járdék 94.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 504.— 3 3/4 százalékos Olasz járdék 97.65 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 274.—, 5 százalékos marokkói járdék 529.— 4 százalékos 1890. román köles 97.25 4 százalékos amott románjár. 1905. 93.60, 5 százalékos orosz járdék 106.— 4 és fél százalékos 1909. orosz járdék 100.70 4 százalékos spanyol jár. 95.80 4 százalékos unifikált török jár. 92.20 Török sorsjegy 209.50 Török dohányrészvény 359.— Osztrák földhitelintézet 14.05 Osztrák Länderbanks01.— Magyarjelzálogbank 543.— Banque de Paris 17.58. Banque Ottomane 687.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 114.—, Meridionalvasut 600.—, Hartman gépgyár 826.— Rio Tinto 17.86, Sucrerie d'Egypte 80.—, Tula 939.—, Urikányi kőszén 183.—, Chartered 82.25, De Beers 491.— East Rand 68.75, Jagersfontein 150.—, Trans. Land Compan 76.75 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.81, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2 Olasz arany váltó (rövid) 1 1/16 Váltó Svájcra (rövid) 3/8 Csekk Londonra 252.35 Magánkamatláb 3 1/8.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali és folyó havi szállításra	78.—	86.—
Március—májusra	78.—	86.—
Március—augusztusra	79.—	87.—
Március—decemberre	73.50	86.50
Irányzat: Szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	67.—	68.—
Prágai "	65.—	65.50
Lembergi "	69.50	70.50

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	15.30—15.50
1912. márciusra	14.90—15.10
március—májusra	14.50—14.70

Durva korpa azonnali szállításra	15.40—15.60
1912. márciusra	15.10—15.30
március—májusra	14.70—14.90

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	150.—151.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbos	128.—129.—
3	133.—134.—

Kőbányai sertésvásár.

Március 4. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 150—152 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kg-ig) terjedő súlyban) 154—156 fillér. Közép (páronként 240—280 kg-ig) 154—156 fillér.

Sertéslétszám: 1912. évi március 1. napján volt készlet 21506 drb. — 1912. március 2—3-án felhajtott 194 drb. — 1912. március 2—3-án elszállított 82 drb. — 1912. március 4. napjára maradt készletben 21618 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) Március 4. Előző napi eladatlan maradvány 1150 drb sertés, 65 drb süldő. Mai felhajtás (egy-egyed 4-ig) 1769 drb sertés, 39 drb süldő. Összesen 2919 drb sertés, 104 drb süldő. Eladatott 2032 drb sertés, 54 drb süldő. Mai maradvány 887 drb sertés, 50 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 kg. felül életsúlylevonással 138—142 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlylevonással 136 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felül életsúlylevonással 138—156 fillér. Fialat közép 220—300 kg-ig életsúlylevonással 144—162 fillér. Fialat könnyű 220 kg-ig életsúlylevonással 156—172 fillér. Hussertés nehéz 300 kg. felül, életsúlylevonással 140 fillér. Hussertés könnyű 140—300 kg-ig életsúlylevonással 152—180 fillér. Süldő belföldi elősúlyban 108—116 fillér. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Bécsi vágómarhavásár.

Március 4. A st.-marni központi vásáresarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 2193 drb magyar, 567 drb galicziai, 1056 drb németországi.

BELATINY PEZSGÓ

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 3. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Kónnert Károly és Szakács Mózes dévai adóhivatali tiszteket jelen állomáshelyükön a IX. fizetési osztályba adóhivatali főtisztokká; Magyar Elek adóhivatalt a rúczkevei adóhivatalnál, a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi számellenőrré a budapestvidéki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; Thaller Győző segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a soproni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a balassagyarmati pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Ulrich Rezső díjtalan pénzügyi számgyakornokot a soproni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, segélydíjas pénzügyi számgyakornokká; Scholze Antal pénzügyi díjnokot az eperjesi pénzügyigazgatóságnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a lugosi pénzügyigazgatósághoz; Kopetzky Gyula díjtalan pénzügyi számgyakornokot a pécsi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, jelen állomáshelyén ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká; Ticsáczky Miklós balassagyarmati lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nagyszébeni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez;

a belügyminiszter a miskolci anyakönyvi kerti lette Bodrogi István közigazgatási gyakornokot anyakönyvezetelhelyettesé;

a budapesti kir. itélőtábla elnöke Knyassko Miklós Antal budapesti lakos, jogszigorlót a budapesti kir. itélőtábla területére díjas joggyakornokká;

a közalapítványi kir. ügyigazgató Eperjesy Sándor ügyvédjelöltet a közalapítványi kir. ügyigazgató-sághoz díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A bars megyei garamszentkereszti járási főszolgabírói hivatalnál díjnoki állásra március 28-ig; a bécsi 8. hadtest katonai építészeti osztályánál rajzoló állásra május 31-ig; a rivai hadmérnöki igazgatóságnál kezelői állásra április 30-ig; a nagyszőlősi adóhivatalnál adóhivatali állásra két hét alatt; a győri pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazói állásra két hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

A NAGY NAP.

— REGÉNY EGY KÖTETBEN. —

Irtta: **JEAN DE CARRE.**

Talán e szavakra IV. Károly haragja kitört volna, de váratlanul, anélkül, hogy bejelentené magát, a királyné belépett kipurult arcuzal, kuszált hajjal, villogó szemekkel. Castrogeriz kisasszony nyomában jött.

— Károly, küld el mindkettőt — szolt Mária Lujza — beszélnem kell veled.

— Nem adhatsz haladékot? — kérdezte a király. — Most dolgom van.

— Puskáid várhatnak, de az, amit nekem kell tudatnom veled, nem várhat. Hozd rendbe először is az öltözékedet, öltsd fel kabátodat; ez a munkásviselkedés nem illik egy uralkodóhoz.

Félig meglepetten, félig haragosan a király engedelmeskedett.

Mialatt magára öltötte a kabátját, a fegyverkovács eltávozott s követték munkásai is.

Ekkor a királyné Castrogeriz kisasszonyhoz fordult:

— Ismételd a királynak azt, Marguerita, amit nekem elmondtál.

A fiatal lány arca hirtelen átalakult. Az imént oly nyugodt, szentelen vonásokon az ijedség kifejezése jelent meg. Reszkető kezét végighuzta a homlokán.

— Mit mondtam el? — dadogta.

— A király előtt vagy, lányom — szolt a királyné, aki nem értette ezt az átalakulást.

— Én semmit sem mondtam el — folytatta Marguerita, mindjobban megrémülve — nem, semmit, éppen semmit!

Aztán egyszerre úgy látszott, mintha visszaemlékezne. A borzalom egy mozdulattal csapta össze kezeit, torkán kétségbe-

esett fölkiáltás tört ki és hanyatvágódott a padlón.

— De mi történik hát? — tudakolta tőle a király.

A királyné Castrogeriz kisasszony segítségére rohant. Mellé térdelt s felemelte a fejét.

— Az történik — felelte — hogy a felindulástul erős volt.

— Hogyan, én gerjesztettem félelmet ennél a gyermeknél?

— Nem, Károly, nem te, hanem az, ami mondani valója volt neked. Jer, segíts, vigyük ott arra a zsölyére; vagy inkább szólíts valakit. De szólíts hát!

A király az ajtóhoz ment s kinyitotta.

A komornák, akik a királyné kíséretében jöttek és közelben várakoztak, elősiettek.

— Ápoljátok Castrogeriz szenoritat — parancsolta nekik Mária Lujza. Aztán ha magáéhoz tért, vigyék a lakosztályába. Ne ijedjétek meg, buták, csak egyszerű ájulás. Tartatok valami erős illatot az orra alá, locsoljátok meg az arcát pár csepp ecetes vízzel, az elég lesz. Szükség esetén hívjátok elő a szolgálattevő orvost. Jöjj Károly, gyérünk be hozzád — tette szavaihoz.

A férje előtt indult el s olyan gyorsan ment, hogy ez csak alig volt képes követni. Így érkeztek meg a király dolgozószobájába, ahol bezárkóztak.

— De hát végre is, mit jelent ez a riadalom? — kérdezte IV. Károly, aki egy széken ülve erősen fujt és a homlokát törülgette. Mi a baj?

— Az, hogy itt szép dolgok történnek! — kiáltott fel keserűen a királyné. Mialatt te deszkagyulalással, meg a puskáid tisztogatásával vesztegeted az időt, a fiad összeesküvést szőtt.

— Hogyan? Összeesküvést szőtt?

— Összeesküdött ellened Károly. Lemondásra akar kényszeríteni téged, hogy hamarabb helyedre ültessen. A nyomorult ficzkó! Nem tudja megvárni, míg meghalsz.

— Beszélj róla más hangon, Mária Lujza — figyelmeztette nejét szigorúan a király — ő a mi gyermekünk.

— Gyermeünk az ilyen szörnyeteg? Ne mondj ilyent! Mondd inkább, hogy születése percében valamely boszorkányság utján kicserélték a mienkkel. Nem lehet, hogy apagyilkosnak adtam életet, mert szándékánál fogva az, ha nem tettleg.

— Bizonyítékokat! Bizonyítékokat! — kiáltotta a király, aki még nem akart hinni neje állításainak.

— Te bizonyítékot akarsz? — válaszolta hasonlóan emelt hangon Mária Lujza. — Ime, itt van egy.

Előmutatta az aszturiai herceg levelét, de nem adta ki a kezéből.

— Micsoda levél az? — kérdezte a király.

— Szabályszerű feljelentés ellenem és Manuel ellen; igen, feljelentés, melyet Ferdinánd maga fogalmazott. A saját kezeirása. Nekem volt szánva. Beestelenséggel vádol engem a nyomorult, Godoit is vádolja s elfogatását kéri tőled.

IV. Károly meg akarta ragadni a levelét. A királyné visszatartotta.

— Nem, nem fogod elolvasni. Nagyon is fájdalmas volna neked. Egyébiránt ez még nem minden. Nem éri be ezzel az ellenem, anyja ellen elkövetett sértéssel; a fiad még Napoleonnak is irt és kérte, hogy járjon közbe nálad, hogy kényszerítsen téged Manuel elűzésére.

— Napoleonnak irta ezt? — álmélkodott a király.

— Oh, még egyebet is irt. A többek között unokahugának a kezét kérte tőle. Unokahugának a kezét! Van most már fogalmad furfangosságáról? Öccse a császárnak ő, mintha mi belegyezhetnénk egy házasságba, mely hatalmasabbá teszi nálunknál! Igen, ezt cselekedte és ha kételkedel, rendeld el, foglalják le az írásait.

(Folyt. köv.)

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az idő változóan felhős és igen enyhe volt; kevés eső a Dunántúl nyugati felén, a keleti részeken s elvélve északnyugaton fordult elő; helyenkint élénk szél is keletkezett.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozással változókéony idő ható, sokhelyütt csapadékkal.

Table with columns: Állomás, Legmagasabb hőm. 700 +, A hőmérséklet csökkenésének mértéke, Szélirány és sebesség, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet mín., Hőmérséklet máx., Hőmérséklet átlag.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Állomás, m é t e r, m á r c i u s 2., m á r c i u s 4., Állomás, m é t e r, m á r c i u s 2., m á r c i u s 4.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdet 10 órákor. Ujdonság: 11 órákor.

OLVASSA A KIS UJSÁGOT!

Budapesti életkép, irtak Glinger és Teussig. Fordította Steinhardt.

9 órákor.

HAJLÉKTALANOK MENHELYE.

Böszörmény.

STEINHARDT és HUNYADY új kupiékkal.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyáru előadás. Kezdet 4 órákor. Efel után a remek téli kertben Sárközi Pista zenekara, cabaret és tánc, belépti díj nélkül. Jegyek: d. e. 10-15 és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch féle nagyteremben és a Hungaria-fürdő pénztárában kaphatók.

SZINNHÁZAK.

Kedd, 1912. március 5-én.

II. KIR. OPERAHÁZ.

A bolygó hollandi.

Dalmú 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzőt Wagner R. Fordította: ifj. Abrányi Kornél.

Személyek:

Dalárd norvég hajós Venczell Senta leánya, Medek A. Erik, vadász, Balta Mari, Senta dajkája N. Valent V. Kormányos Déri A hollandi Szimere

Kezdet 1/8 órákor.

NEMZETI SZINHAZ.

A csarzó.

Szimű 3 felvonásban. Irt: Btró Lajos és Lengyel Monvért.

Személyek:

A csarzó P. Márkus E. Kancellár Gál Alexej Berogi Francia követ Odry Ronszky Pethos Karamazov Rajnai Dimov Hajdu Annie Várdai A. Jasikov Garamszeghy Malakov Sugár Marie Rákos A.

Kezdet 1/8 órákor.

NYGYSZINHAZ.

Györgyike, drága gyermek.

Szimű 3 felvonásban, 4 képben Irt: Szomorj Dező.

Kezdet 1/8 órákor

BUDAPESTI SZINHAZ.

Gaiety Girls

angol balet társulatának a londoni Gaiety színházából.

A mulató London.

Ének- és táncgyűjtemény két vakaszban.

Utána:

Orpheus a pokolban.

Böszörmény operette 3 felvonásban. Zenéjét írta: Offenbach J.

Kezdet 1/8 órákor.

NÉPOPERA.

Első bemutatás előadás.

Az orosz császári balet

vendégfellépő.

Intendáns: Serge di Diaghilew Koreográfiai vezető: Michel Fokin Művészeti vezető: A. Benois. Műszaki igazgató: Alleg. Rendező: Grigoriew. Karnagy: Montoux.

Kleopatra.

Choreográfikus drama 1 felvonásban. Rendezte és betanította: Fokin M. Zenéjét összeállította: M. Aransky. Scenirozta, valamint a jelmezeket tervezte: Bakst L. Készítette: Anisfeld M. Zene: Nivljan Tanneff F. Kleopatra megérkezése Rinsky Korsakovtól, látványtáncza Glinskától, Bacchaale Glazunowtól, danse únale Monssorgyától.

Személyek:

Ta-Ler Nijinska Kleopatra Astafieva Amoun Adolf Bohm Kleopatra kegyence Kobleff Göpáp Froman

Utána:

I. Armida pavillonja.

A II. kép: A londoni kororázási ünnepély díszelőadására készült rendezésben. Fantomimikus balet: Szerző: A. Benois. Zenéjét N. Csarapina. A táncokat: M. Fokin. A díszleteket és jelmezeket: A. Benois tervezte, a műszaki jeleneteket: O. Allegri.

Személyek:

Armida Krezesinska Beaugency vikomt Bolm Adolf A mari Cecchetti Armida rabcsolgája Nijinsky Pirt Armda barátái Nijinska Vasilevska Baranovics Foram

Utána:

III. Seheresade.

Koreográfikus drama, szerzőt: L. Bakst és M. Fokin. Zenéjét Rimsky-Korsakov. Táncokat: M. Fokin. A díszleteket és jelmezeket: L. Bakst tervezte, a műszaki rendezte: Bakst, Anisfeld és Allegri.

Személyek:

Zobeida Astafieva Zobeida négere Nijinsky Sahriar Bolm Adolf Sah-Zeman Fedorov A fő enauch Cecchetti

Kezdet 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann igazgató.

Leroy-Talma-Bosco

egészen új illúziók.

Dr. Angelo Dick

éls porcellánjai. a csodakutya, és további 15 attrakció.

Kezdet 8 órákor.

Legközelebbi délutáni előadás vasárnap, március 10-én, mérsékelt helyárukkal.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

Csütörtökön, március 7-én délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás.

Antonett és Grok. Berg Brothers.

RÉCSEI MARISKA és osodaelőfántja, és az összes márciusi új attrakciók.

Mérsékelt helyáru, teljes esti műsor.

Jegyek mérsékelt áron elővételi díj nélkül már most válthatók a Royal-Orfeum jegypénztárában.

Weinberger és Fodor

az összes sportcikkek áruhaza.

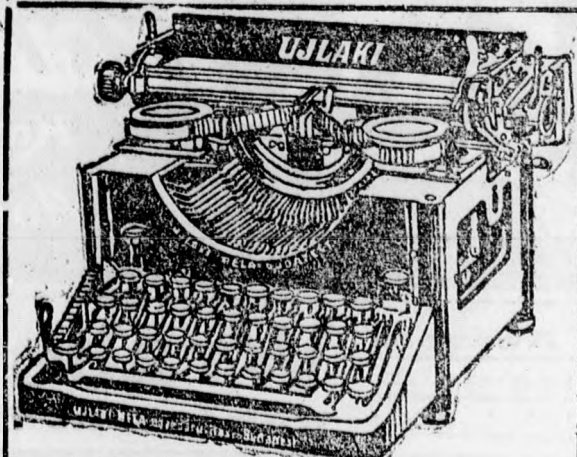
FOOTBALL

czikkben az ország legnagyobb raktára.

IV., Harischbazar 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

Részletfizetésre is!

Látható írásu

Ujlaki írógépek

Árjegyzék kívánatra. Árjegyzék kívánatra.

Ujlaki írógéptelep

Bpest, Erzsébet-körut 28.B. Telefon 122-80. Telefon 122-60.

Large advertisement for coal and coke, featuring the text 'SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben SALAMON JAKAB és Társaságánál Budapest, V. Erzsébet-tér 5. szám.' and contact information for telephone numbers.

SZINNHÁZAK.

Kedd, 1912. márczius 5-én.

MAGYAR SZINHAZ.

A rablólovag.

Számú 8. felvonásban. Irta: Biro Lajos.

Személyek:

Ferencz gróf Törzs
László gróf Sebestyén
Emma grófnő Haraszti M.
Mihály gróf Réthy
Margit grófnő T. Forrai R.
Stell gróf Z. Molnár
Viktor gróf Tarnai
Galambos Kürthy
Anna R. Gombaszögi
Kürt Palli

Kezdete 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZINHAZ.

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Irta: Martos Ferencz és Br. Miksa. Zenejét szerelte: Jacobi Victor.

Személyek:

Harrison Boross
Harrisonné Erdő B.
Lucy, leánya Harmath L.
Kottenberg gróf Latabár
Fritz, fia Rátkai
Miries Tom Király
Korcsmaros Kovacs
Halóskapitány Krasznai
Bessi, szobalány Fedák S.
Sam. pinczer Csizsér

Kezdete 1/2 8 órakor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdivatibb mozgóképfilmje. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 129-48

"Slager-Czikus" VII. sorozat
A szezon legnagyobb szenzációját. Kizárólagos joggal
"Czimzett meghalt" társadalmi színmű 3 felvonásban.
Ezenkívül a kiegészítő slager műsor.
Előadások kezdete hétköznap d. u. 8 órakor, vasár- és ünnepnapi előadások délután 3/4 órakor.

URÁNIA SZINHAZ.

Jótekonycélú előadás.

Kezdete 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Végszínház-utca 2-3. Telefon 68-39.

Kétórás előadások. Rendes hely-
sége. Mozgófényképek. Egy
újsgíró kalandja a tripoliszi
harctéren. — Ezek a férfiak.
A római kurtak. — A portás.
Az amerikai, nemzeti park.
A vámpirtánc.
Az előadások kezdete nanonta
8 órakor. Az előadások folyta-
tásosak.

ROYAL-ORFÉUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Minden este 8 órakor
legelsőrangú színház- és
variété-előadás.

Még csak néhány napig:

PALLENBERG a „Der ge-
müthliche Kommissar“ című Cour-
teline-darabban és felülmulha-
talan új színelőadásban!
Még csak néhány napig: **Récsy
Mária** a csodaszép elefánt-
idomító. — **Seall & Seall**
excentrikusok. — **Antonett és
Grök** — **Berg Brothers**. — **Les
Jakowleff**. — **Lorber Trio**. —
Los Jalaquitas. — **A fufan-
gos Amor**. **Laszky Béla** ope-
retteje. — **K. Solti Hermin** új
kuplékkal. **Virág Jenő** mint
Dr. Smokány. **Mac's & Morry
Marwels** és a többi márcziusi
új attrakció.

A téliertben **Royal-Cabaret**
Belépődíj 1 óráig 1 korona,
1 óra után nincs belépődíj.
Kukó Vincze és zenekara.
Bal-mabille. Keringő verseny.
Tánc hajnalig. A legdivatibb
budapesti hely.

Minden csütörtökön, vasár- és
ünnepnapi délután 3/4 órakor
méréselt helyaru nagy családi
előadás teljes műsorral.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

11 órakor: Ma Ujdonság!

„Gezähmte Bestien“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Trebitsch Sándor.

Ezt megelőzi 9/4 órakor:

„Modern Massage“

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18.
d. u. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagytársaság. Andrassy-
ut 19. és Sopronyi nagytársaságban Rákóczi-ut 1. 12 óra után
az 1-5 emeleti „Casino de Parisban“ teljesen új műsor a
világ legelső tánc-attrakcióinak felleptével.

ABBAZIA.

BRISTOL-SZÁLLODA

ELSŐRANGU HÁZ.

MÉRSÉKELT ARAK.

CSILLAG BELA
SZÁLLODÁS.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben)

Gépezés,

kovács más 30 éves ajánl-
kozik jobb uradalomba,
ki már volt gazdaságban,
stabil, lokomobil és di-
namó vizsgával, gazda-
sági gépek, szakszerű ja-
vitását és lópatkolást érti.
Cím: T. J. Bajnok-utca
32. l. a. 7. Budapest. 6171

MARGIT GYÓGY- FORRÁS

(Beregmege)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s külö-
nösen a légzőszervek hurutos bántal-
mainál igen jó hatásmú még akkor is ha
vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskút L.**-nél Budapesten és a
forrás kezelőszéknél Munkácsen.

A magy. kir. Opera művész,
A magy. kir. Zene-Akadémia
A Nemzeti Zenede, az ország leg-
előkelőbb zene-iskolák tanára

szívvel elismerték, hogy hegedűt

Reményi Mihály

olyant készít, mely bármely régi 1000 fo-
rintos hegedűvel a versenyt sikerrel kiállja

Reményi hangfokozó gerendája

által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb,
erősebb és nevesebb hangot kap. Sikerét ke-
zesség minden egyes hangszernél. Árjegyzékét
kérjen Reményi műhegedű-készítők
osztályától

Budapest, Király-u. 58.

A világ legjobb quinttiszta hurjai csak Reményinél!

DARANYI
LEGJABB
MODELLO

Számoló

ES LÁTHATÓ IRÁSU

összeadógépei

nem szorulnak reklámra.

Díjmentes
bemutatás
az ország
bármely
helyén.
Telefon 139-54.

DARANYI MIKSA

Elő Magyar Számoló- és Összeadó-
Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási
és Iparbank részvénytársaság árszabálya
Budapest, VI., Váci-körút 37.

TROCADERO

VII. KIRÁLY-UTCZA 77. Pénztárnnyitás 8-ker

NEMZETKÖZI KABARET.

A szezon leghíresebb variété műsora. Minden
szám Budapesten eddig még nem látott attrakció.
Albert Böhme szalonhumorista. — **The 3 Hardins** zenés
trio. — **Sisters Kelly** angol ének s táncoktató. — **Vally
Valborg** dán operette diva. — **Hans Edelweiss** tiroli énekesnő.
— **Stallparth** német vígjáték Ang. Neihartról. — **A tolvaj Oktave**
Müncheni szenzáció jelenete. — **„Taubengasse 10“** Rudolf
Oesterreicher bohóza. 12-1 óráig 16 tánc attrakció fel-
lépte szabad bemenettel. — 1-5-ig keringőverseny csi-
gányzenekar kísérettel. Jegyelővétél Zipsér és Könignél Andrassy-
u. 4. szám. Kezdete 8/4 órakor.

A főváros legújabb és legjobb étterme

!!! szó: **Wrabetz „Excelsior“ étterme** Rákóczi-ut 72., a Népoperaival szemben. Napi ebédhíretek és ütfogásos ebéd 2 kor. a Souterrainban. A főváros legszébb étkezője

Heti műsor:

Márczius hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Népopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Várszínház	Uránia	Hang versenyek
6 Szerda	—	A nászinduló	Orosz ball-t vendég atoka	Hüttlenség iskolája	Leányvásár	A runyvacsoza	Orpheus a pokolban	Ra-g és mód	S. an. olország	—
7 Csütörtök	A nyugatleánya	A cz. rnó	Furulyás Jancsi	Csifri	Leányvásár	A rablólovag	Orpheus a pokolban	Annuska	P. risi asszony	Hoehn R yal (M)
8 Péntek	—	A szerelem utai	Orosz ballet vendégjátéka	Hüttlenség iskolája	Leányvásár	A rablólovag	Orpheus a pokolban	—	A vasut	R. Sachetto Royal (R) Cahier-Szigeti Zenepalota (M)
9 Szombat	A tévedt nő	A szerelem utjai	Orosz ballet vendégjátéka	Györgyiko, draga gyermek	Leányvásár	A Frankfurtiak	Orph us a pokolban	—	Az országos színművészeti akadémia elő- adása	—
10 Vasárnap	Délután: Anyu-ale nya Este:	Hang es mód A szerelem utjai	Sevillai borbély Quo Vadis	Csifri Hüttlenség iskolája	János vitéz Leányvásár	Sárga lilom A Frankfurtiak	A fals rosszsa Orpheus a pokolban	—	—	—

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Szechenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

56 éves
bécsi hölgy több mint egy millió kor. vagyonnal 40 éven alóli férjért keres. Vallás, vagyon mellékes. Férjért keresnek azonkívül 25 éves kath. k. a. 160,000 kor. 22 éves földbirtokos leánya 300,000 kor. 22 éves török hölgy 100,000, 40 éves evang. özvegy 50,000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy. Komoly házassaladónak díjmentesen felvilágosítást ad Schlesinger. Berlin 18.

Zongorák
180, 260, 500, 700, 2800 K-ig. Pianóknak 400, 520, 1000 K-ig részlete is vásárolhatók. Mindenféle javításokat és hangolásokat felvállalok. **Kernács,** Szerecsen-utca 33. 12184

Pianinót
vagy zongorát keresek megvételre. **Forgács,** József-körút 17. 12189

30 koronaért
készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből László Sándor férjiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabásmozmat kívánatra házhoz küldöm. 08552

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpároknak és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauberczéghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. 29387

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barla József, Felka, (Szepes megye.)

Tisztviselő-otthon
Pensió) Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknak. Teljes penzió 135. kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

Diszkort kedvelők
kerjenek árjegyzéket az Eise magyar diszfényű faiskolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körömdény. 120 fajta tülevelű fák, lombfák, sorfák, diszcsorjék kaphatók. 6168

Öreg
hamis fogakat, zálogcédukat, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischograd Jakab, Akácfa-utca 45. 1. 5. Levelezőlapra jövök.

Üresedésben
levő számos különféle állásjelentetett be, melyek teljes czimrel olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38. szám.)

25 koronaért
készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből. Lichtman Sándor férjiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabásmozmat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Zálogcédukat,
brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz caontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higienikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalapabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Bérletkezés naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvállalok mindenféle kúszivatnyok és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar harzi kanári-tenyésztés Debrecenben.

Kia madár dalát meg tudja éreintés és annak énekét föl tudja becsülni. Kanári tenyésztés. Keresse az felsz. tiszteljen megengem rendelvényeivel. Minden, mit egy madár előadni képes, legyen az légy, mély hang, avagy csengő érces. Ami csak madárban kiválóan jó, tenyésztésben mindig föltalálható. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződom és ha hibás hangú, vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy én azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szenved kárt. A lakás legkedvesebb díszje a szép éneklő kanári madár. Kanári madarakért eddig sok pénzt adunk a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakszerű vezetés alatt álló Agoston magyar harzi kanári-tenyésztő telep Debrecen Mogyoró-utca 9. sz., gyönyörűen favölgyé, nemes fajta kanári madarakat szállít darabonként 7, 8, 10 és 12 forintért. Tenyésztésre alkalmas remek szép nőstények darabját 2 forintért. A szállítás a legnagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mellett történik. Árjegyzék és a polási utasítás ingyen. Számos elismert és köszönőirat birtokában. A legnagyobb tenyésztőtelep és szétküldési intézet.

Zongorák,
pianinók átalakítását, hosszú zongorák rövidítését, hangolását, jótállással vállalom. Szerecsen-u. 33. **Kernács.** 12187

Kitűnő
házikoszt kapható intelligens családnak. Esetleg házonkívül is. V., Sziget-utca 4-6. II. 25.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szakintézmény. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama nyilvánossági joggal. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületében; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Czirme vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógép-ékeketől s más hirdetésünktől utazó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szabadszakra. Wernld gyalogsgági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernld lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyal 25 K. Fegyverszárj 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknak, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak. Telefon 82-13. 28593

Nemi bajoknál
hügyesfolyás, tripper, kaulitónál csak az illés-féle Santalcapulák ezelőtt Larcin Capsulák, mint legbiztosabb övszert mindenki használja. 3 korona beküldéssel ingyen postaköltséggel. Készíti:
Illés Antal
gyógyász, Szabadka, és szétküldési főraktár:
Hunnia gyógyszerár Erzsébet-körút 59. Budapest.

Ajtók, Ablakok
vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapított 1886-ban

Sováynység
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kijuttatva: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 firt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/I. Telefon 156-80.

Tülevelűek
szétküldése megkezdődött.
Lucfenyő 30-180 cm. magas 1 drb 30-120 fillér, tömjénfenyő 20-200 cm. m., drbja 50-250 fillér, fekete- és erdeifenyő 30-200 cm. m., drbja 70-200 fillér, vörösfenyő 30-300 cm. m., drbja 70-300 fillér, bankfenyő 30-80 cm. m., darabja 70-100 fillér. Exotikus (külföldi) tülevelűek 70 legszebb fajtában drbja minőség szerint 1-5 korona. 100 drból álló bel- és külföldi tülevelűfa gyűjtemény 50-300 cm. magasságban kor 100.-, 50 drb 50 drb K 55.-, 25 drb K 30.-, 20 millió erdei csemete: luc, erdei- és fekete-fenyő, kocsányostölgy stb. 1-4 éves magoncok 1000 drbonként 3-20 korona. Továbbá gyümölcs-, dísz-, sor- és szomorúfák, fajbaromfiak és ezek tojásai, valamint vadász- és díszfűzök és ezek tojásai. Képes árjegyzéket kívánatra ingyen küld: Grosz Bathiány Zsigmond uradalmi intézőség Csécsanak, u. p. Ferencz-lak, Vasmegeye.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor- darabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat:
Budapest, IV. kor., Gerliczy-utca 7. sz.
10 iszes butor-album 1 kor.

Hungária beszélő-gépek
tűcsérmélikiek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kerjen árjegyzéket.

Zálogcédukat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Elsőrangú
mozgásház forgalmas helyen, előkelő közönséggel, elegánsan berendezve más vállalat miatt olcsón eladó. Bővebbet Múzeum-körút 10. I. em. 7.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!
RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz
Ára füzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Allások
mindenféle szakmából kizölve vannak az Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

"OLLA"
hebizonyíthatóan a legjobb higienikus gummi-különlegesség. 2 évi jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. "OLLA" gummi-gyártó Wien II/17 Praterstrasse 57

Készpénzért
vagy hitelképes egyőneknek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen sehol nem kap modern hált, ebéd, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfolt rakármat, itt jutányosan vehet a leggyorsarúbbtól a legdíszesebb kivitelű minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó özvegy
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejár Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

"GENTLEMAN"
főkele helyen-állás alapú gyönyörűen hímzett monogram bármily méretű 11 cm. nagy darabja 80 fillér.
"NOBLESSE"
gyanacsak fenti kivitelben 7 cm. nagy dbja 50 fillér. Az összeg 15 fillér postai utalványozása után bérmentve küldi.
Bérczi D. Sándor
közismert nagyiparos Budapest, VI., Dessewily-utca 5.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Mérlegképes
könyvelő esti foglalkozást keres. Szíves ajánlatokat S. B. V., Sziget-utca 4-6., II. 25. alá kérek.

Singer varrógépek
Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Acetylén kézi-lámpa
A legnagyobb sötétségben is 250-300 lépésnyi területet nappali fényben bevilágító:
acetylén-lámpa.
Néklözhetetlen minden vidéki házban. Gyári ára 100 mm-es reflektorral — 4.— K 110 mm-es reflektorral 6.— K 110 mm. reflektorral masszív kiállításban 8.— kor., 1 kg. Calc. Carbide 70 orai egészre 50 fillér.
LÁNG JAKAB ES FIA
Budapest, VIII., József-körút 11. Árjegyzék ingyen.

Készpénzért
vagy hitelképes egyőneknek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen sehol nem kap modern hált, ebéd, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg szűfolt rakármat, itt jutányosan vehet a leggyorsarúbbtól a legdíszesebb kivitelű minden fajta
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó özvegy
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejár Szerecsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.